

Hilim ha hiti Pútuun pa Etiil B

Catholic Lectionary
Year B
(Sundays and festivals)

Revision of the Lectionary translated
in 1976 by Father Guesse
in collaboration with the Parishes of
Diouloulou and Kafountine,
of the Diocese of Ziguinchor, Sénégal
and
with the Parishes of Brikama,
Gunjur and Kartung
of the Diocese of Banjul, The Gambia

Catholic Lectionary
Year B
(Sundays and festivals)

Kuloonaay/Karoninka language
The Gambia
West Africa

Trial version
2014

Contents:

Contents:	1
For easier reading	4
Introduction	5
THE SEASON OF ADVENT	7
1st Sunday of Advent	7
2nd Sunday of Advent	8
3rd Sunday of Advent	10
4th Sunday of Advent	13
THE SEASON OF CHRISTMAS	15
Christmas: During the Night	15
Christmas: During the Day	17
Holy Family: Sunday within the Octave of Christmas.....	19
Mary, Mother of God: Octave of Christmas (1 Jan).....	22
Epiphany	23
Baptism of the Lord: Sunday after Epiphany	25
THE SEASON OF LENT	27
Ash Wednesday	27
1st Sunday of Lent	29
2nd Sunday of Lent	30
3rd Sunday of Lent	32
4th Sunday of Lent	35
5th Sunday of Lent	37
Palm (Passion) Sunday	39
Reading of the Passion.....	40
The Lord's Supper (Holy Thursday).....	43
The Lord's Passion (Good Friday)	45
Reading of the Good Friday Passion.....	47
THE SEASON OF EASTER	55
Resurrection of the Lord (Easter Vigil)	55
Resurrection of the Lord (Easter Sunday).....	58
2nd Sunday of Easter	60

3rd Sunday of Easter	62
4th Sunday of Easter	64
5th Sunday of Easter	65
6th Sunday of Easter	67
Ascension of the Lord.....	69
7th Sunday of Easter	70
Pentecost Sunday.....	73
THE SEASON OF THE YEAR: ORDINARY TIME (YEAR B)	75
Trinity Sunday.....	75
The Body and Blood of Christ.....	76
The Sacred Heart of Jesus	79
2nd Sunday	80
3rd Sunday.....	82
4th Sunday	84
5th Sunday.....	85
6th Sunday	87
7th Sunday	88
8th Sunday	90
9th Sunday.....	92
10th Sunday.....	93
11th Sunday.....	95
12th Sunday.....	97
13th Sunday.....	98
14th Sunday.....	100
15th Sunday.....	101
16th Sunday.....	103
17th Sunday.....	104
18th Sunday.....	106
19th Sunday.....	108
20th Sunday.....	110
21st Sunday	111
22nd Sunday.....	113
23rd Sunday	115
24th Sunday.....	116
25th Sunday.....	118

26th Sunday.....	120
27th Sunday.....	122
28th Sunday.....	124
29th Sunday.....	126
30th Sunday.....	127
31st Sunday	128
32nd Sunday.....	130
33rd Sunday	132
34th Sunday: Christ the King.....	133
FEASTS OF THE LORD AND SOLEMNITIES DURING THE YEAR.....	135
Presentation of the Lord (2 February).....	135
Assumption of Mary (15 August)	137
All Saints (1 November)	139
All Souls (2 November)	141
Harvest	142
Marriage.....	143

For easier reading

Each letter in the Karoninka alphabet has only one pronunciation. The letters below can present some difficulties when reading. This is due to the fact that their pronunciation is different from that in English. There are also some letters that represent sounds that do not exist in English:

Aa	as in	aataak	you have
Á	as in	Álafi	he loves
Áa	as in	áalafi	you love
C	as in	caanak	sun
Ee	as in	Ceek	shout!
É	as in	Ékey	coming
Ée	as in	néefulii	it came out
Ii	as in	Kiic	write!
Í	as in	Hín	work!
Íi	as in	síitan	listen!
Ñ	as in	ñikopu	ropes
Ŋ	as in	ŋaasuwan	ten
Oo	as in	Coop	take!
Ó	as in	Cólii	arrive!
Óo	as in	Óo	every
Uu	as in	enuun	tree
Ú	as in	Pútuun	God
Úu	as in	núutuulaa	we worshipped

Introduction

This Lectionary is a revision of the previous Lectionary that was translated in the 1970s by Père Guesse in Kafountine. For the past 40 years, these readings have been read in churches on both sides of the Senegambian border. Since 2004, much has been done to develop the Karoninka language and an alphabet was created based on linguistic analysis. Literacy classes have been held since 2009 and many people can now read and write in the Karoninka language. To this end, the Lectionary has been revised to reflect changes in the way the language is now written and to enable people to read the Bible passages more easily. This being a trial version, the committee invites and welcomes feedback from readers, catechists and others who read these texts about the changes that have been made.

Kuloonaay Pútuun enke, pahelal piti Kuloonaay Pútuun pa enka Peel Géés n'ayesane ka faw Kafountine ti híleeluuf Aloon ti etiil ya eewase ya wúli sikeme isak niŋ sipaakiil niŋ áwii éhaaciil niŋ ŋaasuwan (1970). Sitiil áwi ésupak sa (40) seemuuse se, Kuloonaay enke nini n'kikalaŋee ti ekumpan Pútuun pa kanaac Senegal/Gambia. Emma ínsike 2004 páhin pínineehin piti kaateecanool Kuloonaay niŋ pakiical m'pícakakee ti paŋesal híleeluuf. Káyipen kalaŋ niŋ hikiicu híyaañeeyañ 2009, epuwun pakan keemeenje fiye káyiniini hikiicu niŋ kalaŋ Kuloonaay. Ekina ewune Kuloonaay Pútuun pa enke n'kihelee kipinapool niŋ pakiical híleeluuf piti fiye, kati éyini kaayankanan pakan paka kapikalaŋ kilim Pútuun pa m'pásuum. Aŋe héecakakee púcook, kunuu óo kunuu kiti písikoola pa man me pikalaŋa pa ti ekumpan Pútuun pa kiti kapenan kaateecanool kisayaneesayan.

THE SEASON OF ADVENT

1st Sunday of Advent

First reading: Isaiah 63:16 ... 64:7

Hilim ha hiti Isaiah ayaamakoola ya -

Awe yem, Ateeteyo, Paapaa toonii, Afakana ya atoonii: fo n'kayonkali kápiliŋ púcook puu. Weyme uwune Ateeteyo ankatan unii úpupuul pítin pa pitii, saan unii siñakantoo faala kati ufeyi? Nóhoonii, kamma pálaŋi pa piti pimiikan pa pakatii niŋ miin ma meeyem ma mitii. Ehe áawanooniyoo, pítintiŋ pa m'puyuumaloolo hátikini. An ataapala ási ho, an ataapala acuk pikee Pútuun peeneetaat awe, aŋa nayankanan an aŋa áyinane ya teyoo. Aáfakey kapaakoolan aŋa náhin ya waah wa weecoonoole wa ti pásuuma, aŋa nánowunoyi ya ti hicoku pítin pa pitii. Aáñikenaañiken ti unii, kamma nuufiyye ti kamuyen; pale efuufakanee. Unii púloon unakoolaanakool niŋ pakan keelecate; páhinal unii eenape pa lombo m'punakool niŋ wañ weekuulut. Unii usuucaasuuc samat nii pahatal peesuce. Umuyen wa utoonii nuucuk nii eyam ya fa necoopool fa unaa. An acemenantoo caacawi, an áyiyiyantoo focaa eñomano ti Awe, kamma ayyole puhooŋuyi, n'katan unii ti sempe sa siti umuyen unii. Pale Ateeteyo, awe yem Paapaa atoonii, unii uyem hikaf ha, awe yem ameena-púlumpa pa, unii púloon uyem páhinal pa piti sipeesi.

Second reading: 1 Corinthians 1:3-9

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Uluumaa pásuuma pa niŋ kásuumaay ka kéefulii ka ti Pútuun pa Paapaa ti unaa niŋ ti Yéesu-Kilista Ateeteyo ati unaa kiyeno niŋ aluu.

Inci oopa ti hisoku Pútuun pa tímpatimpa tan óo tan kamma aluu, sempe sa ensa m'piwufane sa aluu ti Yéesu-Kilista. Teyoo nitaakaataak hitaaku ha púloon, hitaaku ha hiti kilim Pútuun niŋ kiti kameye Pútuun pa. Kilim ka

The Season of Advent

enka n'kasoke ka aluu kiti Yéesu-Kilista, kinakaanako meemak ti pututa aluu. Kawun ka kiti kunuu ka kutowiit ti aluu keeyem ka ti hítuulu Yéesu aña áfaayisanoolo ya. Akina áfaahin aluu nipicok piliit fo ti pikelan pa; étikayini hifetu ti aluu, ti hinoom ha hiti éñohoonii ya eti Yéesu-Kilista? Pútuun pa picaakoolantoo pakan, pikina peeyonkale pa aluu ninanfool niñ añii etempo Yéesu-Kilista, ati cáwii ca citi unaa.

ALELUYA Pútuun pa, ponket yísan unii pásuum hikaw ha hitii.

Gospel: Mark 13:33-37

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Yéesu náakup niñ pinapana pa pakateyoo kiti ékey ya eteyoo, naasokii: “Nitah kunuu aluu, niyeno kaasincan, kamma ínnimiit teyme waati ya éfeecolii. Samat nii akee an ta naayeniye ta pikaayu kaakaawool: apiyeno hífulu la ti enuuf ya eteyoo, naawufan áhina óo áhina ti pínhina pa pakateyoo, an óo an páhino; naasok afaasa hunkut ha kati ayeno kaasincan. Atam niyeno kaasincan; kamma ínnimiit teyme ati enuuf ya áfaañohoonii: fo manta áñohoonii n'kániim, m'pisit, m'pucom niñ fotom nuulap. Manta ácolii péekupiyoot naaluu, náatookii aluu ti hiñotu. Eeha inci iyyem ha ti hisoku aluu, inci sokaasok ho púlooj: niyeno kaasincan.”

2nd Sunday of Advent

First reading: Isaiah 40:1-5, 9-11

Hilim ha hiti Isaiah ayaamakoola ya -

Pútuun pa piti unaa m'pusok:

“Nipuuñanool nipuuñanool pakanam. Níkup ti pututa Jerusalem, nítuunanii nii páhin pa piteyii pupayaapa; umuyenii uponketeeponket; sipees Ateeteyo sikallanaakallan ñásupak umuyenii púlooj.” An náaceekii ti káahaaj kiti elampa apusok: “Niwañal pítin pa piti Ateeteyo, nicoonanoool pítin pa piti Pútuun pa. Elijoon óo elijoon efeehokanee, Tíntiñ óo tíntiñ niñ cítintiñ óo cítintiñ éfipitamiyenee. Ñítin ña ñeeñoncalooliye ña efiñicoonanoolee, ñítin

The Season of Advent

ña ñiti pínankiin pa efiñiteecanoolee. Fiye hamake ha hiti Ateeteyo éfihiyisenoolo: pakan paka púlooj ti coonool efikacuk nii putum pa piti Ateeteyo púkupaakup.” Silo ti tíntiñ eehaane, awe aña eeñaje ya káatuunan ekoojan ya éesuume ya pakati Siyon. Ceek niñ sempe, awe aña ayem ya ti káatuunan ekoojan ya éesuume ya pakati Jerusalem. Ceek, tumpufe! Sok pusaatee pa piti Yuta: “Pútuun pa piti aluu, ehee Po!” Ehe Ateeteyo Pútuun pa oopa ti ékey niñ sempe; epees etempo eheeke. Kayine enka naayine ka kiteyoo n'kitiñanoo niñ cooy ya eteyoo neenowoo hátikin. Samat nii afansa fa nátintiñan koolee eteyoo: epeesoo neeconcoolan músaacii ma, naacok mo ti púsusoo, naacokool písaacii pa peeyem pa ti káacuuwan mufuun etempo.

Second reading: 2 Peter 3:8-14

Hilim ha hiti Peter eenape ya -

Aluu, pakati kunuuwam, taakaataako waah woonool ewwa inniñañut hifiilu: Pútuun pa hinoom hoonool samat nii sitiil úli, niñ sitiil úli samat nii hinoom hoonool. Ateeteyo alapanantoo ti íhinu eeha naasoke ha áfaahin, samat nii fa paakee pakan n'kámiiloole fa. M'pisincansincan man efiniwatanoolo kamma naacoonut paakee paka kápicim. Pale náalafi pakan paka púlooj kati kayesan kunuwii. Hinoom ha hiti Ateeteyo éfihikey samat nii álipa. Ti hinoom eehuu hileej henfakat éfihiwanoonii etiiil ya néecim, seemak sa efisisowan picaañaan pa, etaam ya niñ páhinal pakan paka, efipifiitee. Kamma waah óo waah uwwa ti káapuceloolee, nímeyimeyi pakan puume inniñaje piyeno. Niñañaa lompo hítuulu Pútuun pa ínnimeyi eeha m'pílafiye ha. Aluu keeyem ka ti hítuulu hinoom ha hiti Pútuun pa hípicolii m'pacas. Hinoom eehuu seemak sa efisisowan etiiil ya, picaañaan pa m'puyuumaloolo ti pasowe pa penfakat pa empuu. Kaatuko ewwa nuuyaakeyaa wa hítuulu, samat nii fa Pútuun pa m'píyinanane fa, ukina uyem etiiil éeyeeni niñ mah méeyeeni la kaacoonool n'kakaakaay kapampañan. Ekina ewune, pakati kunuuwam, ti hítuulu hinoom eehuu, nimukut timpi nimuyen, timpi nilecatanoolo, niyeno ti kásuumaay niñ Pútuun pa.

ALELUYA Nimemanoool pítin pa hak Pútuun pa. Nitempanool pítin pa, an óo an afaacuk kafakan ka kiti Pútuun pa.

The Season of Advent

Gospel:

Mark 1:1-8

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Púcook pa piti ekoonan ya éesuume ya eti Yéesu-Kilista Añii Pútuun ehee po. Isaiah ayaamakoola ya akiicaakiic fiye, “Ehe inc'ooa ti hipoñu asoka-kilimam hátikinii, mante fa naamemanoon pítin pa pitii. Ti káahaan tes hikee hilim níhisokii: Nimemanoon pítin pa hak Pútuun pa, nicoonoolan ñítin etempo.” Fiye John-Pátis náayisanoolo ti káahaan tes. Naayonkal pakan paka kaputaak pátise ekee eti ewatanoolo mante fa umuyenii nuuponketee. Pakati Yutaay nin Jerusalem púloon n'kakaay pateyoo. Pako púloon n'káhinee pátise teyoo, ti musuu ma miti Jordan, ta n'kapaye ta hisoku umuyen wa uteyii. John náasoolo kapan kiti élukuleen, pahoonaloo, pikina piyem puñonkuñonk nin múkum miti elampa.

John-Pátis naasok pakan paka ti kaahint ka: “Aña ahañaam sempe oopa t'ékey pusonam. Inci túuniit piñeeho ti wootoo kati kópin nikopu na niti pisamata pa piteyoo. Inci hínaahin aluu pátise, akina áfaahin aluu pátise ti Kunuu ka keenape ka.”

3rd Sunday of Advent

First reading:

Isaiah 61:1...11

Hilim ha hiti Isaiah ayaamakoola ya -

“Kunuu ka kiti Ateeteyo unka t'inci kamma n'kimamalam púkuuñan keetaake ka saan seesowa, kati túunan ekoonan ya éesuume ya ti keeleke ka. Kúpoñiyaampoñ kati kaman éfulii ya eti keekulee ka nin káapankin ñíkin ña ñiti keefuume ka, ti káfulen ti kúnuul, keekallanee ka, kati kaman etil ya eti panap pa piti Ateeteyo. Inci meenaa pásuuma ti Ateeteyo, kunuuwam kúmulaa Pútuun pa putoom. Kamma m'púsoolam hisool ha hiti káahinaati meenaput ma; m'púsoolam kúsool ka kiti kafakan ka; samat nii fa áyiin ti esa ya eteyoo nawaso fa éwuulu, samat nii fa ékinaal newaso fa pukop, ñummaan nin kilaamant. Fa etaam ya nepuk fa pañantal nin naako ya pasukal eteyyo, fo lombo Ateeteyo áfaahin pucoonool pa nin hímulu ha kápiñantii pinap hátikin mah ma púloon.”

The Season of Advent

Psalm of Response:

Luke 1, Isaiah 61

Yaanam yoopiya ti hímulu Ateeteyo, kunuuwam n'kisaloo kamma Pútuun pa afakanayam. Kamma m'pisincanam, niŋ ket po ti hikaw t'amiikan etempo ásikateen a. Fiye fo tan óo tan ekaay ya púloŋ efeeyonkalam, “an ati kásuumaay”.

Ati sempe áhinaahin t'inci waah weemaka, caacawoo n'cisampanee m'panap. Pálafiyoo m'pufans keefeyoo kuu, ti nampuke óo nampuke.

Ahínaahin keetaakut ka likee, kapiyeno kusaanum, niŋ kusaanum ka náakaasin hitaakuyii. Aséepinaaseepin amiikanoo Israel, kamma náanawuniye pálafiyoo empa náayinanane pa ñífaaf unaa.

Second reading:

1 Thessalonians 5:16-24

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Aluu átoomii, niyeno ti pásuuma tan óo tan. Tuku níyekuno kaluum. Ti waah óo waah nisok po tímpatimpa. Ekina Pútuun pa m'puláfiye ti aluu, ti Yéesu-Kilista. Tuku nihok Kunuu ka keenape ka, tuku (niyaan) kilim ka kiti piyaamakoola pa, pale níkatinoool meenape ma niŋ meenaput ma ti waah óo waah. Meenape ma, nimank mo; meenaput ma, nílaaŋ mo. Uluumaa Pútuun pa piti kásuumaay humuum etempo píhin aluu nipiyeno pakan keesampane, m'pumank kikaw aluu, saan aluu niŋ sinii aluu; ancuk an átayini hisoku aluu waah ti ékey ya eti Ateeteyo Yéesu-Kilista. Pútuun pa, peeyonkale pa aluu, pucaakoolantoo pakan: waah óo waah, ewwa m'pusoke wa, éfipihin wo.

ALELUYA Ayaamakoola ya at Pútuun pa piti patiila, John ákeyyookey kati awańal pítin pa piti Ateeteyo, niŋ káyisan ecaaŋ ya. Aleluya.

The Season of Advent

Gospel:

John 1:6...28

Hilim ha hiti John eenape ya -

Intaako akee áyiin aña Pútuun pa m'pupoñe, caacawoo John. Náakey kati ayeno píyisanoola pa piti ecaañ ya, fo pakan paka púlooj kati káyinan kamma kilim ka kiteyoo. Akina aneetaat ecaañ ya, pale káyisan ecaañ ya náakeyii.

Ehe píyisenoolu pa piti John: ta Pusuwif pa n'kápoñii ta puwaaseena pa paateyoo kapicakanoo: "Awe, yem ayme?" Naakamanii picaañ: "Inci neetaat Eemamalee ye ati Pútuun pa".

N'kacakanoo: "Awe yem ayme lo? Fo aayem Elijah Ayaamakoola ya?"

Naañahanii: "Inci tom."

Fiye n'kasokoo: "Fo aayem Ayaamakoola ya enfakat a?"

Naañahanii. "Inci tom."

Fiye n'kasokoo. "Awe yem ayme? Unii uñañaa hisoku ho payenka kéepoñii ka unii. Puume ansoke kitii?"

Naañahanii: "Inci yem hilim eeha níhiceekii ha pati káahaañ ka: 'Niwañal pítin pa piti Ateeteyo,' samat nii fa Isaiah Ayaamakoola ya naasoke fa." Ti keepoñee ka paakee paka teyii Pufalisaay, n'kañahan kapi nene kacakanoo: "Awe, niñ aaneetaat Eemamalee ya, aaneetaat Elijah, aaneetaat Ayaamakoola ya enfakat a, weyme uwune ánniihin pátise?" John naañahanii. "Inci ínhin hin pátise ti man; pale, ti pututa aluu, akee an oopa asiinjiye aña ínnimiit. Akina áfaakey pusonam, inci yinaat fala kákopin nikopu na niti pisamata pa piteyoo."

Eehe púlooj hitaakaataako ti pikin pa piti Petani, la John naayeniye la íhinu pátise pakan paka.

The Season of Advent

4th Sunday of Advent

First reading:

2 Samuel 7:1-7

Hilim ha hiti Samuel ayaamakoola ya -

David, ati cáwii ca, naayeno fiye ti ekumpan ya eteyoo eti Jerusalem. Ateeteyo naafakanoo ti pukamooloo púlooj kéekinkoole ka mah ma, naaloj ti kásuumaay. Hikee hinoom, ati cáwii ca naasok Natan: “Sincan, inci oopa kine ti ekumpan eti pupapaloo. Pale émankuma ya eesampanee ya eti Ateeteyo (the arc of the covenant), neeyeno ti cúkuut céetiŋee niŋ kaafaal lamma. Natan naañahan ati cáwii ca: “Inci méymey nii aataakaataak pámiiloolal ti eehu. Waah óo waah ewwa ámmiiloolle wa, hín wo; kamma Ateeteyo naayem niŋ awe.” Pale, náhanant ha, hilim ha hiti Ateeteyo níhikey ti Natan, nihiisokoo: “Kaay caasok áhina ya atoom David fa inci insoke fa: 'Awe tom falutam ekumpan eyya inci fakin teyoo?

“Inci yenaayeno n'awe, pan óo pan pa ankaaye. Inci mukalaamukal hátikini pukamooli. Fawasi lombo hamake nii pakati cáwii kenfakat ka pakati etaam. Inci fawufan pakanam pakati Israel káayenuma. Efikinani la n'kañaje piyeno etikafe. Pakan keenaput étineakey kapukakaloolii samat nii peemuuse pa, ta inci uwufane ta pifiita kilim ka kapiyekan pakanam pakati Israel. Puwufani kunoom kiti kásuumaay, ti kafakani ti pukamooli púlooj. Pútuun pa m'púhinii kápimey nii Pikina humuum etempo efipuwufani ekumpan.”

Second reading:

Romans 16:25-27

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Umúláa Pútuun pa peeyina pa kawufan aluu sempe, samat nii fa inci insoke fa aluu, ti káyisan aluu waah uti Yéesu-Kilista. Fiye nímeymey payanf pa piti Pútuun pa, peesokutee pakan emma insike púcook puu fo fiye. Pale ti kunoom enke, m'píyisane hátikin pakan paka. Kamma kúmpoña ka kiti Pútuun pa peepayantoo, kamma lombo piyaamakoola pa n'káyisan po ti hikiicu. Payanf pempe uyooj wa púlooj kámeymey po, mante fa n'kátuul Pútuun pa ti káyinan tempo. Umúláa Pútuun pa pikina lak puconoole. Umúláa po ti Yéesu-Kilista fo tan óo tan. Amín.

The Season of Advent

ALELUYA Mary naasok: “Ehe inci yem áhina ya ati Pútuun pa.
Uluumaa waah óo waah, ewwa ansoke wa, utaako t’inci.”

Gospel:

Luke 1:26-38

Hilim ha hiti Luke eenape ya -

Pútuun pa m’púpoñii maleeko ya eyya n’kasok ya Kapliyel ti mah ma miti Kalilee ti saatee ya eti Nasalet. Pupupoñoo ti ámaacul aña n’kasok ya Mary, aña Joseph ati miin ma miti cáwii ca citi David naañaame ya ekop. Maleeko ya neenako la teyoo neesokoo: “Kásuumaay kiyeno n’awe, awe aña ataake ya pálaafi pa piti Ateeteyo. Ateeteyo oopa n’awe.” M’pásiyaloo kilim enkuu Mary naaliim naayeno eakanoolo pakicanal puume m’paaw. Maleeko ya neesokoo: “Tumpufe Mary, áasuumaasuum Pútuun pa. Síitan inci pusoki, aafasa munow m’púkii ciñii cikampaani aakati ufanoo caacaw ca Yéesu. Afaayeno an eemaka, afaayonkalee Añii ya ati Pútuun pa piti waah wa púlooj. Ateeteyo Pútuun pa efipuwufanoo elemeyu ya eti cáwii ca citi maamayoo David, afaapampañan ti miin ma miti Yakop, cáwii ca citeyoo eticipa.” Mary naañahanoo: “Eehe puume nihiyina pitaako inci míit áyiin?” Maleeko ya neesokoo: “Kunuu ka keenape ka éfikiwanoonii t’awe, sempe sa siti Pútuun pa n’síkimpitooli, ekina ewune añii ya aña ankaakaay ya hipuku kati asokee Añii Pútuun eesampane. Sincan Elisapet atii ya aña n’kasoke ya caakonta, ti himaamanoo oopa niñ munow miti kiim isak niñ hoonool miti cikampaani. Méy nii waah uheekut Pútuun pa.” Mary naañahan yo: “Iiyoo, inci yem amiikan a ati Ateeteyo, hitaako t’inci samat nii fa ansoke fa.” Maleeko ya neekaay.

THE SEASON OF CHRISTMAS

Christmas: During the Night

First reading: **Isaiah 9:1-6**

Hilim ha hiti Isaiah ayaamakoola ya -

Kayon̄ ka keeyeniye ka t'énimaan ya n'kucuk ecaan̄ enfakat néelitoonii; ti mah méenime n'kakine, fiye ecaan̄ néefulii teyii. Awe, Pútuun pa, aameenaniimeen̄an pásuuma, aapenaniipenan kásuumaay. N'kataak pásuuma penfakat hátikini, samat nii fa nuutaakaa fa pásuuma ti kaamaañ ka, samat nii fa nuutaakaa fa pásuuma ti púpaacinool puhun̄un pa piti pikamool unaa. Kamma anfiitaloole ukancapu wa weekallanii wa, ni hisawuc ha hiti áhampaatiin a ati páhin pa. Aafiitaafiit waah ewwa púloon̄, samat nii ti hinoom ha hiti iheeku ha hiti pakati Matiyán.

Añii eepukee kamma unaa, naawufanee unaa. Káyisan ka kiti himpaac elemeyu ha unka ti káapantiyoo, unka ti kacemen caacawoo: “Awufana hilim heenape, Pútuun pa piti sempe, Faaf a ati tan óo tan, Añii ati cáwii ca citi kásuumaay.” Fiye himpaac elemeyu ha efihihancalool yo; kásuumaay keepayantoo ka ti miin ma miti David niñ cáwii ca citeyoo. Fiye fo tan óo tan, afaayeno ti meenape ma niñ pucoonool pa emma n'síke fiye fo ti pikelan. Fiye pálaŋi pa piti Ateeteyo ati púlunta pa náahine.

Second reading: **Titus 2:11-14**

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Pútuun pa m'púyisanyisan kawun ka kiteetepo kafakan pakan paka púloon̄. Kikina n'kíyisan unaa uputahaa kamuyen ka niñ hame ya eti hitaaku ha hiti t'etaam; mante fa nuuyeniyaa t'etaam, samat nii pakan keeholatiye, pakan keenape, pakan kéelafiye ka Pútuun pa. Kawun ka kiteetepo n'kíhin lombo fo núutuulaa kásuumaay ka, enka núuyinanaa hitaaku, ta hímulu ha hiti Yéesu-Kilista, Pútuun pa piti unaa niñ Afakana ya ati unaa, níhifulii. Kamma akina awufanaawufan humuumoo, mante fa naacooy umuyen wa uti unaa púloon̄,

The Season of Christmas

mante fa naakuulan unaa lombo, upuyeniyaa kayon ka kiteetepo, kayon ka kéelafiye ka íhinu meenape ma.

ALELUYA Inci oopa ti hisoku aluu pásuuma penfakat: Fíyooy
Afakana ya naapukee kamma unaa, akina ayem Yéesu-Kilista,
Ateeteyo.

Gospel:

Luke 2:1-14

Hilim ha hiti Luke eenape ya -

Ati cáwii ca enfakat ya aña n'kasok ya Ookust náafulenii hilim nii an óo an ti mah ma miti Loom púloon añañee hikiicu caacawoo. Oom hikiicu hiyeniye híyaañ ta Kiliniyus naayeniye ta ati hikaw ha hiti Siliya. An óo an naañoho ti saatee ya eti cosaan ya eteyoo apikaakiicee po.

Joseph lombo náafulii ti saatee ya eti Nasalet ti mah ma miti Kalilee apiwant mah ma miti Yutaay ti saatee ya eti ati cáwii ca David eyya n'kasok ya Petelehem, kamma akina lombo naayem ati miin ma miti maamaa teyoo David. Apikaay hikiicu ha naacool Mary aña naañaame ya ekop, aña eeyeniye ya m'munow.

Ta n'kayeniye ta po, íyyiñooliyoo, náapukii ciñiinoó cíyaañ, cikampaani. Naakuupatanooloo niñ ñiseehu naahintanoo ti púus kamma n'kataakut ékaap la efikawanan.

Ti oom mah intaak ti ukit wa pufansa keeyeniye efaas ni hánant písacii pa piteyii. Maleeko ya eti Ateeteyo néefulii teyii, ecañ ya enfakat ya eti Ateeteyo néekinkoolii, ewatate enfakat neeyeno neyii. Maleeko ya neesokii: “Timpinife, cóopiyoocoop aluu ekoonan éesume eti pásuuma penfakat piti pakan paka púloon. Fíyooy pati saatee ya eti David ciñii cipukee po Afakana ya, akina ayem Eemamalee ya, akina lombo ayem Ateeteyo. Ehe píyisan empa efinkiiwoo pa tempo, eficanitook n'kakuupatanoole ciñii niñ ñiseehu n'kahintan co ti púus.”

The Season of Christmas

Tokotoko kayon kenfakat kiti pumaleeko n'kúfulii alacana n'kinanf maleeko ya n'kiyeno kaanimpan Pútuun pa n'kiyeno hisoku: “Umúlaa Pútuun pa piti patiila, kásuumaay n'kiyeno t'etaam ti payenka naataake ka pásuumayoo.”

Christmas: During the Day

First reading: **Isaiah 52:7-10**

Hilim ha hiti Isaiah ayaamakoola ya -

Uwálliwalli meemak hicuku eepoñee ti kaafiitanool pítintin pa, ápicopii ekoonan éesuume, nin kilim kéesuume eesoke ya hifaku ha, éekii ya hisoku pikin pa, heenape ha: “Pútuun pa cáwii.” Nísiitan hilim ha hiti keeyem ka ti piyaan, eyonkalii eyiñaayiño, ekina eyem hilim ha hoonool ha hiti kásuumaay. Ti ñíkinii unka ti hicuku Pútuun pa peeyem pa t'ěñofoonii ti pikin pa piti Siton. Niceek kamma pásuuma, aluu kilic ka kiti Jerusalem, kamma Pútuun pa umpa puwufane kayon etempo kilim ka kiti sempe, m'pufakan Jerusalem. Pútuun pa m'píyisan sempe sa siti sipees etempo hátikin pikin pa púloon. Lan óo lan ti mah ma efimpicuk hifaku ha, eeha Pútuun pa piti unaa m'píhine.

Second reading: **Hebrews 1:1-6**

Hilim ha hiti anapana Yéesu akee -

Ti púcook puu Pútuun pa m'púkupkup nin ñífaaf unaa, ti ñutum piyaamakoola pa, kilim keemeenje nin kilim keekufut. Ti kunoom kikelan kenke nuuyemaa ka t'enko, m'púkup ti putum pa piti Añiino Yéesu, aña m'píhine ya ápuwuyo waah óo waah, aña naamemanoole ya waah óo waah ti coonool n'empo. Ecaan ya eetiime ya eti hímulu ha hiti Faaf a, pinakool piteyoo. Oom Añii eeyekane ya waah óo waah ti hilim ha hiteyoo heetaake ha sempe. Oom Yéesu náafulen umuyen wa, áyenumo t'epees yáali eti kalica ka Pútuun pa alacana. Naayeno áhampaatiin a ati pumaleeka pa, kamma naataake caacawoo n'cihañe ucaw wa uti pumaleeka pa. Pánipani Pútuun pa pusokantoo maleeka: “Awe ayem Añiinam, fíyooy inci m'pukuu,” pusokantoo

The Season of Christmas

lompo: “Inci fayeno Faaf a kamma akina, akina lompo afaayeno Añii kamma inci.” Ta Pútuun pa m’piyaake ta époñii éecooke ya apukee ti mah ma méeyeeni ma, m’pusok: “Aluu, pumaleeka pa púlooj pakati Pútuun pa, níkilipo hátikinoo.”

ALELUYA Fíyooy ecaaj enfakat néewanoonii ti mah ma. Pakan paka pakati etaam ye, ninako t’ecaaj ya eti Pútuun pa. Níkey aluu púlooj ninimpan Ateeteyo.

Gospel:

John 1:1-18

Hilim ha hiti John eenape ya -

Ti púcook pa, waah peelokot umemanoolee Hilim ha nihitaakiye. Hilim ha ti coonool niñ Pútuun pa nihiyeniye, apan hilim eehe hiyem Pútuun pa humuum etempo. Ti púcook pa Hilim ha niñ Pútuun pa nihiyeniye. Ti hikina, heeyem ha Añii Pútuun, waah óo waah nuumemanoolee, ni akina tom, háti likee etiwumemanoolee, waah óo waah weememanoolee t’akina. Teyoo eloñ ya neeyem, niñ eloñ eyem ecaaj ya hak pakan paka púlooj. Ecaaj ya neecaajan t’énim ya; pale énim ya eyinaat yo kameye.

Intaako akee áyiin aña Pútuun pa m’pupoñe, caacawoo John. Náakey kati ayeno píyisanoolu pa piti ecaaj ya, fo pakan paka púlooj kati káyinan kamma kilim ka kiteyoo. Akina aneetaat ecaaj ya, pale káyisan ecaaj ya náakey.

Añii Pútuun akina ayem ecaaj ya eti páni, aña nacaajan ya pakan paka púlooj, ta náakeyii ta t’etaam. Akina ayem ti mah ma, emma naamemanoolee ma; pale, pakati mah ma kámiitoo. Akina akiiceekiic pati pakanoo, pale kasayanutoo. Pakan paka me keesayanoo ka, pako púloojii kéeyinane ka púlooj ti caacawoo, naawufanii kápiyini éyenoonii epuuk Pútuun. Neetaat t’enii ya, man ti hísim ha payenkuu n’kapukee, neetaat lompo ti pálafe pa piti an, fo ti Pútuun pa n’kapukee. Fiye Hilim ha, Añii Pútuun acoopaacoop enii, apikin ti pututa unaa. Unaa ucukaacuk hímulu ha hiteyoo, eeha Faaf a naawufanoo ha, kamma akina ayem añii ya woonool a, aña ameeje ya pásuuma pa piti Pútuun pa niñ hiti páni.

The Season of Christmas

Holy Family: Sunday within the Octave of Christmas

First reading: Ben Sirach 3:2-14

Hilim ha hiti Ben Sirak, an eecoonoole n'fan -

Pútuun pa m'púmulmul paapaa ya t'epuukoo, m'píhin epuuk ya káputuul íñña teyii. Añii ya aña ásiitane ya faafoo nataaktaak kaaponket ka kiti umuyen wa uteyoo; aña ásiitane ya íñña teyoo acukaacuk nii an éecumpoole hisaanumate. Aña ásiitane ya faafoo afaataak pásuuma t'epuukoo; ti hinoom ha, eeha afaalum Pútuun pa, áfaasiitane. Aña ámu'le ya faafoo afaataak kunoom keemeenje, aña átu'le ya Pútuun pa afaawufan íññaayoo kásuumaay.

Añiinam, yankanan faafi ti himamanoo, tumpuyokanoo t'elonoo. Tumpukanc teyoo hani kunuuwoo keeneetaat teyoo. Tumpucokoo nii likee tom; awe aña ayem ya niñ sempeyi. Kamma pásuumayi hikaw ti faafi etipifiilee, efipilitan ekumpan ya etii, niñ kamuyen kitahaayoo.

Responsorial Psalm: Psalm 128 (127)

Ayihaayih an aña eefeye Pútuun pa, naanap ti pítin etempo.

Aáfakumanoolo ni sipeesi, aayihaa aataakaa pásuuma.

Aali, afaapukool t'enuufi, samat nii enuun eyya nepuk meemak.

Epuuki éfikakiit m'pameenji taapul ya, samat nii unaay wa uti punuun pa.

Fiye an eefeye Pútuun pa naasampanee, afakaa ti waah weenape weemeenje.

Aafataak kásuumaay ka kiti Jerusalem hinak oo hinak;

Alúmaati Pútuun pa pisampanee m'puwufani elonj efiiye aakaticuk lombo epuuki papukalii.

The Season of Christmas

Second reading:

Colossians 3:12-21

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Aluu átoomii, kamma Pútuun pa m'pumamale aluu nípiyenoonii pinapana etempo niŋ payenka m'pílaŋiye, nitaak ti saan aluu pálaŋi panap niŋ pucokool péesuume niŋ pútuulool. Nicokool, inniponketool niŋ nitaakaa puwatanool. Pútuun pa m'piponketponket aluu, níhin samat nii pikina. Nihaŋ inniŋese pálaŋi pa. Uluumaa kásuumaay ka kiti Pútuun pa kiyeno n'aluu, kásuumaay kenka inniyonkale ka, fo kiyeno enii yoonool naakina. Nisap luwa Pútuun pa tan óo tan. Uluumaa hilim ha hiti Pútuun pa hipikin t'aluu. Nikalaŋanool. Nicokool ti pututa aluu ti heenape. Nisap luwa Pútuun pa nímul po ti kícimu keenape. Waah óo waah ewwa éfinihin wa, níhin wo ti caacaw ca citi Yéesu-Kilista, inniwunoo wo ti Pútuun pa Paapaa teyoo.

Aluu, pakaal paka, nítuul pákayiin aluu, fo napaanap hátikin Pútuun pa. Aluu, pákayiin paka, nílaŋi pakaal aluu, tukunikanc teyii. Aluu, epuuk ya, fan óo fan incuke nísiitan pupuka aluu; ekina ésuumaasuum Pútuun pa. Aluu, pupuka pa, tukunikanc t'epuuk aluu, túkukaneeniyan.

ALELUYA Uluumaa kásuumaay ka kiti Yéesu-Kilista kimeeŋan
kunu aluu lombo hilimoo heenape huu hiyeno t'aluu.

Gospel:

Luke 2:22-40

Hilim ha hiti Luke eenape ya -

Hinoom ha hiti kaakuulan ka kiti hipuku ha níhicolii, kaakuulan ka keekiicee ka ti hilim ha heesiŋanee ha hiti Moses. Joseph niŋ Mary n'kacooŋ ciŋii ca Jerusalem kápiyisanoo Ateeteyo. Íhinee nii heekiicee ha ti hilim ha heesiŋanee ha hiti Ateeteyo: “Ni añii áyiin ácook apukee añajeŋe kañoman Ateeteyo.” Kañajeŋe lombo kaawaaseen toko sílunt súsupak niŋ fotom múcuucuuku músupak samat nii fa insokee fa ti hilim ha heesiŋanee ha hiti Ateeteyo.

Intaako Jerusalem akee áyiin caacawoo Simeyon. Ayiin eecoonoole naafe Pútuun pa, naayeno hítuulu aŋa akaakaay ékey kafakan Israel. Kunuu ka keenape ka n'kiyeno teyoo, n'kíyisanoo nii ataket akina peecukut Eemamalee

The Season of Christmas

ya ati Ateeteyo. Kunuu ka keenape ka n'kítintinanoo apikaay pati ekumpaana ya enfakat ya eti Pútuun pa. Ta Yéesu pupukayoo n'kácoopiyoo ta kati káhinoo eeha hilim ha heesiinane ha fa nihisoke fa, Simeyon naafenfo ciñii ca ti sipeesoo naanimpan Pútuun pa apusok:

"Kamma inci incuke niñ ñíkinam kafakan ka kitii, ekina ewune Ateeteyo, fiye aayina hikatu amiikan a atii apiket ti kásuumaay samat nii fa áyyinananaam fa; kafakan ka enka ammemanoole ka hátikin písii pa púlooj, ecaaj ya eyya éfeeyisan keeneetaat ka Pusuwif Pútuun pa, néecoopii pakani Israel hamake ha."

Ciñii ca faafoo niñ íñña teyoo ínnimii ti keesokee ka kiti ciñii ca. Simeyon naasampanii, naasok íñña ateyoo Mary: "Síitan, añii ya aje Pútuun pa pumamaloomamal kati ácoopii enow ya eti pakan keemeenje pakati Israel niñ piyito pa piti paakee pakan keemeenje. Afaayeno píyisan pa piti Pútuun pa empa pakan paka n'kakaakaay pa hipooku, kati áfulenii tíkitaaj pámiiloolal pa peeyoliye pa ti kunuu hícump pakan. Awe íñña ateyoo lompo kúnuul efikiyeno ti yaani samat nii aja epaay neeyaye."

Intaak akee aal ayaamakoola eemaamane caacawoo Anna, faafoo Fanuwel, ati miin ma miti Asel. Apinimo ti áyiinoo fo sitiil isak niñ súsupak, áyiinoo naaket. Nene animiit, sitiiloo áwii epaakiil niñ sipaakiil (84). Afúlantoo pati ekumpaana ya enfakat ya eti Pútuun pa, náatuul po ti pikaalak fo niñ ti kaluum hánant niñ hanakan. Ti oom caanak, ápucolii teyii, naanimpan Pútuun pa, naayeno hisoku kiti ciñii ca hátikin keeyeniye ka púlooj hítuulu kafakan ka kiti Jerusalem.

Ta Joseph niñ Mary n'kapayooole ta fa íhinee fa samat nii fa n'sokee fa ti hilim ha heesiinane ha hiti Ateeteyo, n'kayet Kalilee pati saatee ya eteyii Nasalet. Añii ya náayankii niñ sempe; naameenj ecohato, pálaafi pa piti Pútuun pa m'piyeno teyoo.

The Season of Christmas

Mary, Mother of God: Octave of Christmas (1 Jan)

First reading: **Numbers 6:22-27**

Hilim ha hiti umpoña wa -

Pútuun pa m'pusok Moses: “Sincan puume Aaron niŋ nampukena niteyoo efinkasampan pakati Israel. Efinasok: “Alúmaati Pútuun pa pusampan aluu, m'pufans aluu lombo. Alúmaati Pútuun pa m'pucaañan ecaañ puhoonju etempo t'aluu, m'píñoohonii t'aluu. Alúmaati Pútuun pa m'píyisan aluu puhoonju etempo, niŋ m'puwufan aluu kásuumaay. Fiye caacawam éfíckupee ti pakati Israel; inci fasampanii.”

Second reading: **Galatians 4:4-7**

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Ta kunoom ka n'kipaye ta, Pútuun pa m'pupoñ Añii etempo. Akina naapukee t'aal, naaloŋ ti heecenkee ha hiti Pusuwif pa, kata afakan keeyeniye ka pimiikan pakati heekiiceee ha, náahin unaa upuyeniyaa epuuk Pútuun. Fiye éfinimey nii aluu epuuk niŋ pupoñapoñ pakati Pútuun, kunuu ka keenape ka kiti Añiinoo n'kiyeno ti saan unaa. Naayonkal Faafoo, “Paapaa”. Fiye awe amiikan tom, añii Pútuun ayyem, kamma ekina, aafataak hitaaku ti panap pa piti Pútuun pa.

ALELUYA Ti púcook puu, Pútuun pa m'púkupkup niŋ ñífaaf unaa, ti ñutum ña ñiti piyaamakoola pa. Fiye, ti putum pa piti añii etempo Yéesu hilim ha hiteetepo níhikey pe t'unaa.

Gospel: **Luke 2:16-21**

Hilim ha hiti Luke eenape ya -

Pufansa pa, ta n'kacole ta Bethlehem n'katook Mary, Joseph niŋ ciñii ca ceehintanee ca ti púus pa. Ta n'kacukoo ta n'kayeno kakaman eehe maleeko ya neesokii ha ti añii ya. Kéesiye ho ka púloonj innimii ti eehe pufansa pa n'kasokii ha. Pale Mary naamank eehe púloonj ti kunuuwoo náamiilool ho meemak. Pufansa pa ta n'kayeniye ta puñoho, n'kayeno hímulu niŋ kaanimpan Pútuun pa kamma eehe n'kásiye ha n'kacuk samat nii fa maleeko ya neesokii fa.

The Season of Christmas

Ta naataake ta kunoom isak niŋ káhaaciil, n'kanakanoo, n'kawasoo caacaw ca Yéesu, samat nii fa maleeko ya neesoke fa íñña teyoo peelokot asa munow.

Epiphany

First reading:

Isaiah 60:1-6

Hilim ha hiti Isaiah ayaamakoola ya -

Jerusalem, lito. Caan̄. Ecaan̄ ya etii ékiyyooki. Hímulu ha hiti Pútuun pa hilitaalito t'awe. Sincan: énim ya emeenjanaameen̄an etaam ya, énim ya éwufaloolaawufalool uyon̄ wa. Ti awe Pútuun pa m'pilitiye, hímulu ha hiteetepo hícaan̄iyooocaan̄ t'awe. Uyon̄ wa efuukaay pati ecaan̄ ya etii, cáwii ca t'esaas ya eecaan̄e ya. Háafin, welepool, pako púloon̄ii n'kapaakool, unka t'ékey; epuukii pákayiin n'káñoohon̄ii pállaan̄e, púmaaculii n'kafenfiyee. Tempo aafacuk pawalle pa pitii, yaani efeeñak niŋ sempe. Hisaanumate héelaan̄e ha éfihikolii, niŋ kusaanum ka pakati mah ma. Pakati Sapa púloon̄ éfikakey, n'kácoopii sanoo niŋ caminkoloñ, n'kámul Pútuun pa.

Second reading:

Ephesians 3:2...6

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Aluu átoomii, aluu nísiyaasi kawun ka kenfakat ka enka Pútuun pa m'puwufanam ka píhin kamma aluu. Pútuun pa pípankinaampankin payanf etempo m'píhinam pímey po.

Payanf empe, Pútuun pa píyisanut po símaama unaa, samat nii fa m'píyisane fa pupoñapoñ pa niŋ piyaamakoola pa pakateyoo keesampanee ka, ti páhinal pa piti Kunuu ka keenape ka. Payanf empe, ehee po, kamma ekooŋan ya éesuume ya, keeneetaat ka Pusuwif niŋ pakati Israel kananfoolaneenanfool ti hitaaku hoonool, t'enii yoonool niŋ ti káyinanan koonool, ti Yéesu-Kilista.

ALELUYA Unii ucukaacuk ecaan̄ ya eteyoo, la caanak ca n'cífulii la. Núukey hítuulu Ateeteyo niŋ uwun wa útoonii.

The Season of Christmas

Gospel:

Matthew 2:1-12

Hilim ha hiti Matthew eenape ya -

Yéesu apukeepuk ti pikin pa Bethlehem ti kunoom ka kiti Herod ati cáwii ca. Ehe pákayiin keecohatiye, kéefulii pa caanak ca n'cífulii pa, n'kakaay Jerusalem, n'kacakan: “Peyme, ati cáwii ca citi Pusuwif pa eepukee ya naayem? Ucukaacuk ecaañaan eteyoo néefulii, ekina núukeyii ékilipo hátikinoo.” Herod ati cáwii ca, ta náasiye ho ta afeyaafe niñ pakati Jerusalem púloonii. Ni apaakoolan ñíhampaatiin puwaaseena niñ píyipenana hilim heesiiganee pa púloon, mante fa naacakanii: “Ti empeyme pikin aña Pútuun pa m'púpoñii ya naañaanee hipuku.” N'kañahanoo: “Ti pikin pa Bethlehem, kamma ayaamakoola ya akiicaakiic kilim kenke: “Awe, Bethlehem, akelan atoom ati pikin pa piti Yutaay, t'awe áfaafulenii ati hikaw, aña afaayeno afansa ya ati kayon ka kutoom kiti Israel.” Fiye Herod naayonkal pákayiin paka keecohatiye ka ti piyolo, mante fa n'kasokoo picaan teyme ecaañaan ya néefulii; naapoñii focaa Bethlehem, naasokii: “Nicakan pinap kiti añii ya. Ta efinilañanoo ta, nisokam, pikaay inci lombo mante fa inci ínkilipo hátikinoo.” Ta ati cáwii ca náakupe ta fo apa, n'kakaay. Ehe ecaañaan ya, eyya n'kacuke ya t'éefulii ya, neekaay hátikinii, neesiño patiila la añii ya naayeniye la. Ta n'kacuke ta ecaañaan ya súumiisuum meemak. N'kanako t'ekumpaan ya, n'kacuk toko añii ya niñ Mary íññaayoo, n'kákilipo hátikinoo. N'kácenkin hikuup ha hiteyii, n'kawufanoo uwun wa uteyii: sanoo, caminkoloñ niñ kalapancii. Pale, ti éyawutii, Pútuun pa m'pusokii tukukaño ho pati Herod; ekina ewune n'kaño ho pateyii niñ pikee pítin.

The Season of Christmas

Baptism of the Lord: Sunday after Epiphany

First reading: **Isaiah 42:1...7**

Hilim ha hiti Isaiah ayaamakoola ya -

Ateeteyo naasok: “Ehe amiikan a atoom: aña inci iyyankanane ya, aña inci m’mamale ya, aña ayem ya pásuuma pa putoom. Inci nakanaanakan kunuuwam teyoo hátikin pakan paka púlooj; áfaahin pucoonool ti mah ma púlooj. Ataceek, atalitan hilimoo, étikasi hilimoo pati híliŋ ha. Atálucin cinuun ceeyankut; atahok seemak seeyem sa t’eket; áfaayisan hifiitu káakup ka ti heecaaje. Atáwiiniyanoolo, étikawiiniyanoo fo ta afaafiit ta káakup ka ti pikin pa, pucon pa péelaaje pa m’pílaŋ hísiyu pakalaŋanaloo.

Inci Ateeteyo humuumam, yonkaluuyonkal ti pucoonool pa; incoki t’epees; iyyenani ti kaapii. Ni cokuucok aña ayem ya ásuumoolam niŋ kayon ka, ecaan ya eti kayon ka. Awe áfaapankin ñíkin ña ñiti úfuumiin wa; áfaafulen pimiikan pa la n’kakulee la; áfaafulen lombo keeyeniye ka t’énim ya, la n’kakine la.

Second reading: **Acts 10:34-38**

Hilim ha hiti la n’kakiicee la páhinal pa piti pupoñapoñ pa -

Ta Peter náacolii ta ti pikin pa piti Sesali, pati akee áhampaatiin ati kápitoŋii pakati Lom, naacoop hilim ha, naasokii: “Pánipani fiye inci méymey nii Pútuun pa píkatinooolantoo pakan paka; pale, ti síi óo síi, m’pisayansayan pakan paka púlooj kéetuule po ka, kéehine ka lombo waah weecoonoole. M’pupoñii hilim etempo epuuk ya pakati Israel, focaa káyisanii kásuumaay, ti páhinal pa piti Yéesu-Kilista: akina ayem ati cáwii ca citi pakan paka púlooj. Aluu nímeymey waah weetaakiye wa ti mah ma púlooj miti Pusuwif pa, ti púcook pa fo Kalilee. Ta John-Pátis naapaye ta káakup niŋ pakan paka kiti pátise ya, Yéesu ati Nasalet, Pútuun pa m’pusampanoo, Kunuu ka keenape ka niŋ sempe. Lan óo lan la naamuse, náahin heenape, náakuuñan pako púloojii keeyeniye ka ti kayine ka kiti Seetaani, kamma Pútuun pa m’piyeno noo.

The Season of Christmas

Gospel:

Matthew 3:13-17

Hilim ha hiti Matthew eenape ya -

Yéesu, ta náafulii ta Kalilee, náacolii ti kanaac musuu ma miti Jordan, naakaay pati John hitaaku pátise eteyoo. John náalafi hikituyoo, naasok: “Inci soolahe hitaaku pátise t’awe, pale awe ánkey peti inci.” Yéesu naañahanoo: “Ti caanak ence, katanam pitaak pátise, kamma ti páhinal pempe inci ñaṇa íhinu weetempiye wa.” Fiye John naakatanoo ápihinoo pátise. Ta Yéesu naapaye ta hitaaku pátise ya, náafulii ti man ma; ti poonool etil ya néepankino. Yéesu naacuk kunuu ka kiti Pútuun pa t’éwanoonii ti hikawoo ti punakool pa piti hícuucuuku niṇ ti pisiṇo alacana. Hilim níhifulii alacana heesoke: “Awe yem añiinam, ati hikawam súumaamsuum t’awe.”

THE SEASON OF LENT

Ash Wednesday

First reading: Joel 2:12-18

Hilim ha hiti Joel ayaamakoola ya -

Hilim ha hiti Pútuun pa: “Níkey pe t'inci ti paleh saan aluu: ti suŋ ya, mukun ma niŋ keenoot ka. Tukunihaac kúsool aluu, nihaac saan aluu; níñoohonii pati Pútuun pa pit'aluu, kamma Pútuun pa péelafiye pa pakan paka, m'pataak paketa hikaw teyii, peecasut ti káñiken niŋ peemeenje pa pálaŋi, pílaŋilafi an, m'pupook kaakallanoo. Ayme ameya, píyinini éñoohonii m'píponketii m'pimeenjan aluu páhinal etempo peenape. Fiye éfiniyini kaawaaseen Pútuun pa pit'aluu. Nisokan kámpiiis ka ti pikin pa piti Jerusalem, nisokii kati kasuŋ, niconcanool kayoŋ ka kiti Pútuun pa, epuuk ya, míñii ma, ñáhampaatiin ña. Kéenimooliye ka éfikafuŋ t'ékaap eteyii. Ti enuuf eti Pútuun pa puwaaseena pa keeyem ka píhina pa pakati Pútuun pa n'kacakakooŋ, n'kasok: “Ati Pútuun, keti ti hikaw ti kayoŋ ka kitii, tumpukatan puwaaseena pínaati pa kateñalii n'kalahatoolii, ti hisoku nii: “Pútuun pa piteyii, umpey?” Pútuun pa m'pataak paketa hikaw ti kayoŋ etempo.

Second reading: 2 Corinthians 5:20-6:2

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Unii uyem payenka keeponnee ka ti Yéesu-Kilista. Toonii Pútuun pa humuum etempo m'puyonkal aluu. Ti caacaw ca citi Yéesu nuulum aluu: níñoohonii nípisuumool niŋ Pútuun pa. Yéesu ataakut yiin, Pútuun pa m'pitiyanoo umuyen wa púlooŋ uti pakan paka. Ti páhinal pa piteyoo, unaa pakan paka núupaacinoolaa panap pa piti Pútuun pa.

Kamma unaa púlooŋ núuhinaa páhin ti coonool niŋ Yesu-Kilista, unii unka ti hitiipu aluu, kawun ka kiti Pútuun pa tímpikicim t'aluu. Hisokeesok ti Pakiical pa peenape pa: “Inci síyuusi ta inci íllafiye tuu, inci iyyankanani ti hinoom ha hiti kafakan ka.”

The Season of Lent

GRADUEL Pútuun pa, hilim ha hitii, hiti páni niŋ umpoña wa utii, uti hifaku. Pútuun pa m'pusok: "Niyesan kunuu aluu, himansate ha hiti alacana hílohiyooloh.

Gospel:

Matthew 6:1-18

Hilim ha hiti Matthew eenape ya -

Ta pinapana pa pakateyoo n'kapaakoole ta ni Yéesu ti tíntiŋ, Yéesu naasokii: "Niŋ nílafiyaa eloŋ samat nii pakan keecoonoole, túkunihin pakan paka kapucuk aluu. Niŋ ekina tom etinitaak cooy aluu pati Pútuun pa Paapaa ti aluu aŋa ayem ya alacana. Ekina ewune, ni aawufanaa salaka, tumpusokan ho kámpiis, samat nii payenka n'káyisanoolo ka ti éluumuuma eti Pusuwif pa niŋ ti ñítin ña, fo pakan paka n'kasalii. Pánipani inci insok aluu: payenkuu kapayeepa cooy. Pale awe, niŋ aawufanaa salaka, epeesí yaamay túmpeemeyi waah ewwa epeesí yáali neewufane wa; salaka ya etii eñaŋutee hícuku, kamma Paapaa tii nacukcuk weecukantee wa afaacooyi. Niŋ awe oopa ti kaluum Pútuun, túmpuhin nii payenka n'káyisanoolo ka: niŋ n'kayema ti kaluum, n'kasiŋo ti éluumuuma eti Pusuwif pa niŋ ti ñítin ña éyisanoolo pakan paka. Pánipani inci insok aluu: payenkuu kapayeepa cooy. Pale awe, ni awe oopa ti kaluum Pútuun, nako ti ékaap etii, pank kunkut ka, luum Paapaa atii aŋa eecukantee ya. Paapaa atii acuka weecukantee wa, afaacooyi.

Niŋ áahinaa suŋ túmpuniman puhooŋuyi, samat nii payenka n'káyisan ka puhooŋuyii, pákawiyii kati kámeyi nii suŋ n'kayaake. Pánipani inci insok aluu: payenkuu kapayeepa cooy.

Pale, awe, niŋ áahinaa suŋ, ñow puhooŋuyi, was ti hikawi man méesume haaw; mante fa pakan paka túmpukameyi suŋ ya etii. Pale Paapaa atii aŋa eecukantee ya, akina lamma áfaamey yo.

The Season of Lent

1st Sunday of Lent

First reading:

Genesis 9:8-15

Hilim ha hiti la n'kakiicee la púcook puu piti púlunta -

Nin papayal hinup ha hiti káapucelool ka, Pútuun pa m'púkup Nowe nin epuukoo: “Inci oopa ti íhínu n’aluu písiyool pa putoom, n’aluu nin nampuke na niti aluu nin keelone ka n’aluu: pusuwa pa, púlukuleen pa piti enuuf, púlukuleen pa piti elampa, waah óo waah púloon wéefulii wa ti kaalanc ka, nin púlukuleen pa púloon. Inci oopa ti íhinu písiyool pa putoom n’aluu; hinup ha hiti káapucelool ka etinene hitaako ti elon ya pe t'etaam, hikee hinup etinehitaako hiti káapucelool etaam ya.” Pútuun pa m'pusok: “Ehe káyisen ka kiti písiyool pa peeyem pa t'inci n’aluu, nin keelone ka n’aluu, nin pikaay pa púloon peeyem pa t'ékey. Inci fawas étiifeel ya etoom ti útiñ wa etil ya, kati eyeno káyisen ka kiti písiyool pa putoom nin etaam ya. Ta inci fapaakoolan ta útiñ wa patiila, étiifeel ya éfeefulii ti útiñ wa. Tempo inci fanawuno písiyool pa putoom n’aluu nin keelone ka púloon, man ma etinemiyesan hinup hiti káapucelool ti elon ya púloon.”

Second reading:

1 Peter 3:18-22

Hilim ha hiti Peter eenape ya -

Kilista aketaaket poonool pa lamma hak umuyen wa. Akina aja amuyenantoo ya aketaaket hak keemuyene ka, mante fa naanakan aluu pati Pútuun pa. Ti eniinoo amukeemuk; ti Kunuu ka keenape ka náañhoonii apulon.

Ekina ewune naakaay káatuunan kilimoo payenka keeyeniye ka ti eket ya ti ékuluma. Payenkuu, ti púcook puu, kapookaapook hítuulu Pútuun pa, ta m'piyeniye ta kaasincan man efikawatanoolo. Ti oom caanak Nowe naayeniye kawicu piteen penfakat pa piteyoo. Pakan keemeenjut, isak n'pákahaaciil lamma, kafake ti man ma. Man emmuu samat nii pátise ya, eyya nefakan aluu fiye. Hitaaku pátise hikina hineetaat kaakuulan halecat enii ya, hikina hiyem piyiño Pútuun pa, ti kunuu keecoonoole; eyya nefakan ya aluu ti pilito pa piti Yéesu-Kilista. Akina asilaasilo ti alacana t'epees yáli eti Pútuun pa. Fiye

The Season of Lent

pumaleeko pa niŋ píkayintanoolu pa peetaake pa sempe unka ti kayine ka kiteyoo.

GRADUEL Pútuun pa, hilim ha hitii, hiti páni, niŋ hilim ha hitii, heesiinane ha kiti hifaku ha.

An aloŋantoo niŋ hímpuul lamma, pale niŋ hilim ha púloon héefulii ha ti putum pa piti Pútuun pa.

Gospel: Mark 1:12-15

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Yéesu náafulii íhinu pátise; toko n'fúle Kunuu ka keenape ka n'kútunkoo pati káahaan tes ka. Kamma káahaan tes Yéesu naayeniye fo kunoom áwi ésupak. Po píkayintanoolu neewinkiyoo; toko naayeniye ti pututa púlukuleen elampa, niŋ pumaleeka pa m'piyankanano. Ta pusuwif pa n'kapaye ta kaasiin John-Pátis ti núkuluma, Yéesu naakaay ti mah ma miti Kalilee focaa káatuunanool ekoonan ya éesuume ya eti kásuumaay éefulii ya ti Pútuun pa. Naasok: “colaa toko himansate ha hiti Pútuun pa hícoliyool. Niyesan kunuu aluu, níyinan t'ekoonan ya éesuume ya eti kásuumaay.”

2nd Sunday of Lent

First reading: Genesis 22:1...18

Hilim ha hiti la n'kakiicee la púcook puu piti púlunta -

Pútuun pa m'puwinko Abraham, m'pusokoo: “Abraham!” Abraham naañahanoo: “Ehe inci!” Pútuun pa m'pusokoo: “Coop añiini, oonool a, ati kunuwi, Isaak; kaay ti mah ma miti Moliya, po áafahaloo ti títin ekee eti pítintin pa, eyya inci fáyiseni ya.”

M'pacolalii la Pútuun pa m'piyisenoo la, Abraham náapantin epeesoo, naagunt épila ya kati ataan añiino. Pale maleeko ya eti Ateeteyo néeyonkaliyoo patiila, neesokoo: “Abraham! Abraham!” Abraham naañahanoo: “Ehe inci!” Maleeko ya neesokoo: “M'pujunt épila ya ti añii ya,

The Season of Lent

m'piseñan eniinoo. Inci méymey fiye nii aafeyaafe Pútuun pa, kamma ampookutam kawufan añiini, oonool a.” Abraham náahaafin, naacuk sáacii eewawooliye n'usiin ti cisooy; naacaacoop yo, náahal yo ti putum pa piti añiinoo.

Maleeko ya eti Ateeteyo nene éyonkalii Abraham patiila, neesokoo: “Ehe eeha Ateeteyo naasoke ha: kamma awe ínhine eeha inci incakanuu ha, aapookutam kawufan añiini, oonool a; ekina efeewun inci immeenjani niŋ pasampanalam; inci fáhin nampuke na nitii nipimeen, samat nii picaañaan pa piti patiila niŋ esiya ya eti kaatii ka; nampuke na nitii éfiniyini pukamoolii. Mah ma púloon miti t'etaam efumusokoolo niŋ misampaneesampan ti nampuke na nitii, kamma ánsiye hilimam.”

Second reading: Romans 8:31-34

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Aluu átoomii, ni Pútuun pa umpa t'unaa, ayme afaayeno apooka unaa? Pútuun pa pupookut Añii etempo oonool a m'pumukoo kamma unaa púloon. Puume Pútuun pa étipiyini káawufanaati unaa waah óo waah niŋ Añii etempo? Ayme afaanook payenka Pútuun pa m'pimamale ka? Pútuun pa, pikina m'píhin pakan paka kapucoonool. Ayme ataake sempe t'elon eti an? Yéesu-Kilista aketaaket pupa naalito oopa ti epees yáali eti Pútuun pa, náayemi ti kaluum Pútuun pa kamma unaa.

Aluu átoomii, weyme éfuuyini káakatinoool unaa ti pálaŋi pa piti Kilista? Fo man paliima, ewatate, ñíyoka, peep, palek, man me eket?

Haani, kamma nuuheekaakeek waah ewwe púloon, ti páhinal pa piti Pútuun pa péelafiye pa unaa.

GRADUEL Unii unka ti hímuluyi, Yéesu-Kilista, aŋa eeyem ya hilim ha heepayantoo ha hiti Pútuun pa piti elon. Ti pututa pa piti káatiŋu etiiil ya keetiime ka, hilim ha hiti Pútuun pa níhifulii, nihiisok: “Ehe añii ya ati kunuuwam, nísiitanoo.”

The Season of Lent

Gospel:

Mark 9:2-10

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Yéesu naacooop neyoo Peter, James pako niŋ John, naacoopii, pako lammayii, ti tíntiŋ ekee eehaane. Naayesan puhoonuyoo hátiŋii. Wañ wa uteyoo utiimaatiim nuuhiini fo an náamiit pahiine puume. Elijah pako niŋ Moses n'káfulii hátiŋii, n'kákupat niŋ Yéesu. Peter naacooop hilim ha, naasok Yéesu: “Ahámpaatiin, súumaasuum unii upuyeno le; caham úhinaa múkuut múhaaciil: coonool citii, coonool citi Moses, coonool citi Elijah.” Pale Peter ámiit eeha afaasok, kamma naafeye meemak. Káatiŋu etiiil ya n'kíkey, n'kíkiimaloolii. Ti káatiŋu enkuu hikee hilim níhiŋii, nihiŋii: “Aŋe ayem añii ya ati kunuuwam; nísiitanoo.” Toko fiya n'kawelepoo, kacukut likee, fo Yéesu lamayoo. Ta n'kayeniye ta éwanoonii ti tíntiŋ ya, Yéesu naasokii “timpikilipo hátiŋii pínaati pempuu, kamma inci lammayam yem Ateeteyo Pútuun pa pitii, péefulaniyuu pa ti mah ma miti Egypt, t'enuuf ya eti himiikanate ha hitii.

3rd Sunday of Lent

First reading:

Exodus 20:1-17

Hilim ha hiti la n'kakiicee la Efúlii ya eti Pusuwif pa ti mah ma miti Egypt -

Ti tíntiŋ ya eti Sinayi, Pútuun pa m'pusok Moses kilim kenke púlooŋ: “Inci yem Ateeteyo Pútuun pa pitii, péefulaniyuu pa ti mah ma miti Egypt, t'enuuf ya eti himiikanate ha hitii.

1. Aañaŋut hitaaku pikee Pútuun, peeneetaat inci.

2. Aañaŋut kawicu híseelumant Pútuun pa. Aañaŋut lombo kaasiŋan énaati kati eyeno waah witi patiila, niŋ waah witi pe t'etaam, niŋ fotom waah witi man ma. Timpikilipo hátiŋii pínaati pempuu, kamma inci lammayam yem Ateeteyo Pútuun pa pitii. Inci Pútuun peesowa ti an. Inci inkallankallan payenka keenataam ka, inkallan lombo epuukii fo ti ekaay ya éhaaciyenu ya

The Season of Lent

niŋ fotom fo ti épakiilanu ya. Pale íyyisan panap pa putoom, ti pikaay púwuli peemeenje, payenka kéelafiyaam ka n'kátuul hilim ha hitoom heesiinane ha.

3. Aañaŋut kaayonkal caacaw ca citi Pútuun pa ti kincaam; kamma inci, Ateeteyo Pútuun pa pitii, inkaakaay hifiitu hilim ha nii aŋa fayonkal a caacawam ti kincaam afaamuyen.

4. Timpifiilam íhinu hinoom ha hiti éyekunoolo ya hipiyeno hinoom heesampanee. Hín kunoom isak niŋ hoonool, páhin óo páhin empa añaŋe páhin, pale heewase ha isak niŋ kúsupak hikina hiyem hiti éyekunoolo ya heemanke ha hiti inci Ateeteyo Pútuun pa pitii. An añaŋut páhin ti hinoom eehuu, awe tom, añaŋiini tom, aali tom, amiikan a atii áyiin a tom, amiikan a atii aal a tom, púlukuleen pa pitii tom, akaawoola ya aŋa ayem ya la t'awe tom. Ti kunoom isak niŋ hoonool Ateeteyo náahine patiila niŋ t'etaam niŋ man ma niŋ waah wa púloon weeyem wa ti púlunta pa, naayekunoolo ti heewase ha isak niŋ kúsupak. Ekina ewune Ateeteyo naasampan hinoom ha hiti éyekunoolo ya.

5. Nimpan Paapaa atii niŋ íñña a atii, mante fa anfiyo t'elon ti mah ma emma inci, Ateeteyo Pútuun pa pitii, uwwufanuu ma.

6. Aañaŋut himuku an ti pásuumayi.

7. Aañaŋut pihinto niŋ aal ati an.

8. Aañaŋut káalipu waah uti an.

9. Aañaŋut hinooku an ti hisoku meenaput ma emma náahinut ma.

10. Aañaŋut pálaŋi hitaaku enuuf ya eti akinooli. Aañaŋut lombo pálaŋi hitaaku aal a ateyoo, amiikan a ateyoo áyiin a, amiikan a ateyoo aal a, íis ya eteyoo, fálin ya eteyoo, niŋ waah óo waah weeyem uti akinooli.”

The Season of Lent

Second reading: 1 Corinthians 1:22-25

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Pusuwif pa kálafilafi hicuku píyisan piti ékey ya eti aña Pútuun pa m'púpoñii ya akina ayem Eemamalee ya. Puwaaseena pa kálafilafi hitaaku pucoonool pa. Unaa nuusokaa pakan kiti Yéesu-Kilista aña akete ya ti kuluwaa ya. Pusuwif pa n'kasok ekina eyem káataakaati sempe, keeneetaat ka Pusuwif ekina eyem puwuyo. Payenka Pútuun pa m'puyonkale ka, man Pusuwif, man keeneetaat ka Pusuwif, Pútuun pa m'píyisanii sempe sa siti Pútuun pa niñ pucoonool pa etempo. Kamma páawuyool pa piti Pútuun pa m'pihaje sempe pucoonool piti an a, niñ káataakaati sempe kiti Pútuun pa n'kihaje sempe sa siti an a.

GRADUEL Múlaa Yéesu-Kilista eeyem ya pucoonool pa peepayantoo pa piti Pútuun pa piti elonj. Pútuun pa pílafilafi pakan paka meemak fo m'puwufanii Añii etempo oonool a. An óo an aña áfaayinan teyoo ataket, pale afaataak elonj ya eepayantoo ya.

Gospel: John 2:13-25

Hilim ha hiti John eenape ya -

Hinoom ha hiti Himuusu ha hípilohanii; Yéesu naakaay Jerusalem. Naatook po ti ekumpan ya enfakat ya eti Pútuun pa punoomana síis, punoomana písaacii, punoomana kúcuucuuku niñ púfaliña mañ ma. Naamemanoool hisawuc niñ ñikopu, naayaanii pako púlooj ti ekumpan ya, niñ síis sa siteyii niñ písaacii pa piteyii, naawant t'etaam mañ ma miti púfaliña pa niñ putaapul pa piteyii. Naasok punoomana kúcuucuuku ka: “Nífulan ko le. Tuku níhin enuuf ya eti Faafam epiyeno énoomanuma.” Pinapana pa pakateyoo n'kánawuno hilim eehe hiti Pakiical pa eenape pa, heesoke ha: “Pálafi enuuf ya etii púmakimaki t'inci.” Pusuwif pa n'kayonkaloo, n'kasokoo: “Enkeyme káyisan kiti mihiniin áafahin kati kíyisan unii konii aataakaataak sempe siti íhinu fa áhine fa?” Yéesu naañahanii: “Nihancalool ekumpan eyye, inci falitan ko le n'kunoom káhaaciil.” N'kañahanoo: “Kulut ekumpan eyye kucoopaa unii sitiil áwii ésupak niñ isak niñ yoonool, ansok aafalitan yo ti

The Season of Lent

kunoom káhaaciil?” Yéesu, ekumpaan eyya náakupe ya eyeniit ekumpaan ya enfakat ya eti Pútuun pa fo eniinoo. Ekina ewune, ta Yéesu naalitiye ta ti keekete ka, pinapana pa pakateyoo n’kánawuno nii Yéesu asokiisok fo. N’káyinan ti kilim ka kiti Pakiical pa peenape pa niñ kiti Yéesu. Ta Yéesu naayeniye ta Jerusalem ti kunoom ka kiti Himuusu ha, hícump pakan n’káyinan teyoo, ti hicuku úyisan wa ewwa náahíne wa. Pale Yéesu ahintiitii, kamma naameyii púlooj, asolahut kápukup kiti áyiin a; kamma naameya kiti himuumoo niñ waah ewwa weeyem wa ti áyiin a.

4th Sunday of Lent

First reading: 2 Chronicles 36:14...23

Pakiical pa peenape pa -

Ta Setesiyas naayeniye ta ati cáwii ca, ñhampaatiin puwaaseena pa púlooj niñ kayoj ka n'kapook hítuulu Ateeteyo pihanhan toko. N'káyipenan páhinal pa peenaput pa piti paakee paka. N'kalecatan ekumpaan ya eyya Ateeteyo naasampane ya eti Jerusalem. Ateeteyo, Pútuun pa piti ñífaafii, m'púpoñii pusoka-kilim etempo, púyekuniyantoo kákupananii kamma inkete po ti hikaw ti ekumpaan etempo niñ kayoj etempo. Pale poko kaalaahatool pusoka-kilim Pútuun pa, kásiyantoo kilim etempo, caalenken piyaamakoola pa. Ti pikelan pa, taakut waah weeyina kaasiinjan káñiken ka kenfakat ka kiti Ateeteyo teyii. Pakati saatee ya enfakat ya eti Babilon n'kasowan ekumpaan ya enfakat ya eti Pútuun pa n'katah kíniñ ka kiti Jerusalem, niñ pukumpaan pa peewalla pa piti pakati cáwii ca niñ waah wa púlooj weewalla wa weeyeniye wa tempo.

Nebuchadnezzar naacoop ti saatee ya eti Babilon payenka keetowiye ka, keemukutee ka; n'káyenoonii pimiikan pakati cáwii ca niñ epuukoo, fo ta pakati Pees n'kayeniye ta pakati hikaw ha. Fiye hilim ha hiti Ateeteyo, eeha Jeremiah naasoke ha, nihitaako: “Mah ma efimikatanee sitiil áwii éhaaciil niñ ñaasuwan fo ta etaam ya efeepa eyekunoolo. Ekina eyem cooy ya eyya innipooke ya hítuulu.”

The Season of Lent

Ti etiiil ya écook ya eti ati cáwii ca Silus naayeniye ta ati hikaw ha hiti Pees, Ateeteyo náakup niŋ Silus, mante fa hilim ha hiti Jeremiah nihitaako. Ati cáwii ca náatuunan ho ti mah ma miteyoo púloŋ, naakiic fiye: “Fiye Silus ati cáwii ca naasoke: Ateeteyo Pútuun pa piti alacana puwufanaamwufan mah ma púloŋ. M'pupoñam pulut ekumpan ya eti Pútuun pa Jerusalem eeyem ya Yutaay. Payenka púloŋ ti aluu keeyem ka pakan etempo, niñoho Jerusalem, Ateeteyo Pútuun pa piteyii piyeno neyii.”

Second reading: Ephesians 2:4-10

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Aluu átoomii, Pútuun pa pimeeñaameeŋ paket hikaw, kamma pálafi pa penfakat pa etempo ti unaa. Unaa keekete ka kamma umuyen wa uti unaa, pikina m'píhin unaa upuñohiyaa nuuloŋaa ti coonool niŋ Kilista, kamma pálafi pa penfakat pa empa m'pílaŋiye pa unaa. Ti panap etempo, aluu innifake. Ti Kilista m'pulitan unaa ti keekete ka; tempo m'píhin unaa upuyeniya alacana niŋ Yéesu-Kilista. Pílaŋilafi káyisan nampukena púloŋ pamake pa piti panap etempo ti Yéesu-Kilista. Pánipani kamma panap etempo aluu innifake, kamma káyinan. Hifaku ha hífuliyoot ti aluu, fo ti Pútuun pa. Hikina hífuliyoot ti páhinal aluu, hak an timpi amec neeho. Pútuun pa pimemanoolaamemanoool unaa ti Yéesu-Kilista, mante fa páhinal unaa m'pinap meemak, niŋ ukaayaa ti pítin pa empa Pútuun pa m'píyisane pa unaa, empa nuuñañaa pa pikaayu tempo.

GRADUEL Múlaa Yéesu-Kilista, ati cáwii ca citi unaa. Pútuun pa pílaŋilafi púlunta pa meemak fo m'puwufane Añii etempo oonool a. An óo an aña áfaayinan teyoo ataket, pale afaataak eloŋ ya eepayantoo ya.

The Season of Lent

Gospel:

John 3:14-21

Hilim ha hiti John eenape ya -

Samat nii fa Moses naalitane fa epululoola ya eti mañ ti káahaan ka, fo lompo Añii Pútuun naañañee kasilan ti kuluwaa ya, eeha efihiwun ha an óo an aña áyinane teyoo naataak eloñ ya eepayantoo ya. Pútuun pa pílafilafi púlunta pa meemak fo m'puwufane Añii etempo oonool a. An óo an aña áfaayinan teyoo ataket, pale afaataak eloñ ya eepayantoo ya. Pánipani Pútuun pa púpoñiyoo poñ Añii etempo ti púlunta pa, neetaat hifiitu kilim ka kiti púlunta pa, pale eeha efihiwun ha, ti akina, púlunta pa m'pufakanee. Aña áfaayinan ya teyoo afaafak hifiitu hilim ha, aña áyinanut ya teyoo hilim ha hiteyoo hifiiteefiit, kamma náayinanut ti caacaw ca citi Añii ya oonool a ati Pútuun pa. Pafiital hilim ha, ehee ho: ta Ecaan ya néekeyii ta t'etaam, pakan paka n'kahan n'kálañiye énim ya pahan ecaan ya, kamma páhinalii peenaput pa. Atam an óo an aña áhine heenaput, apookaapook ecaan ya, átakey pati ecaan ya, timpi awatanee ti páhinal pa piteyoo peenaput pa. Pale an óo an éehine páhinal peenape ti heecaan ha, áfaakey pati ecaan ya, eeha efihiwun ha páhinaloo m'pímeñiyee nii páhinal pa piti Pútuun pa.

5th Sunday of Lent

First reading:

Jeremiah 31:31-34

Hilim ha hiti Jeremiah ayaamakoola ya -

Ehe hilim ha hiti Ateeteyo. “Caanak unca ti ékey, ta inci famemanool písiyool péeyeeni niñ pakanam pakati Israel niñ pakan paka pakati Yutaay. Etipinakool niñ písiyool pa putoom niñ ñífaafii, hinoom eeha inci n'cokii ha ti epees púfuleniyii Egypt. Písiyool pa putoom neyii, poko kafiite po, pale inci láfiyiilafi samat nii fa áyiin nálañi fa aaloo. Ehe písiyool pa, empa inci fasiinjan pa niñ pakati Israel, ta kunoom ka enke efikimuus. Ehe hilim ha hiti Ateeteyo. Inci fawas hilim ha heesiinjanee ha hitoom ti paleh kunuuii; inci fakiic ho ti saanii. Inci fayeno Pútuun pa piteyii, poko n'kayeno pakanam. Etinkasoolah

The Season of Lent

fiye pukalañanool, ti hisoku an óo an atuwam: 'Yípen kameye Ateeteyo' kamma poko púloonjii éfikameyyam písik ti enkilis ya fo ti enfakat a. Ehe hilim ha hiti Ateeteyo. Inci faponket umuyen wa uteyii, etinene nánwuno umuyen wa uteyii.”

Second reading: Hebrews 5:7-9

Hilim ha hiti anapana Yéesu akee -

Yéesu-Kilista, ti eloñ ya eteyoo eti púlunta pa, naalum Pútuun pa, náayisanoolo ti hiceeku henfakat niñ pukoon. Naalum Pútuun pa peeyinoo pa kafakan ti eket ya. Kamma náatuule Pútuun pa ti waah óo waah m'písiitanoo. Háati fa naayeniye fa Añii ya, náayipen hítuulu Pútuun pa ti ñiyokayoo niñ ti eketoo. Ta naapaye ta kaakuulanee, náayenoonii ti kéetuuloo ka púloon aña afaafakanii ya pántoon.

GRADUEL Pútuun pa, hilimi hiti páni. Hilim ha heesiñanee ha, hiti kafakan. Yéesu naasok: “An éelafiyaam hítuulu, añañaam kanapan. La inci fayeno luu, anapanayam afaayeno toko lombo.

Gospel: John 12:20-33

Hilim ha hiti John eenape ya -

Ti pakati Greece ya keekaaye ka Jerusalem hímulu Pútuun pa, ti kunoom ka kiti Himuusu ha, paakee pakan n'kaloh Filip aña áfulii ya ti pikin pa piti Petusayita. N'kacakanoo fiye: “Unii úlafilafi hicuku Yéesu.” Filip naakaay apusok Andre, pako t'ésupakii n'kasok Yéesu. Fiye Yéesu naasokii: “Caanak ca citi Añii Pútuun kati ámulee cícoliyool. Pánipani inci insok aluu: kaalat ka keetahee ka t'etaam ya, n'kiketut, efikiyeno kikina lamma etenko, niñ kiketaa, efikitaak papukal peemeenje. Moonool muu, an éelafiye eniinoo, áfaapuul teyyo; pale an eepooke eniinoo pe t'etaam, afaayekan yo pati eloñ ya eepayantoo ya. Niñ an álafiyaa páhinam, añañaa kanapanam. La inci fayeno luu, anapana ya atoom lombo afaayeno toko. Niñ an áhinaam, Faafam afaacooyoo. Fiye inci liimaaliim, puume inci fasok Paapaa atoom, fakanam fiye? Háani, ekina ewune inci ínkeyi, fo fiye. Paapaa, nimpan caacawi.” Fiye,

The Season of Lent

hilim níhifulii patiila, nihiok: “Inci nimpanaanimpan co, efinene nimpan co.” Kayon ka keesiinje ka toko n'kísi oom hilim, n'kasok: “Etiil ya ésosokoolii.” Paakee pakuu n'kasok: “Maleeko ékupii neyoo.” Yéesu naasokii: “Kutoom tom hilim eehe níhifulii fo ti kaapi aluu. Fiye, Pútuun pa efipucoonanool púlunta pa, m'puwant tíkitaan ati cáwii ca eekance ya ati púlunta pa empe. Pale, ta inci fasilanee ta, fañak pe t'inci pakan paka púloon.” Ti kilim enkuu, náayisanii t'eyyeyme eket afaaket.

Palm (Passion) Sunday

First reading: **Isaiah 50:4-7**

Hilim ha hiti Isaiah ayaamakoola ya -

Ateeteyo Pútuun pa m'puwufanam híleeluf hiti anapana, fo inci lombo íyyini kayankanan an aña ayinaat. M'púfulenii hilim, pucom óo pucom m'píhinam pihintan kanuuwam písiitan po, samat nii pinapana.

Ateeteyo Pútuun pa púcotinaa kaanuuwam, inci pookut, inci wunkut po. Inci yísanaayisan pusonam ti payenka keeyeniyaam ka hisapu, niñ pufokolootiyam payenka keeñakale ka pasenfam.

Inci yolut puhoonuyam, ta n'kañiicaloolam ta n'kafaacal ti inci. Ateeteyo Pútuun pa m'píkey kayankananam, ekina ewune hisapu ha niñ kateñal ka kílikutam, neewun íihin puhoonuyam pipiyank nii énankiin; inci ímmeyi nii etisuu.

Second reading: **Philippians 2:6-11**

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Yéesu-Kilista, hání fa naayeniye fa kaahoonu ka kiti Pútuun pa, álafiiit éyisanoolo samat nii Pútuun pa. Fo naakatan fañoo púloon ápiñhoonii kaahoonu amiikan, apinakool niñ pakan paka. Kakiiwaakiiw too an samat nii pakan paka púloon. Niñ awananoolo, náatuul Pútuun pa hání eket ya ti

The Season of Lent

kuluwaa ya. Ekina ewune Pútuun pa m'pisilanoo, apihaŋ waah óo waah púloon; m'piwufanoo caacaw ceehaŋe ucaw wa púloon. Ti caacaw ca citi Yéesu, waah óo waah weeyem wa kalonja patiila niŋ t'etaam, núukilipo, pan pákupal óo pákupal m'pisok: “Yéesu-Kilista ayem Ateeteyo ti hímulu ha hiti Pútuun pa.

GRADUEL Unii unka ti hímuluyi, Yéesu-Kilista ati cáwii ca. Kiti epuuk, Yéesu-Kilista naacoon eket ya, eket ya ti kuluwaa ya. Ekina Pútuun pa m'pisilanoo, apihaŋ waah óo waah púloon, m'puwufanoo caacaw ceehaŋe ca ucaw wa púloon.

Reading of the Passion

L: Leader + : Jesus D: Others

- *Ñiyoka ña niŋ eket ya eti Yéesu eñña Mark eenape ya naakiice ña –*

L: Hinak Caañaap m'pucom puu, ñíhampaatiin puwaaseena pa n'kayonkal ñahaan ña niŋ pikalaŋana hilim ha heesiinane ha. N'kacenk Yéesu, n'kacoopoo kapuwufanoo Pilaat. Fiye Pilaat naacakanoo:

D: Awe, aayem ati cáwii ca citi Pusuwif pa?

L: Yéesu naañahanoo:

+ : Awe soke.

L: Ñíhampaatiin puwaaseena pa n'kanookoo hícamp kilim? Pilaat naaño ho apicakanoo:

D: Aátinahanii? Aásiyaasi fa n'kasoke fa púloon?

L: Yéesu naafatan. Pilaat ínnimoo. Ti pahaaño pa piti Himuusu ha, ati cáwii ca nakatankatan oonool ti payenka n'kakule ka, aña kayon ka n'kuluu yuu. Ti núkuluma na taakaataako akee, caacawoo Palapas, aña amuke an. Kayon ka n'kíkey kipuluu áhin fa náhin fa. Pilaat naañahanii:

D: Fo nílafilafi pikatan ati cáwii ca citi Pusuwif pa?

The Season of Lent

- L: Pilaat ámeymey nii ti pakanc n’kawufanoo Yéesu. Ñíhampaatiin puwaaseena pa n’kátunk kayonj ka kipuluum Pilaat apiwufanii Palapas. Pilaat naañahanii.
- D: Hín puume niñ ati cáwii ca citi Pusuwif pa?
- L: Kayonj ka n’kiceek:
- D: Pempeñoo ti kuluwaa ya!
- L: Pilaat naacakanii:
- D: Eeheyime heenaput náahine?
- L: Kayonj ka n’kihañ n’kiceeke:
- D: Pempeñoo ti kuluwaa ya!
- L: Pilaat náalafi káasuumanoolii. Naañahanii Palapas. Naawufanii Yéesu kapisapoo; n’fúl toko naawufanii kati kapempeñoo ti kuluwaa ya. Pusoocaali pa n’kacooop Yéesu pateyii, n’káyonkalii pákawuyii. N’káwufalool Yéesu niñ hísool héecunke, n’káwuuloo éwuulu eti pícankun. N’kayeniyoo kaaseeñanool, kapusokoo:
- D: Unii unka ti kakican, ati cáwii ca citi Pusuwif pa.
- L: N’kasapoo ti hikaw niñ hikasap, n’kafaacal teyoo, n’kákilipo hátikinoo focaa kaaseeñanooloo. Ta n’kapaye tuu kaaseeñanooloo, n’káfulen hísool ha héecunke ha. N’kañahanoo wañ wa uteyoo, n’kacooopoo kapipempeñoo. Ti pítin pa n’kacuk akee an, n’kasokoo Simon, ápifulii ti elampa. N’káyonkaliyoo ti sempeyii apiyankanan Yéesu pukanto kuluwaa ya. N’kacooop Yéesu la n’kasok la Kolkota, ekina eyem “lati esent ya”. Toko n’kawufanoo elaan eeyayoolee niñ eket, pale Yéesu naapook. N’kapempeñoo ti kuluwaa ya n’kápaacinoool wañ wa uteyoo ti piñakalool. Ta n’kapempeñoo ta loho caanak ca císeepiniyoo. N’kakiic ti cipapaloo émukuma ya: “Ati cáwii ca citi Pusuwif pa.” Niñ akina n’kapempeñ pikancak pákasupak, akee ya ti epees yaamay, akee yuu ti epees yáali. Keeyeniye ka himuusu n’kalenkenoo ti hisoku:

The Season of Lent

- D: Awe aña ayina ya káapucalool ekumpaan ya enfakat ya eti Pútuun pa inneelut yo ti kunoom káhaaciil, fakanoolo, wánoonii ti kuluwaa ya.
- L: Ti moonool muu, ñíhampaatiin puwaaseena pa n'kayeniyoo caalenken, ti hisoku:
- D: Oopa afakane pakakee, pale ayinaat efaakanoolo. Fiye Eemamalee ya, ati cáwii ca citi Pusuwif pa, áwanoonii ti kuluwaa ya toko efuucukaa núuyinanaa.
- L: Keepempeñee ka ti kuluwaa ya poko lombo n'kayeniyoo kateñal. Ta caanak ca n'cisiñane ta ti hikaw, etaam ya púlooj néenim... fo cisap eyam; toko Yéesu náaceekii
- + : *Eli, Eli, lama sapaktani!*
- L: Ekina eyem
- + : Pútuun pa putoom, Pútuun pa putoom, weyme uwune ankatanam?
- L: Paakee ti keeyeniye ka toko n'kasok:
- D: Ahaayoo ti kaayonkal Elijah ayaamakoola ya!
- L: Akee naatey náakaamaañiyani pilaañ ti elaan eesampa, naacenk po ti hikasap, naañaakan apuwufanoo apilaan. Kayonj ka n'kusok:
- D: Túul, efuucukaa man Elijah áfaakey apifakanoo.
- L: Yéesu naaceek meemak, naawananoloo, naaket.
- SILENCE –
- L: Ta Yéesu naakete ta, kahuuy ka kenfakat ka kiti ekumpaan ya enfakat ya eti Pútuun pa n'káhaacooni kápiliñ patiila fo t'etaam. Ahámpaatiin a ati pusoocaali pa aña ayeniye ya hátikin kuluwaa ya eti Yéesu naacuk fa Yéesu naakete fa, naasok:
- D: Pánipani aje akina ayem Añii ya ati Pútuun pa.
- L: Taakaataako paakee pakaal, keeyeniye ésincanii pálaaje, ti poko Mary-Mateleen, Mary, íñña ti Saak niñ Salome. Kanapanaanapan Yéesu ti mah ma miti Kalilee. Taakaataako lombo hícamp pakan kéekeyii neyoo

The Season of Lent

Jerusalem. Kániim ka, Joseph ati saatee ya eti Alimati náacolii. Naayeno an eemaka, oonool ti ñíhampaatiin pifiita kilim ka. Naayeno hítuulu lompo cáwii ca citi Pútuun pa. Hinoom eehuu, pusuwif pa n'kayeno ememanoolo pahaaño pa peeñañee pa íhinu eti kacom eteyyo. Joseph náahaañi pikaayu pati Pilaat apulumoo ehunuñ ya eti Yéesu. Pilaat ínnimoo kaatuko Yéesu apayaa eket, náayonkalii áhampaatiin a ati pusoocaali pa, mante fa náamey nii fiye Yéesu aketaaket. Ta náasiye ta kilimoo, Pilaat naawufan Joseph ehunuñ ya eti Yéesu. Cahom Joseph ánoomiyoonom kahuuy kiti kahok, náawananii ehunuñ ya eti Yéesu, naakuupatanool yo niñ kahuuy ka kiti kahok ka, naahintan yo ti hiyaak hiti pínankiin. Náapalinkan énankiin enfakat ti putum pa piti hiyaak ha. Pakaal paka n'kasincan la n'kawase la Yéesu.

The Lord's Supper (Holy Thursday)

First reading:

Exodus 12:1...14

Hilim ha hiti la n'kakiicee la Efúlíi ya eti Pusuwif pa ti mah ma miti Egypt -
Ti mah ma miti Egypt Pútuun pa m'pusok Moses niñ atuwoo Aaron: “Hiim eehe efiyeno t'aluu hiim ha hícooka ti kiim ka, éfiyisan aluu púcook etiił ya. Nisok fiye ti kayon ka kiti Israel: hinoom ha heewase ha ñaasuwan ti hiim heehe, nuucoopaa císaacii coonool ti miin óo miin, t'enuuf óo enuuf. Ni miin ma mufomut n'kameefol miin ma ti císaacii coonool. Efinimamal císaacii ca hak fa an óo an afaali naasiit. Kati yeno císaaci céetuniye himuku, céeyiine ceetaake etiił apan likee níhinut co. Efinicoop císaaci man cofil. Katinimank co fo hinoom ha heewase ha ñaasuwan niñ kipaakil. Ti pupaakool pa piti kayon ka kiti Israel efikataañ co, panowal caanak ca. Efikacoop hísim ha n'kawiisan ho t'unam niñ ñitum ña ñiti enuuf óo enuuf la n'kakaakaay la hili. Efikali efoofa etenco t'oom hánant, efikali yo pasowalee ti seemak, niñ húmpuul héekuntanute niñ píheeni peesampa.

Efinili fiye: peletu ya ti hiñowu aluu, pusamata pa ti woot aluu, hikasap t'epees aluu; efinili m'pacas: ekina eyem Himuusu ha, ekina eyem pamuusal

The Season of Lent

pa piti Pútuun pa. Ti oom hánant inci famuus ti mah ma miti Egypt, famukal keepukee ka fiyefiye ti mah ma miti Egypt písik ti pakan paka fo ti púlukuleen pa. Inci infiit káakup ka kutoom niŋ ñútuun ña púloŋ ñiti Egypt. Inci yem Pútuun pa. Hísim ha efihiyeno t’aluu káyisan ti pukumpaan pa empe efiniyeno pa t’empo. Inci facuk hísim ha. Inci famuus oom ekumpaan, pale aluu étinilikee ti pákulal pa piti pakan paka pakati Egypt. Oom hinoom efihiyeno t’aluu é nawunuma. Efínihin ho pahaaño piti pukaayu Yerusalem. Ekina eyem kúmpona ka keepayantoo ka: kati níhin ho etil óo etil.

Second reading: 1 Corinthians 11:23-26

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Inci Paul síyanaasiyan aluu ee ha inci ínsiye ha ti Pútuun pa. Yéesu, áhampaatiin a, ti hánant ha ee ha naawufanooliye ha, naacoo húmpuul, naakican Faafoo, naafiit ho, naasok: “Ehe eniinam ef ee ufanee hak aluu. Ni hín fo, kati ni náwuniyam.” Ta káciim ka inki paye ta, náahin ti moonool muu niŋ elontoŋ ya, naasok: “Aŋe ayem elontoŋ ya eti hilim heecenkee héeyeeni ti hísimam. Tan óo tan inni laane teyoo, níhin hak é nawunoyam.” Ekina ewune, tan óo tan inni liye húmpuul eehe, inni laan t’elontoŋ eyye, éfinituunan eket ya eti Yéesu-Kilista, niŋ pihinto pa piti éñohoonii ya eteyoo.

ALELUYA Yéesu naasok: “Inci yem húmpuul ha eti eloŋ éefulii ya patiila. An óo an aŋa afaali om húmpuul afaaloŋ pántoon.”

Gospel: John 13:1-15

Hilim ha hiti John eenape ya -

Kaañeehan ka kiti himuusu ha peelokot kútuuno, Yéesu, naapa kameye nii caanakoo citi hífulu le púlunta apukaay pati Paapaa teyoo cítuunaatuuno, náalafi pakanoo pakati t’etaam, fo ti pikelan. Ti hili káciim ka, Seetaani neewas ti kunuu ka kiti Yutas pálaŋ pa piti kawufan Yéesu keekontoo ka. Yéesu, ámeymey nii ti Pútuun pa náafulii, niŋ afaañoho pati Pútuun pa. Naalito ti kañam-kayila ya, naawaatoolo, naacoo cifaal apicenk co ti hiñowuyoo. Naaniis man ti ciheem, naayeno puñowu woot pinapanayoo,

The Season of Lent

naatoot wo niŋ oom cifaal. Naacol ti Simon-Peter. Peter naasokoo: “Awe, Ahámpaatiin, áalafilafi puñowu wootam?”

Yéesu naañahanoo: “Niŋ áafuliyoo puñowo, aatisoolah puñowo, aakuulaakuul púlooj. Nikuulaakuul pale aluu púlooj tom.” Yéesu náamey aŋa áfaahaloo ti keekontoo ka, ekina ewune naasok: “Nikuulut púlooj.” Papayaloo puñowu wootii, Yéesu naawaso hísooloo, naayeno ti kañam-kayila kuu, naasokii: “Aluu nísiyaasi eeŋa inci ínhine ha aluu? Aluu niyonkalam ‘Ahámpaatiin’ niŋ ‘Ateeteyo’ ekina páni. Pániŋ inci uwwe: Niŋ inci, Ahámpaatiin a ati aluu niŋ Ateeteyo ati aluu, ñowaa woot aluu, aluu lompo niñaŋa puñowool woot aluu. Ekina eyem káyisan enka inci íyyisane ka aluu, mante fa ínnihinool lompo samat nii fa inci ínhine fa t’aluu”.

The Lord’s Passion (Good Friday)

First reading: Isaiah 52:13-53:12

Hilim ha hiti Isaiah ayaamakoola ya -

Pútuun pa m’pusok fiye: “Amiikan atoom áfaafulii pan naasilo, éfinkamuloo. Kayoj ka n’kaŋaŋoŋaŋo n’kacukoo, kamma puhooŋuyoo pinakoolut fiye niŋ puhooŋu. Hátiŋoo pakati cáwii ca efikaŋaŋo kamma efikacuk waah weecukantee, n’kási waah wéesiyantee.

Ayme áfaayinan eeŋa núusiye ha? Ayme Pútuun pa m’púyisane fiye sempe sa siteetepo? Hátiŋ Pútuun pa, amiikan a ahaanaahaan samat nii cunuun ceemise ceenante t’etaam eesuce. Neetaat pawalleyoo niŋ pásuuma kunuu kuwune pakan paka n’kasincanoo, kaahooŋuyoo tom kuwune ínsuum unaa teyoo. Pakan paka púlooj n’kátintoo n’kateyoo. Ayenaayeno an ati ñíyoka, eepukee niŋ kúnuul niŋ anakool ati kanuk aŋa n’káwunk núutinaa teyoo ucokutoo likee. Ñíyoka ña ñit’unaa naayekane, núumiiloolaa nii: Pútuun pa piyeniye hisapuyoo kaakallanoo niŋ kaasuuwanoo. Cahom umuyen unaa uwune n’kayayoo niŋ epaay. Pukallo pa peewufane pa unaa kásuumaay, akina acoope po. Maasontuwaayoo múkuuñane unaa. Púcook pa uyenaayeno

The Season of Lent

pumuusoola samat nii pisaacii peetaakut afansa, cisaacii oo cisaacii n'cicok pitin etenco. Pútuun pa m'pitah teyoo umuyen unaa púloon. Ta n'kayokanoo ta, náasiten, ápankinut putumoo, samat nii cisaacii enca n'kacoope ca kati cimukee, ápankinut putumoo samat nii cisaacii ceeyemee ti kaayiinu. Apicokee, n'kafiit káakup ka kiteyoo n'kamukoo. Ayme cokoo teyoo? Náafulenee ti mah ma miti keeloge ka, naasapee kamma umuyen wa uti pakanoo. N'kahokoo ti coonool niñ kéeyinanut ka Pútuun pa, hiyaakoo hiyenaayeno nantoonool niñ kiti pílipa pa. Apan taapala áhin heenaput niñ taapala acaam. Kúnuuloo n'kuwun Pútuun pa m'púlafiyoo ti ñíyoka ña. Ni awufanaa eloŋoo salaka kamma káfulen umuyen wa, afaacuk nampukena niteyoo, kunoomoo efikifiyo, eeha Pútuun pa m'púlafiye ha efihitaakiyoo. Kamma ñíyokayoo, afaacuk ecaan ya, afaameen pásuuma, kamma naameya kúnuul, amiikan atoom eenapeyuu afaafakan pakan keemeen afaayekan umuyenii. Ekina ewune inci fawufanoo pitahool piti kayon keetaake ka sempe efinkayeno kaapii ka kiteyoo. Kamma naawasooliye palek fo aket, n'kafinoo ti pumuyena pa kamma naatiyye umuyen wa uti kayon ka, náapeesinii.

Second reading: Hebrews 4:14-5:9

Hilim ha hiti anapana Yéesu akee -

Aluu átoomii, ti Yéesu añii Pútuun nuutaakaa áhampaatiin awaaseena enfakat, aña anakiye ya alacana. Atam ucokaa piliit t'eeha núuyinanaa ha. Pánipani awaaseena ya at'unaa Yéesu-Kilista fan oo fan n'cuke ámeymey kúnuul nii unaa fiye púloon, peemuyenut. Ukaayaa niñ pihinto penfakat pati Pútuun pa, peeyina pa waah oo waah mante fa n'ket po ti hikaw t'unaa. Ancuk, nuutaakaa lombo kaayankankan kiteetepo ta m'púlafiye tuu.

Yéesu-Kilista, t'elonjee teyoo púlunta, naalum Pútuun pa, naasiinoolo ti hieeku henfakat niñ pukoon. Pánipani Pútuun pa púyiniyini kafakanoo t'eket ya, kamma náatuule Pútuun pa ti waah oo waah. Pútuun pa m'púsiitansiitan uluumoo. Háni fa naayeniye fa Añii ya, áyipenaayipen hítuulu Pútuun pa ti ñiyoka ña niñ eket ya. Kamma páhinal, naayeno an eenape meemak, naacoop hifaku ha heepayantoo ha payenka púloon kéetuuloo ka.

The Season of Lent

GRADUEL Pútuun pa putuunaa, Yéesu nátuultuul eket ya ti kuluwaa ya. Ekina ewune Pútuun pa m'pisilanoo apihaŋ waah óo waah púloon, m'puwufanoo caacaw ceehaŋe ca ucaw wa púloon.

Reading of the Good Friday Passion

L: Leader +: Jésus D: Others

- *Ñíyoka ña n'eket ya eti Yéesu eñña John eenaape ya naakiice ña –*

L: Ta n'kapaye ta káciim ka, Yéesu náafulii poko niŋ pinapanayoo, naafiitan han ha hiti Sedron; n'taako kankaŋ ekee, eyya naanakiye teyyo niŋ pinapanayoo. Judas aŋa ufanoo ya keepookoo ka, akina lompo náamey toko, kamma Yéesu naloom pukaayu po niŋ pinapanayoo. Judas náacoopii paakee pusoocaali niŋ paakee píhina pakati ñáhampaatiin puwaaseena pa niŋ pakati Pufalisiens pa. N'kataak pilampi, putocileet niŋ pilampi. Fiye Yéesu, pámeyali heekaakaay ha éki, náateenooni, naasokii:

+: Aye inniyaakee hiŋes?

L: N'kañahanoo:

D: Yéesu ati Naasalet

L: Naasokii:

+: Inci uwwe.

L: Judas aŋa awufanoo ya keepookoo ka naayeno ti pututayii. Ta Yéesu naañahanii ta: Inci uwwe n'kateenjo pan n'kanow ti etaam. Naacakanii

+: Ayme inniyaake hiŋes?

L: N'kasokoo:

D: Yéesu ati Nasalet

L: Yéesu naañahanii:

The Season of Lent

- + : Inci sok aluu: Inci uwwe. N'inci inniŋes, nikatan payenka kapikaay.
- L: Fiye hilim ha hiteyoo nihitaakiye, nihiŋok: "Inci címanut an óo an ti payenka awwufanaam ka." Fiye Simon-Peter eetaake ya káakuntu, náafulen ko ti kaahoonu etenŋo, naasip áhina ya ati awaaseena áhampaatiin a, naafiit kaanuwoo káli. Oom an, caacawoo Malkus. Yéesu naasok Peter:
- + : Ñahan káakuntu ka kitii ti kaahoonu etenŋo. Fo inci fapook elontonŋ ya eyya Faaf a naawufanaam ya pilaan yo?
- L: Fiye pusoocaali pa niŋ áhampaatiin a ateyii niŋ píhina pa n'kacok Yéesu, n'kacenkoo, n'kácoopiyoo ti púcook pa pati An, aason Kaif eeyeniye ya awaaseena áhampaatiin a oom etiil. (Akina naasok Pusuwif pa: an oonool aket, fisaka kayonŋ ka púloonŋ kipiket)
- L: Simon-Peter pokon niŋ anapana akee n'kanapan Yéesu. Oom anapana, awaaseena áhampaatiin a náameyoo, ekina ewune naanako ti coonool niŋ Yéesu ti hank ha hiti awaaseena ya. Pale Peter naayeno tíkitaanŋ pukol hunkut ha. Fiye anapana ya, aŋa awaaseena ya naameya ya, náafulii, náakup n'aal a eefaase ya hunkut ha, naanakan Peter. Aal a naasok fiye Peter:
- D: Awe tom yem anapana ya ati an aŋe?
- L: Naañahanoo:
- D: Haani, inci tom.
- L: Píhina pa niŋ pusoocaali pa keeyeniye ka toko; kamma m'mone, n'kacokan seemak kápisimo. Peter naalompo ayeno toko neyii, písimo. Tempo awaaseena áhampaatiin a naayeniye kacakan Yéesu kiti pinapanayoo niŋ kakalaŋanoo. Yéesu naañahanoo:
- + : Inci kúpaakup hátikin pakan paka, peeyoliit. Inci n'kalaŋankalaŋan ti ekumpan ya eti Pútuun pa, la Pusuwif pa púloonŋ n'kapaakool la, apan yoliyantoo ti káakup. Weyme uwune ancakanam? Eeha inci insoke ha, cakan ho kéesiitanaam ka. Poko n'kámey eeha inci insoke ha.

The Season of Lent

- L: Ti kilim enkuu, akee ti pusoocaali pa, eeyeniye ya pukol Yéesu, naafantoo ti hisoku:
- D: Awe, fiyuu aññahan awaaseena áhampaatiin a?
- L: Yéesu naasokoo:
- + : Niñ inci kúput punap, ísanam heenaput ha eeha inci ínkupe ha. Pale niñ inci kúpaa punap, woome ansapaam?
- L: Ann naapoñ Yéesu m'pacenkalee pati Kaif, awaaseena áhampaatiin a. Peter man ayeniye fa písimo. N'kasokoo:
- D: Awe tom yem anapana ya ati an añuu?
- L: Naañahanii:
- D: Haani, inci tom.
- L: Akee ti pínhina pa pakati awaaseena áhampaatiin a, atu ati aña Peter naafiite ya kaanuuwoo, naasok:
- D: Fo inci humuumam cukuti ti Kankan ya neyoo?
- L: Peter naapook nene. Tempo, káayiin ekutoon n'kílookii.
- L: N'kácoopii Yéesu púfulii Kaif fo ti enuuf ya eti Pilaat, ati cáwii ca. M'pucom mic. Pusuwif pa kanakiit poko humuumii t'enuuf ya eti ati cáwii ca, kamma n'kálafiit hitaaku meenaaput, mante fa n'káyini hili císacii ca citi kayeno ka. Pilaat náafulii hátikinii ti kítaañ náakup neyii. Naasokii:
- D: Eeheyime innisoke ti an aje?
- L: N'kañahanoo:
- D: Niñ akina áhinut heenaput, unii anti úcoopiyaatiyoo pe ti awe.
- L: Pilaat naasokii:
- D: Nícoopoo, nifiit káakup ka aluu humuum aluu ti heecenkee ha hitaaluu.
- L: Pusuwif pa n'kasokoo:
- D: Kiteekit unii upumuk an.

The Season of Lent

- L: Fiye n'taakiye hilim ha eeha Yéesu naasoke ha hiti káyisan puume afaaket. Tempo Pilaat naanako páhantuwa, naayonkal Yéesu, naasokoo:
- D: Awe yem ati cáwii ca citi Pusuwif pa?
- L: Yéesu naacakanoo:
- +: Fo awe fañi aasoke ekina? Man me paakee kasokuu?
- L: Pilaat naañahanoo:
- D: Fo inci asuif? Kayon ka kitii niñ ñáhampaatiin puawaaseena pa kawufanuu ti sipeesam, weyme ánhine?
- L: Yéesu naasokoo:
- +: Himansate ha hitoom hífuliyoot ti mah emme; niñ himansate ha hitoom ti mah emme níifulii, inci antitaak pusoocaali payenka antikakam, tuku inci ufanee Pusuwif pa.
- L: Pilaat naasokoo:
- D: Pánipani awe ati cáwii?
- L: Yéesu naañahanoo:
- +: Awe soke ekina. Inci ati cáwii. Ekina inci m'pukee, ekina inci n'kíi ti mah emme: káyisan heeyem ha. An óo an ati hilim hiti páni áfaasiiten hilimam.
- L: Pilaat naasokoo:
- D: Weyme uyem hilim hiti páni?
- L: Apipa, Pilaat naañoho náafulii aputoop Pusuwif pa, naasokii:
- D: Inci cukut teyoo likee niti himukuyoo. Pale inci loomaaloom kakatan aluu an akee ti kaañeehan ka kiti kayeno ka; fo nílafilafi inci pikatan aluu ati cáwii ca citi Pusuwif pa?
- L: Pale n'kayeno hiceeku:
- D: Akina tom, pale Barabas.

The Season of Lent

- L: Oom Barabas amuka pakan naayem. Fiye Pilaat naapoñii kapucoop Yéesu kati kasapoo niñ kalawas. Pusooçaali pa n'káhinoo éwuulu eti píçankun, n'kawas yo ti hikawoo; n'kásooloo hísool héecunke. N'kasokoo:
- D: Unii unka nuukicani, awe ati cáwii ca citi Pusuwif pa.
- L: Fiye n'kafantoo. Pilaat nánaafulii mante fa naasok Pusuwif pa:
- D: Nisincan, inci picoop aluu yoo tíkitaan, mante fa ínnimey nii cukut likee teyoo niti himuku yoo.
- L: Fiye Yéesu náafulii ni éwuulu ya eti píçankun pa, náasoolo hísool héecunke. Pilaat naasok:
- D: An a, akina uwwe.
- L: Ta n'kacukoo ta, ñáhampaatiin puwaaseena pa niñ pusooçaali pa n'kayeno hiceeku:
- D: Nícoopoo, nipenpençoo aluu humuum aluu, inci cukut teyoo likee niti himukuyoo.
- L: Pusuwif pa n'kañahanoo:
- D: Unii utaakaataak heecenkee ha, kamma hikina añaja eket, kamma naasoke akina Añii Pútuun.
- L: Ta Pilaat náasiye ta kilim enke, naahan naafeye. Naanako páhantuwa, naasok Yéesu:
- D: Awe peyme áñfulii?
- L: Yéesu añahanutoo hilim. Fiye Pilaat naasokoo:
- D: Aatiñahanam? Aámiit nii inci fáyini kafakani man me kaapenpeni?
- L: Yéesu nañahanoo:
- +: Aátiyini likee ti inci, ni aataakut oom sempe ti aja ayem ya patiila. Ekina ewune aja naawufanam ya awe ahaja naamuyene.
- L: Tempo Pilaat náalafiye kakatanoo; pale Pusuwif pa n'kayeno hiceeku.

The Season of Lent

- D: Naakatanoo, aaneetaat ati cáwii ca citi Rom awiyoo. An óo an eesokooliye ati cáwii apookaapook cáwii ca citi Rom!
- L: Pásiyaloo kilim n'kuu, Pilaat naacoop Yéesu tíkitaan, náahinoo apiyeno ti cilemp. Fiye álacuma ya, hinoom hoonool le niñ sípiti ya, caanak ca ti hikaw. Pilaat naasok Pusuwif pa:
- D: Ehe ati cáwii ca citaaluu.
- L: Toko-fiye n'kaceek:
- D: Mukoo, mukoo, penpenjoo
- L: Pilaat naasokii:
- D: Pipenpenj ati cáwii ca citaaluu?
- L: Ñáhampaatiin puwaaseena pa n'kañahanoo:
- D: Unii utaakut cikee cáwii, fo cáwii ca citi Rom
- L: Tempo Pilaat naawufanii Yéesu, mante fa naapenpenjee; poko n'kacokoo
- L: Yéesu naakanto kuluwaa ya eteyoo, naacol lakeenaay, la n'kasok la “Esent” hikina hiyem ti káakup ka kiteyii “Kalver”. Toko n'kapenpenjoo niñ pákayiin pákasupak ti coonool neyoo, akee ti epeesoo yáali, akee ya ti epeesoo yaamay, Yéesu naayeno ti pututayii. Pilaat akiicaakiic ti cipapaloo patiila kuluwaa ya kilim kenke: “Añe Yéesu ati Nasaret ati cáwii ca citi Pusuwif pa.” Kamma n'kapenpenje Yéesu pukol pikin pa, Pusuwif keemeenje n'kakalanj cipapaloo ca ceekiicee ca ti pákupal páhaacil. Ekina ewune ñáhampaatiin puwaaseena pa n'kasok Pilaat.
- D: Añanjut hikiicu: “Ati cáwii ca citi Pusuwif pa”, pale: “An añe asok akina ayem ati cáwii ca citi Pusuwif pa.”
- L: Pilaat naañahanii:
- D: Ewwa inci n'kiice wa, kiicaakiic wo, payaa.
- L: Ta pusoocaali pa n'kapaye ta kaapenpenj Yéesu, n'kacoop wañ wa uteyoo; n'káhin upii upaakiil, an óo an kiteyoo. Pale hísool ha hiteyoo

The Season of Lent

heetaakut ha pacifal písikii patiila fo ti etaam kálafiit ho hihaacu,
n'kasokool:

D: Tumpuuhaacaa ho, pale utahoolaa ho, ayme afaataak ho.

L: Fiye n'taakiye hilim ha hiti Pakiical pa peenape pa, nihisoke:
Kápaacinoolaapaacinool wañ wa utoom, ka taatuloolaataatulool hísool
ha hitoom . Ekina pusoocaali pa n'káhine. Ti etaam kuluwaa ya eti
Yéesu íñña yoo naasiño pokó niñ atuwoo Mary aal a ati Kleofas niñ
Mary-Madelen. Yéesu, pasincanaloo íññaayoo niñ pukoloo anapana ya
ati kunuuwoo, naasok íññaayoo:

+: Aal a, aha añiini

L: Naasok anapanayoo:

+: Ehe íñña tii.

L: Tempo anapana ya naacoop Maria pateyoo. Papayaloo ho Yéesu,
kamma naameya nii fiye payaapa, mante fa hilim ha hiti Pakiical pa
peenape pa hitaako, naasok:

+: Inci pálaani

L: Taakaataako toko elontón n'kameenjanyo palaanaal peesampa?
N'kacenk cifaal cikee ti hikasap, ceemeenje oom palaanaal, n'kakolan co
ti putumoo. Ta Yéesu nalaane ta oom palaanal peesampa, naasok:
Paapaa inci ñomanuu yaanam.

+: Tempo náasitane hikawoo, naaket.

– SILENCE –

L: Hinoom ha hiti álacuma ya. Kamma n'kañajut hikatu puhunuñ pa ti
kuluwaa ya ti hinoom ha hiti Pútuun pa niñ ti hinoom ha hiti kayeno
ka, heehaje kunoom ka púloón, Pusuwif pa n'kaluum Pilaat kapuhum
wootoo, kapite káfulen puhunuñ pa. Ekina ewune, paakee pusoocaali
n'kakaay kapuhum woot wa uti keepenpenjee ka ti coonool niñ Yéesu.
Ta n'kácolii ta pati Yéesu, n'kacuk nii apayaapa eket, ekina ewune
kahumut wotoo, pale akee asoocaali naaya elumuyoo niñ epaay;

The Season of Lent

m'pacas hísim niŋ man n'káfulii teyoo. Aŋa acuke ya ho ayem ti kakaman aluu, mante fa aluu lombo ínnyinan. Kilimoo, kiti, pánipani ni Pútuun pa m'pímeŋ nii akina asokaasok heetaakiye ha. Waah ewwe utaakaataako mante fa hilim eehe hiti Pakiical pa peenape pa nihitaako, nihiŋok: “Eti n'kahum picecoo.” Hilim hikee lombo nihiŋokii:

“Efikasincan aŋa n'kayaye ya.” Papayalii Josef d'Arinati aŋa ayem ya anapana Yéesu ti piyolo, kamma ñifeŋa Pusuŋif pa, naalum Pilaat apuŋonketoo ápufulen ehunŋ ya eti Yéesu. Pilaat naaŋonketoo. Josef naakaay ápufulen ehunŋ ya eti Yéesu. Nikotem aŋa ácooke ya hitoopu Yéesu náhanant, naakaay lombo, nácoopii caminkoloñ. N'kacooŋ enii ya eti Yéesu, káwufalool yo niŋ kahuuy kiti kahok, n'kawas teyyo caminkoloñ, fa Pusuŋif pa n'káhine fa. Pukol la n'kapeŋpeŋe la Yéesu, taakaataako kankaŋ ekee; toom kankaŋ, hiyaak héyeeni la an taapala ahokee. Kamma oom hiyaak hílaaŋut niŋ kañeehan ka kiti hiŋoom hiti kayeno ka n'kúlohanii, n'kahok Yéesu toom hiyaak.

THE SEASON OF EASTER

Resurrection of the Lord (Easter Vigil)

First reading: Genesis 1:1...31

Hilim ha hiti la n'kakiicee la pucook puu piti púlunta -

(Short) Ti púcook pa Pútuun pa m'pumemanoole patiila niŋ t'etaam. Ta m'pupaye ta kaamemanoole waah óo waah púloon, m'pusok: Uhínaa an anakool unaa, samat nii fa nuunakoolaa fa. An naahanj sempe soon sa siti kaati ka, pusuwa pa piti patiila, púlukuleen pa piti enuuf niŋ púlukuleen pa piti elampa púloon niŋ púlukuleen pa púloon penkilis niŋ penfakat. Fiye Pútuun pa m'pumemanoole an apinakool nempo; ti pinakool etempo m'pumemanoole áyiin niŋ aal. Fiye Pútuun pa m'pasampanii, m'pusokii: “Nitaak epuuk keemeenje, nimeenjan etaam ya, mah ma púloon niŋ mútuul aluu. Nihanj sempe soon sa siti kaati ka, pusuwa pa piti patiila niŋ waah óo waah púloon weelone wa t'etaam.” Fiye Pútuun pa m'pusok: “Silan inci ufan aluu píheeni óo píheeni peetaake etukal; enuun óo enuun lombo etaake etukal eteyyo; ekina púloon: paliyal pit'aluu. Pale púlukuleen pa púloon piti elampa, pusuwa pa púloon piti patiila, waah óo waah ewwa nuukaay t'etaam, waah óo waah nuusunjut, inci ufanaa wo aluu upiyeno paliyal. Fiye Pútuun pa m'pucuk eehe m'píhine ha: hikina púloon, heenape meemak. Niŋ taak kániim, n'taak pucom: ekina eyem hinoom ha héehine ha isak niŋ hoonool.

Or: Exodus 14:15-15:1

Hilim ha hiti la n'kakiicee la Efúlii ya eti Pusuwif pa ti mah ma miti Egypt -

Pakati Israel niŋ kacuk nii pakati Egypt unka ti kanapanii, n'kafe. Pútuun pa m'pusok Moses: “Oome uwune incek kamma hifeyu? Sok pakati Israel kacok pítin pa. Awe, séepin hikasap ha hitii, pántin epeesii ti kaati ka, n'fiitool ko ti pututa. Fiye pakati Israel efikafiitan kaati ka, étikamaañii. Inci fakatan pakati Egypt kapunapan aluu ti kaati ka; pale inci fáyisan sempe sa sitoom ati cáwii ca citi Egypt niŋ pukama pa pakateyoo púloon. Tempo éfikamey nii inci yem Pútuun pa, niŋ inci yísanii sempe sa sitoom.”

The Season of Easter

Káatiŋu etiil ya kéeyisane ka pítin pa pakati Israel n'kíkey kipiyeŋo ti pututa pakati Israel niŋ pakati Egypt. Náhanant ha n'kicaaŋan pakati Israel lamayii; ekina ewune pakati Egypt étikayini hilohuyii. Moses náapantin epeesoo ti kaati ka, Pútuun pa m'píhine eyam enfakat épufulii, epiteeŋan kaati ka; m'púsuucan kaati ka, man ma m'múkatinoon. Pakati Israel n'kanako ti kaati ka, kamaañaat, man ma m'míhin hiniŋ t'epeesii yáali niŋ t'epeesii yaamay. Pusoocaali pa niŋ pukama pa pakati Egypt niŋ pusaleet pa piteyii niŋ pufalinc pa piteyii m'punako neyii fo ti pututa kaati ka. Caanak ca cífulumii, Pútuun pa ti pututa káatiŋu ka m'pútuulii kápiteeŋoonii fo ti pututa kaati ka kapukol pakati Egypt, m'piliimanoolii. Kikanku ka kiti pusaleet pa piteyii n'kinako t'elooc ya, kayinaat pukaayu. Pakati Egypt n'kaceek: "Uteyaa hikam ha ni Israel kamma Pútuun pa m'piyem ti hikam unaa." Pútuun pa m'pusok Moses: "Pántin epeesii ti kaati ka, man ma éfimiñoohonii pati pakati Egypt niŋ pusaleet pa piteyii." Moses náapantin epeesoo m'pucom puu kaati ka n'kúñoohonii la n'kiyeniye luu. Pakati Egypt n'katey hátikin man ma. Pale poko ti katey ka man ma m'muhootool niŋ pusaleet pa piteyii. Kéetikine ka katey niŋ pakati Israel: háni an oonool afakut. Pale pakati Israel, pako, n'kakaay ti pututa kaati ka, man ma m'míhin hiniŋ henfakat t'epees yáali niŋ t'epees yaamay. Ti oom hinoom Pútuun pa m'pufakan pakati Israel ti sipees pakati Egypt; n'kámey nii Pútuun pa m'puwufanii sempe. Kayonj ka n'kife, n'kíyinan ti Pútuun pa niŋ t'añii etempo Moses.

Fiye Moses niŋ pakati Israel n'kayeno caacook citi hímulu Pútuun pa.

Second reading: Romans 6:3-11

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Aluu átoomii, unaa púloonj cew kéehine ka pátise ti Yéesu, pátise ya neenanfool unaa neyoo, fo t'eket ya. Ti pátise eyyuu nuuhokee ti coonool niŋ Yéesu ti hiyaak ha, kamma nuulonjaa elon éeyeeni, samat nii fa Yéesu naalitiye fa ti keekete ka, ti sempe sa siti Pútuun pa. Ni unaa unanfoolaa neyoo t'eket ya epinakool neeteyoo ya, efuunanfoolaa neyoo lompo ti pilito pa ti keekete ka piteyoo. Uméyaa nii himaaman unaa hipempejeepempenj ti kuluwaa ya ti coonool niŋ Yéesu, fo hamake yiin naatuncaloolee, ekina

The Season of Easter

ewune etuuyeniyaa fiye pimiikan yiin. Kamma nuuketoolaa niŋ Yéesu, núuyinanaa nii efuuloŋaa ti coonool neyoo. Uméyaamey nii Yéesu-Kilista, aŋa alitiye ya ti keekete ka, atine aket, eket ya etine éyini teyoo likee. Fiye kamma naakete, yiin etaakut teyoo sempe nene. Oopa kaloŋa t'eloŋ eti pinanfool niŋ Pútuun pa. Fo aluu lombo, nínawuno nii efiniket t'umuyen wa, inniloŋ ti Pútuun pa ti Yéesu-Kilista.

ALELUYA Uluumaa aŋa ayem ya t'ékey, áwii ya at'unaa,
ámulee ti caacaw ca citi Pútuun pa. Uluumaa kásuumaay
kiyeno epees yáali eti Pútuun. Uluumaa Pútuun pa piti patiila
púmulee.

Gospel:

Matthew 28:1-10

Hilim ha hiti Matthew eenape ya -

Ta hinoom ha hiti éyekunoolo ya kamma Pútuun pa nihipaye ta, ti púcook pa piti hinoom ha hícook ha hiti lóokuŋ ya, Mary-Mateleen pako niŋ akee Mary n'kakaay hicuku hiyaak ha hiti Yéesu. Ehe mah ma m'miyeno kakikilan. Maleeka ya eti Pútuun pa néewanooni patiila, néepalinkan énankiin ya, neelepoo teyyo. Kaahoonu eteyyo n'kinakool niŋ pamaliñoolal, hísool eteyyo nihitiim nii caanak ca. Keeyeniye ka efans hiyaak ha n'kafe meemak, n'kakikilan n'kacuk nii pakan keekete. Fiye maleeka ya neesok pakaal paka: “Aluu, tukunife. Inci méymey nii Yéesu inniyaaake hiŋes, aŋa apempenjee ya ti kuluwaa ya; aneetaat le, kamma alitaalito samat nii fa naasoke fa aluu. Níkey nipicuk la naahintiye luu. Nitey m'pacas nisok pinapanayoo: Yéesu alitaalito ti keekete ka, niŋ átikinaatikin aluu ti mah ma miti Kalilee; po afaanicukoo. Ehe ewwa inci ñaŋe wa hisoku aluu.” M'pahilikan n'káful ti hiyaak ha, n'kakikilan m'pásuuma; n'katay fo hisoku ekoogan ya éesuume ya pinapana pa. Ti pítin pa ehe Yéesu naapaakool neyii, naasokii: “Alunkee.” N'kálohiyoo, n'kacok wootoo, n'káñeem hátikinoo. Tempo Yéesu naasokii: “Nífulen ewatate ya. Nikaay nípituunan pakatuwam nii kañaŋa pikaayu ti mah ma miti Kalilee. Po efikacukam.”

The Season of Easter

Resurrection of the Lord (Easter Sunday)

First reading:

Acts 10:34...43

Hilim ha hiti la n'kakiicee la páhinal pa piti pupoñapoñ pa -

Ta Peter náacolii ta ti pikin pa piti Sesali, akee áhampaatiin ati pusoocaali pakati Lom, naacoop hilim ha, naasokii: “Pánipani fiye inci méymey nii Pútuun pa píkatinooolantoo pakan paka.

M'púpoñii hilim etempo epuuk ya pakati Israel, focaa káyisanii kásuumaay, ti páhinal pa piti Yéesu-Kilista: akina ayem ati cáwii ca citi pakan paka púlooj. Aluu nímeymey waah weetaakiye wa ti mah ma púlooj miti Pusuwif pa, ti púcook pa fo Kalilee. Ta John-Pátis naapaye ta káakup niñ pakan paka kiti pátise ya, Yéesu ati Nasalet, Pútuun pa m'pusampanoo, Kunuu ka keenape ka niñ sempe. Lan óo lan la naamuuse, náahin heenape ha, náakuuñan pako púloojii keeyeniye ka ti kayine ka kiti Seetaani, kamma Pútuun pa m'piyeno noo.

Unii, pinapanayoo utantakaatantak ti waah ewwa náahine wa púlooj, ti mah ma miti Pusuwif pa, niñ ti pikin pa piti Jerusalem. Keekontoo ka n'kamukoo n'kapempejoo t'enuun. Pútuun pa m'pilitanoo ti keekete ka, hinoom ha híhaaciyen huu m'píhinoo ápufulii hátikin pakan paka. Pale neetaat pakan paka púlooj, fo payenka Pútuun pa m'pumamale ka, pako kayem unii. Unii keeliye ka niñ keelaane ka neyoo, ta naayitiye ta ti keekete ka. Naapoñ unii upusok pakan paka nii Pútuun pa pimamale Yéesu apiyeno afiita kilim ka ati keeloje ka niñ keekete ka. Akina ayem aja piyaamakoola pa n'kasoke ya: “An óo an aja áyinane teyoo afaasa teyoo kaaponket ka kiti umuyen wa uteyoo.”

The Season of Easter

Second reading: Colossians 3:1-4

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Aluu átoomii, aluu niyitiyaa ti keekete ka ti coonool niŋ Yéesu-Kilista. Atam niŋes waah uti patiila toko Yéesu naayem t'epees yáali eti Pútuun pa. Nihaŋ nímiilool waah uti patiila; túkunimiilool waah uti t'etaam. Weewune wa nuuloŋaa, uneetaat t'etaam, patiila nuuyem. Fo, aluu niket ti coonool niŋ Yéesu, eloŋ ya et'aluu eyolaayolo ti coonool neyoo ti Pútuun pa. Ta Yéesu áfaafulii ta, akina ayem eloŋ aluu, tempo aluu lombo éfinifulii ti coonool neyoo, niŋ kásuumaay kenfakat.

ALELUYA Yéesu-Kilista, aŋa ayem ya Paak ya et'unaa,
áhaleehal. Usaluu, uliyaa upusiitaa ti hili ha hiti Pútuun pa.

Gospel: John 20:1-9

Hilim ha hiti John eenape ya -

Ta Yéesu naakete ta, hinoom ha hícook ha hiti lóokuŋ ya, Mary-Mateleen naakaay pati hiyaak ha, nuulap, caanak ca peelokot cíkatinoon. Naacuk nii énankeiŋ ya éfuliyooŋful ti hiyaak ha, naatey apuyonkal Peter niŋ akee anapana ya aŋa Yéesu náalafiye, naasokii: "Káfulenaafulen Yéesu ti hiyaakoo, unii úmiit la n'kayenanoo."

Peter n'kakaay pako niŋ akee anapana ya aŋa Yéesu náalafiye ya, pati hiyaak ha. N'katey pako t'ésupakii, fo anapana ya aŋa ahaŋe ya Peter katey, átikinoon hicolu. Náacuuhan, naacuk kahuuy ka kiti kahok ka lamma kiyeniye toko, ánakiit ti hiyaak ha. Simon-Peter aŋa ayeniye ya pusonoo náacolii lombo. Naanako ti hiyaak ha, naasincan kahuuy ka kiti kahok ka keeyeniye ka toko, niŋ cifaal ca ceekuupe ca hikaw Yéesu. Fiye akee anapana yuu, aŋa átikine ya acol, toko naanako ti hiyaak ha, naacuk, náayinan. Fo oom caanak, pinapana pa kámiit nii Pakiical pa eenape pa pusokaasok nii Yéesu aŋaŋa pilito ti keekete ka.

The Season of Easter

2nd Sunday of Easter

First reading: **Acts 4:32-35**

Hilim ha hiti la n'kakiicee la páhinal pa piti pupoñapoñ pa -

Kayonj ka púloonj kéeyinane ka kísiyoolaasiyool ti yaan, niñ ti kunuu koonool. An acokantoo waah pucuk nii uteyoo, pale n'kawas waah wa púloonj nantoonool. Niñ sempe senfakat, pupoñapoñ pa n'káyisan nii Yéesu álitooniyoolito ti keekete ka. Pútuun pa m'píyisanii pálifi pa peemeenje pa pit'etepo. An óo an teyii ataakantoo kúnuul, kamma keetaake ka ukit man pukumpa an n'kanooman wo. N'kacoo mañ ma, kapuwufan mo pupoñapoñ pa. Poko n'kápaacinool mo, an óo an naataak fa naasoolahe fa.

Second reading: **1 John 5:1-5**

Hilim ha hiti John eenape ya -

An óo an aña éeyinane nii Yéesu ayem Eemamalee ya, akina ti Pútuun naapukee. An óo an aña nálaafi Faaf a áfaalafi lombo aña eepukee ya teyoo. Efúumeyaa nii úlafiyaalafi epuuk Pútuun, núulafiyaa Pútuun pa, kamma núuhinaa hilim ha heesiinane ha etempo. Pálafi Pútuun pikina piyem hicoku hilim ha heesiinane ha etempo. Hilim ha heesiinane ha etempo hineetaat patiyyal púlunta peenapa. Ekina ewune an óo an aña eepukee ti Pútuun pa naaheek. Heewune ha nuuheekaa púlunta, ukina uyem káyanan kuu. Ayme afaaheek púlunta? Fo neetaat akina aña áyinane ya nii Yéesu Añii Pútuun? Yéesu-Kilista, akina ákeyii niñ man miti pátise ya eteyoo niñ hísim ha hiti eketoo, neetaat niñ man lamma, pale niñ man niñ hísim lombo. Kunuu ka keenape ka kucoonaacoon nii hikina páni, oom Kunuu kiti pánipani.

ALELUYA Thomas naacuk Ateeteyo, náayinan.

Pásuuma piyeno ti aña áyinane ya peecukut

The Season of Easter

Gospel:

John 20:19-31

Hilim ha hiti John eenape ya -

Kániim ka kiti hinoom ha hícook ha hiti lóokun ya, paketal Yéesu, pinapana pa kúcook kuu pakati Yéesu n'kakul kunkut ka, la n'kayeniye la kamma n'kafeye Pusuwif pa. Yéesu náafulii apisiinjo teyii, naasokii: “Kásuumaay kiyeno niñ aluu.” Papayaloo hisoku oom kilim, náayisanii sipeesoo niñ kahehoo. Pinapana pa pakateyoo n'kameen m'pásuuma ta n'kacuke ta Yéesu Ahámpaatiin ateyii. Yéesu nene asokii: “Kásuumaay kiyeno niñ aluu. Samat nii fa Paapaa atoom naapoñaam fa, inci lombo pupoñ aluu.” Papayaloo hisoku kilim kenke, náafuuteen teyii, naasokii: “Aluu, nitaak Kunuu ka keenape ka. An óo an aña inniponkete ya umuyenoo, ufuuponketee; aña me inniponketut umuyenoo, utuuponketee.”

Fiye, akee ti ñaasuwan n'pákasupak paka, caacawoo Tomas, ayeniit m'pako ta Yéesu náakeyii ta. Pakee pinapana pa n'kasokoo: “Unii ucukaacuk Ateeteyo.” Tomas naañahanii: “Ni inci cukut paniikal pa piti pifincu pa ti sipeesoo ni inci nañut hisiikam t'úfuun wa uti pifincu pa, ni inci nañut epeesam ti kahehoo, étiyinan.”

Kunoom isak niñ kíhaaciil n'kimuus, pinapana pa n'kayeno lombo t'enuuf ya, Tomas naayeno neyii. Yéesu náakey teyii t'oom caanak, kunkut ka pakulalee, naayeno ti pututayii, naasokii: “Kásuumaay kiyeno ni aluu.” Fiye naasok Tomas: “Nañ hisiiki le, sincan sipeesam, nañ epees, nañ yo ti kaheham, fiye tumpuyeno apooka, yénoonii me áyinana.”

Tomas naasokoo: “Awe yem Ateeteyo atoom niñ Pútuun pa putoom.”

Yéesu naañahanoo: “Tomas, kamma ancukaam áyyinane; kayihaayih me payenka éfikayinan peecukut.”

Taakaataako úyisan weemeenje ewwa Yéesu náahine hátikin pinapanayoo, ukina ukiicutee le. Pale úyisan ewwe ukiiceekiic mante fa inniyinan nii Yéesu akina ayem Messi, aña Pútuun pa m'pupoñe ya, Añii Pútuun ti káýinan ka kiti aluu efinitaak eloñ ya ti caacawoo.

The Season of Easter

3rd Sunday of Easter

First reading: Acts 3:13...19

Hilim ha hiti la n'kakiicee la páhinal pa piti pupoñapoñ pa -

Hátikin kayonj ka púloonj Peter naacoop hilim ha, naasok: “Aluu pakati Israel, Pútuun pa piti Abraham, Isaak niñ Yakop, Pútuun pa piti ñífaaf unaa púmulaamul Yéesu áhina etempo. Pale aluu, innuwufanoo pakati kikaw ka hátikin Pilaat, éelafiyoo ya kakatan. Aluu innipook aña eenape ya naacoonool meemak, pale inniluum Pilaat akatan amukala pakan paka. Yéesu eeyem ya áhampaatiin a ati elonj ya, innimukoo, pale Pútuun pa m'pilitanoo ti keekete ka. Unii uyem keetantake ka.

“Aluu pakatuwam, inci méymey nii n'káameyaati ínnihine fo, aluu niñ ñíhampaatiin aluu. Pale Pútuun pa m'píhin fa m'púkupe fa ti ñutum piyaamakoola pa púloonj, naasokii nii Eemamalee ya afaakallo. Niyesan fiye, elonj ya et'aluu inniyeso pati Pútuun pa mante fa umuyen wa ut'aluu nuuponketee.”

Second reading: 1 John 2:1-5

Hilim ha hiti John eenape ya -

Epuuk kunuuwam, inci oopa ti hikiicu aluu ancuk etinimuyen. Ni akee ti aluu amuyenaa, unaa utaakaataak Afaasa akee hátikin Faaf unaa, akina ayem Yéesu-Kilista eecoonoole ya. Akina awufanoolaawufanoolo kaawaaseen Pútuun pa kati puponket unaa umuyen wa uti unaa; neetaat kamma umuyen wa uti unaa lamma, pale uti púlunta púloonj. Núutuulaa hilim ha heesiiganee ha, núumeyaa nii úmeyaamey Pútuun pa. Aña asoke: “Inci méyoomey” pale átuulantoo hilim ha heesiiganee ha, akina nincaama, elonoo eneetaat eti páni. Aña afaacok piliit ti hilim ha hiteyoo, pálaafi pa piti Pútuun pa pimeenjaa teyoo.

ALELUYA Ateeteyo alitiyaa ti keekete ka náafulii ti pinapana pa pakateyoo, naawufanii kásuumaay ka kiteyoo. Aleluya.

The Season of Easter

Gospel:

Luke 24:35-48

Hilim ha hiti Luke eenape ya -

Pako lompo n'kakamanii waah ewwa weetaakiye wa ti pítin pa, niŋ puume n'kakiiwe Yéesu, ta naafiite ta húmpuul ha. Pinapana pákasupak paka keeyeniye éfulii ti pikin pa Emayus, n'kayeno kakaman pinapana pa ŋaasuwan niŋ woonool wuu niŋ pákawiyii weetaakiye wa ti pítin pa, fa n'kakiiwe Yéesu ta naafiitoole ta húmpuul ha.

Ta n'kayeniye ta hisoku kiteyoo, Yéesu humuumoo náafulii teyii. Naasokii: “Kásuumaay kiyeno n'aluu.” Pako n'ká yolino pucukii nii áfulaful n'kacuke. Yéesu naasokii: “Weyme uwune ínnyolino fiye? Weyme uwune eehe níhiyemi ti kunuu aluu? Nisincan sipeesam niŋ wootam: inci humuumam uwe. Afúlaful ataakut enii niŋ picec, pale inci taakaataak.” Ti hisoku ha hiteyii náayisenii sipeesoo niŋ wootoo. Ti pásuumayii peelokot káhaañi káyanan, n'kaliim. Yéesu naasokii: “Fo nitaakaataak le waah uti hili?” N'kawufanoo pífiitiin yoon eesowee. Naacoo yo, naali yo hátikinii. Naasokii: “Nínawuno kilim ka enka inci insoke ka aluu, ta inci iyyeniye ta n'aluu: waah óo waah weekiicee wa kutoom ti hilim heesiŋanee ha niŋ piyaamakoola pa nuuñaje íhinuyee.” Náapankin kunuwwii fo n'kámey Pakiical pa peenape pa. Ti pikelan pa Yéesu naasokii: “Waah óo waah wéecolii ukina ukiiceekiic uñaje íhinuyee: ñíyoka ña ñiti Añii Pútuun, pilito pa piteyoo ti keekete ka ti hinoom ha híhaacyenu ha, niŋ piyeso pa piti kunuu ka kiti pakinal pakan paka púloon, písikii Jerusalem, mante fa n'kataak kaaponket ka kiti umuyenii.

Aluu, niyem keetantake ka.

The Season of Easter

4th Sunday of Easter

First Reading:

Acts 4:8-12

Hilim ha hiti la n'kakiicee la páhinal pa piti pupoñapoñ pa -

Peter naayonkalee ti pupaakool pa piti ñíhampaatiin ña pakati Israel, Kunuu ka keenape ka n'kimeen teyoo. Peter naacoop hilim ha: “Aluu, ñíhampaatiin ña pakati pakan unaa, úhinaahin heenape an éehute, pale fíyooy unka ti kacakan unii puume an a aje náakuñanee. Aluu fiye púlooj niñ kayoj ka púlooj kiti Israel, nímeysi eehe: ti caacaw ca citi Yéesu ati Nasalet, áyiin anjuu naasiinje le hátikin aluu kásuumaayoo. Yéesu aña innipempen ya, náalitoonii ti sempe sa siti Pútuun pa. Oom Yéesu ayem énanikiin ya, eyya aluu puluta pa innitahe ya, épiyenoonii énanikiin ya éeyaañ ya éeseehii ya t'etaam. Akina lamayoo ayina kafakan unaa. Ti púlunta pa púlooj, taakut an aña Pútuun pa m'puwune kati áyini unaa kafakan.”

Second reading:

1 John 3:1-2

Hilim ha hiti John eenape ya -

Epuuk kunuuwam, nímiilool puume pálañi pa piti Faaf unaa m'pufome fa; Pútuun pa m'puyonkalyonkal unaa epuuk etempo, pánipani unaa epuuk etempo. Pale mah ma mímiit unaa, kamma m'mímiit Pútuun pa. Aluu pakati kunuuwam, fiye unaa epuuk Pútuun nuuyemaa, eeha nuukaakaay ha éyenoonii hicaañut fiye. Uméyaamey ta Kilista áfaafulii ta, efuunakoolaa neyoo, kamma efuucukoo samat nii fa naayem fa.

Gospel:

John 10:11-18

Hilim ha hiti John eenape ya -

Yéesu naasok Pusuwif pa: “Inci yem afansa ya eenape ya. Afansa ya pánipani, akina nawufanwufan eloñoo ti efans pásaacii pa piteyoo. Pale, afansa ya aña n'kacooy ya aneetaat afansa pánipani, kamma pásaacii pa m'pineetaat piteyoo. Naacukaa esaamaay t'ékey, naakatan pásaacii pa, apitey. Esaamaay ya neecok po, neehancalool po. Afansa aje, páhin lamma naayaake kamma cooy ya, kiti pásaacii pa kucokutoo. Inci yem afansa ya eenape ya, inci méymey pásaacii pa putoom, niñ pásaacii pa putoom pímeiyammeyi; samat

The Season of Easter

nii fa Paapaa atoom naameyaam fa niŋ inci ímmeyi Paapaa atoom. Inci fuwufan eloŋam pufakan písaacii pa putoom. Inci taakaataak pikee písaacii peeneetaat ti koolee eyye. Inci ñaŋaa kátintinŋan etempo, pikina niŋ putoom pa. Efípsiitan hilimam, efitaako koolee yoonool niŋ afansa oonool. Paapaa atoom álaŋiyaamlafi, kamma inci uwwufane eloŋam, kati yíni yo kotoke hicoopu. An áyinaat yo hilaamu t'inci, fuwufan yo ti kaacoonoolam. Inci yíniyini kawufan eloŋam, inneeñoŋo pitaak yo. Ehe hilim ha eeŋa inci intaake ha ti Paapaa atoom.”

5th Sunday of Easter

First reading:

Acts 9:26-31

Hilim ha hiti la n'kakiicee la páhinal pa piti pupoñapoñ pa -

Ta Sawul naanakiye ta ti pítin pa piti Yéesu, naakaay fo Jerusalem. Naanŋes pinako ti kayoŋ ka pinapana pa pakati Yéesu, pale poko púlooŋii n'kafeyoo, kamma n'káyananut nii akina lombo áyenoonyooyeno anapana pánipani ati Yéesu. Paanapas náatinanoo pati pupoñapoñ pa pakati Yéesu ápiyiseniyoo, naalombo akamanii heetaakiye ha Sawul ti pítin pa piti Damas, apisokii nii acukaacuk Yéesu, Yéesu náakup neyoo. Paanapas naakamanii lombo nii Sawul átuunanaatuunan niŋ sempe, ti caacaw ca citi Ateeteyo, hilim ha héesuume ha. Púful toko, Sawul naananfool niŋ pupoñapoñ pa ti saatee ya eti Jerusalem, náatuunan po niŋ sempe, ti caacaw ca citi Ateeteyo, hilim ha héesuume ha. Náakup niŋ Pusuwif pa payenka n'kákup pákupal pa piti pigrec pa, náalaacinool neyii. Ekina ewune poko n'kálaŋiyoo himuku. Kéeyinane ka kápisi ho, n'kapuusanoo ti saatee ya eti Sesali, n'kamuusanoo ti saatee ya eti Taas. Miin ma miti canku ya immitaak fiye kásuumaay ti mah ma miti Yutaay, Kalilee niŋ Samali. Canku ya neefoomii, neeloŋ ti hítuulu Ateeteyo. Ti kayankanan ka kiti Kunuu ka keenape ka, kéeyinane ka n'káhaŋii pameeŋ.

The Season of Easter

Second reading:

1 John 3:18-24

Hilim ha hiti John eenape ya -

Epuuk kunuuwam, unaa uñaña pálafooli; neetaat ti kilim ka, pale ti páhinal niñ páni. Ti íhinu fo éfuumeyaa nii unaa pakati páni. Hátikin Pútuun pa saan unaa efisiyeno ti kásuumaay. Niñ kunuu unaa kunookaa unaa, Pútuun pa puhañaahan kunuu unaa, m'pimey waah óo waah. Epuukam pakati kunuuwam, niñ kunuu unaa kunookut unaa, efuuhintiya ti Pútuun pa. Waah óo waah ewwa efuuluumaa po, efipiwufan wo unaa, kamma nuucokaa hilim ha heesiiganee ha hitempo, núuhina wéesume po. Hilim ha heesiiganee ha, ehee ho: káyinan ti Añii etempo Yéesu-Kilista niñ pálafooli an óo an, samat nii fa m'pusoke fa unaa úhinaa. Aña nacok ya hilim ha heesiiganee ha afaakin ti Pútuun pa niñ Pútuun pa m'pikin teyoo. Uméyaamey nii Pútuun pa umpa ti unaa, kamma m'puwufane unaa Kunuu etempo.

ALELUYA Yéesu naasok: “Niyeno ti inci, samat nii fa inci yeniye fa ti aluu. Aña ayem ti inci, afaapuk papukal peemeenje.”

Gospel:

John 15:1-8

Hilim ha hiti John eenape ya -

Peelokot áful ti púlunta apikaay pati Faafoo, Yéesu naasok pinapana pa pakateyoo: “Inci yem enuun eenape eti páni, Faafam ayem ati enuun ya eenape ya. Afáalak unaay wa weepukantoo wa; naapentekal ewwa nuupuk wa, eeha efihiwun ha nuuhan nuupuke. Aluu fiye, kilim ka kutoom kukuulanaakuulan aluu. Niyeno t'inci, samat nii fa inci iyyem fa t'aluu. Samat nii fa unaay wa etuutaak fa papukal niñ uyenit ti enuun, fo lombo aluu etinitaak papukal niñ niyeniit t'inci. Inci yem enuun ya, aluu niyem unaay wa. Aña afaayeno ya t'inci niñ inci iyyeno teyoo lombo, afaataak papukal peemeenje. Niñ inci tom, étiniyini likee. Aña eeneetaat ya t'inci, afaawantee tíkitaan, samat nii unaay wa. Nuusuucaa, n'kacoo wo, n'katah wo ti seemak sa upusowo. Niñ niyenyaa t'inci, kilimam n'kiyeno t'aluu, niluum waah óo waah ewwa ínnilafiye, efinitaak wo. Paapaa atoom animpaneenimpan ti eehe: niñ nitaakaa papukal peemeenje, fo éfiniyenoonii pinapanayam.”

The Season of Easter

6th Sunday of Easter

First reading:

Acts 10:25...48

Hilim ha hiti la n'kakiicee la páhinal pa piti pupoñapoñ pa -

Ta Peter náacolii ta pati saatee ya eti Sesali, Kooneli áhampaatiin ati pusoocaali pakati Loom, naayeniyoo toko hítuulu. Kapipaakool, naañeeho, náakilipo ti wootoo. Peter naalitanoo, naasokoo: “Lito, inci lombo an samat nii awe.”

Fiye, Peter naasok keeyeniye ka toko: “Pánipani inci méymey nii Pútuun pa píhañumoolantoo pakan paka; pale, ti písii pa púlooj, m'pisayansayan pakan paka púlooj keefeye po ka, n'káhin lombo waah weecoonoole.”

Ta Peter naayeniye ta káakup, Kunuu ka keenape ka n'kúwanoonii ti keeyeniye ka káasiitan hilim ha. Kéeyinane ka púlooj, keeyem ka cosaanii Pusuwif, kéetiñanii ka Peter, n'kaliim, kiti Kunuu ka keenape ka kéewanoonii ka ti keeneetaat ka Pusuwif. Kamma n'kásiyii ti káakup ti pákupal pa niñ hímulu Pútuun pa. Peter naasok: “Fo éfuuyiniyaa hikitú man ma miti pátise ya payenka keesaye ka Kunuu ka keenape ka, samat nii unaa?” Ekina ewune náapoñii kápihinii pátise ti caacaw ca citi Yéesu-Kilista. Tempo n'kaluumoo apiyeno toko kikee kunoom.

Peter naayeno káakup, ta Kunuu ka keenape ka n'kúwanoonii ta ti keeyeniye ka káasiitan hilim ha. Píyinana pa púlooj kéetiñane ka Peter n'kiliimii, pako keeyeniye ka Pusuwif, ti hicuku nii puwaaseena pínaati lombo n'kameej Kunuu ka keenape ka kamma n'kásiyiisi ti hisoku kilim ti pákupal pa niñ hímulu Pútuun pa. Peter naasok: “Fo núuyiniyini hikitú man ma miti pátise ya payenka keetaake ka Kunuu ka keenape ka, samat nii unaa?” Ekina ewune naapoñii kápihinii pátise ti caacaw ca citi Yéesu-Kilista. Tempo n'kaluumoo apiyeno neyii kikee kunoom.

The Season of Easter

Second reading:

1 John 4:7-10

Hilim ha hiti John eenape ya -

Epuukam pakati kunuuwam, úlafooliyaa, kamma pálaŋi ti Pútuun pa náfulii. An óo an éelafiye n'káyemi epuuk Pútuun, kámeymey Pútuun pa. Aŋa álaŋiit pakan, ámiit Pútuun pa, kamma Pútuun pa pálaŋi m'piyem. Ehe puume Pútuun pa m'píyisane pálaŋi etempo ti pututa unaa, pikina m'púpoñiyoopon Añiin etempo oonool uu ti púlunta fo nuuloŋaa teyoo. Ehe puume efikakiiw pálaŋi pa: unaa tom úlaŋi yaa Pútuun pa, pikina pílaŋi ye unaa, m'púpoñii unaa Añii etempo, kamma umuyen wa ut'unaa.

ALELUYA Ateeteyo awufanaawufan unaa hilim héeyeeni :

Uláfooliyaa samat nii akina fa náalafiye fa unaa. Aleluya.

Gospel:

John 15:9-17

Hilim ha hiti John eenape ya -

Peelokot áful púlunta apikaay pati Faafoo, Yéesu naasok pinapana pa pakateyoo: “Samat nii fa Paapaa atoom náalafiyaam fa, fo lombo inci íllaŋi ye aluu. Niyeno ti pálaŋi yam. Innicokoolaa ti hilim ha hitoom, efiniyeno ti pálaŋi yam, samat nii inci humuumam fa inci incokoole fa hilim ha hiti Paapaa atoom, iyyeno ti pálaŋi pa piteyoo. Inci sokaasok aluu fo, mante fa pásuumayam m'piyeno t'aluu, innimeen ti oom pásuuma. Hilim ha hitoom, ehee ho: nílafooli, samat nii fa inci íllaŋi ye fa aluu. Taakut pálaŋi peehaŋe piti kawufan eloŋoo kamma pákawiyoo. Aluu niyem pákawiyam, ínnihinaa eeha inci insoke ha aluu níhin. Inci etiyonkal aluu 'pimiikanam', kamma amiikan a náamiit weyme áhampaatiin a ateyoo náalafiye íhinu. Inci efiyonkal aluu fiye 'pákaŋi yam', kamma inci inkalaŋane aluu waah wa púlooŋ ewwa inci ímmeya wa ti Paapaa atoom. Aluu tom nimamalaam, pale inci mamale aluu. Inci poñe aluu ti oom pítin fo kati nitaak papukal, papukal empa efipifiyo. Tempo waah óo waah inniluume Paapaa atoom ti caacawam, afaawufan wo aluu. Eeha inci insoke ha aluu kati níhin, hikina hiyem nílafooli ti pututa aluu.”

The Season of Easter

Ascension of the Lord

First reading:

Acts 1:1-11

Hilim ha hiti la n’kakiicee la páhinal pa piti pupoñapoñ pa -

Teyofil, áwiyam, ti kanteeh ka kutoom kúcook ka inci kamanaakaman waah ewwa Yéesu náahine wa, naakalajan, emma náasike ti púcook puu fo ti hinoom ha eeha náafulenee ha pati alacana, niñ apayool hisoku pupoñapoñoo kúcook kuu payenka naamamale ka, eeha n’kañaje íhinu. Papayaloo eket náayisanoolo pimeerj, kunoom áwi ésupak náafulii hátikinii, náakup neyii kiti himansate ha hiti Pútuun pa. Pako ti hili ti coonool, naatiipii túkukaful Jerusalem, fo kátuul eeha Pútuun pa Faaf a naasoke ha. Naasokii: “Eehe inci intiipe ha aluu. John-Pátis ti man náahine pátise, aluu ti Kunuu ka keenape ka efinitaak pátise etifiyo.”

Pupoñapoñoo keepaakoole ka neyoo n’kacakanoo: “Fo fiye áfañahanii elemeyu ya eti cáwii ca citi Israel?”

Yéesu naañahanii: “Ñitum aluu ñineetaat ti kameye kunoom enka Pútuun pa Faaf a naasiijane ka, aña náahine ya wéesuumoo wa. Aluu me efinitaak sempe sa siti Kunuu ka keenape ka, aña akakaay ya éwanoonii t’aluu. Atam, aluu efinisok eeha innicuke ha ínnisi ti pikin pa piti Jerusalem, Yutaay niñ Samali, fo ti pikelan pa piti púlunta.” Papayaloo hisoku kilim kenke, n’kacukoo naalitiye pan naahumo ti káatiñu patiila. Ta n’kayeniye ta kaasincan patiila la Yéesu naakaaye la, pákayiin pákasupak kéesooliye ka kúsool keehiina n’kasiño hátikinii, n’kasokii: “Aluu, weyme uwune ínniyemi le ti kaasincan patiila? Yéesu, aña áfule ya ti pututa aluu, áfaañohonii ti moonool muu, samat nii fa innicukoo fa ti pikaayu alacana.”

Second reading:

Ephesians 4:1-6

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Aluu átoomii, inci Paul aña eekulee ya ti núkuluma kamma Ateeteyo, inci oopa ti kaayonkal aluu, nipicok pilit ti eloñ aluu eyonkal ya eyya innisaye ya ti Pútuun pa. Tuku nílafi ihañu pakan, nitaak paneena púsus penfakat niñ

The Season of Easter

kamukut kenfakat. Nicokool an óo an ti pálaŋi. Kunuu ka keenape ka kipaakoolanaapaakoolan aluu ti kásuumaay, fiye nimukut nicokool nipiyeño pakoonool. Samat nii fa inniyonkalee fa ti pihinto poonool, fo lompo n'taake enii yoonool niŋ kunuu koonool. Taakaataak Ateeteyo oonool, káyinan koonool, pátise yoonool, Pútuun pa poonool peeyem pa faaf a ati púloŋ, aŋa ahaŋe ya pakan paka púloŋ, náayemi ti pututa púloŋ niŋ ti pako púloŋii.

ALELUYA Ateeteyo asiliyaa ti pututa hímulu,
asilaasilo patiila alacana.

Gospel: **Mark 16:15-20**

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Yéesu aŋa litiye ya ti keekete ka naasok pinapana pa pakateyoo ŋaasuwan ya niŋ oonool ya: “Nikaay ti mah ma púloŋ, nítuunan po ekoonan ya éesuume ya púlunta púloŋ. Aŋa áfaayinan, naataak pátise, afaafak. Aŋa afaapook káyinan atafak. Ehe úyisan wa ewwa úfuutiŋan wa payenka kéeyinane ka: ti caacawam éfinkafulen píkayintanoolu pa, éfinkakup pákupal péeyeeni, efinkacooŋ pupululoola ti sipeesii, ni lompo kalaanaa pisik, étimpiyini íhinu waah teyii. Efinkanaŋ sipeesii ti púkuuŋa pa, payenkuu káakuuŋu ka kiteyii éfikiyekuno.” Yéesu Ateeteyo, ta naapaye ta káakup fiye, naasilanee alacana, naayeno po t'epeesii yáali eti Pútuun pa. Pako n'kakaay káatuunan lan óo lan ekoonan ya éesuume ya. Pútuun pa m'píhin neyii, m'pipampaŋan úyisan wa weenapoole wa niŋ kilimii.

7th Sunday of Easter

First reading: **Acts 1:15...26**

Hilim ha hiti la n'kakiicee la páhinal pa piti pupoñapoñ pa -

Ti hikee hinoom, kéeyinane ka n'kapaakool, máamun pakan keme náawii. Peter naasiŋo ti pututayii, naasokii: “Aluu pakatuwam, eeŋa kunuu ka keenape ka m'Pútuunane ha ti pakiical pa peenape pa, hiŋaŋeeŋaŋ íhinuyee. Ti putum pa piti David, Kunuu ka keenape ka kúkupaakup kiti Yutas. Yutas

The Season of Easter

aṇuu, akina ayem áyisanoola ya ati keecoke ka Yéesu. Apan, Yutas ayenaayeno ti kayonj ka kutoonii, naataak putumoo ti páhin pa samat nii unii.

“Kiiceekiic ti kaahit ka kiti kícimu ka nii: 'akee afaacoop káayenuma ka kiteyoo ti páhin pa piteyoo'. Ehe ewwa nuukaakaayaa wa íhinu: taakaataak pakan kéetiṇane unaa ta Yéesu naayeniye ta ti pututa unaa, emma náahinee ma pátise ti Saṇ, fo ti hinoom ha eeha náafulanee ha t'unaa. Fiye, akee teyii añaṇaa éyenoonii samat nii unaa, akamana ati pilito pa piti Yéesu.”

N'káyisanoo pakan pákasupak: Joseph Paasapas, aṇa n'kayonkale ya 'eecoonoole', niṇ Matiyas. Kayonj ka n'kulum fiye Pútuun pa: “Awe Pútuun, eemeye ya kunuu pakan paka púlooj, yísan unii ayme ti pako t'ésupakii ammamale, kati acoop káayenuma ka ti páhin pa piti pupoñaño pa, empa Yutas naakatane pa t'eket eteyoo.” N'kañakii pako t'ésupakii kaakaaw, n'kunow ti Matiyas, apipenan pupoñaño pa ṇaasuwan ya niṇ oonool a.

Second reading: 1 John 4:11-16

Hilim ha hiti John eenape ya -

Aluu, pakati kunuuwam, kamma Pútuun pa m'pílaṇiye unaa, unaa lompo uñaṇa pálafooli. Pútuun pa, an taapala acuk po; ni unaa úlafooliyaa Pútuun pa efipikin t'unaa, pálaṇi etempo efipitaak t'unaa sempe sa siteetepo púlooj. Uméyaa nii, nuuyeniya tempo, pikina lompo m'piyeno t'unaa, kamma m'puwufan unaa kikee kaapii kiti kunuu etempo. Unaa keecukaa ka, nuusokaa picaaṇ nii Pútuun pa púpoñiyoopoñ Añii etempo apiyeno Afakana púlunta. Aṇa nasoka nii Yéesu ayem añii ya ati Pútuun pa, Pútuun m'pikin teyoo, akina oopa ti Pútuun pa. Unaa, ti káyinan unaa, nuucukaa ti pututa unaa pálaṇi pa piti Pútuun pa. Pútuun pa piyem pálaṇi: aṇa ayeniye ya ti pálaṇi, oopa ti Pútuun pa niṇ Pútuun pa m'pateyoo.

ALELUYA Ateeteyo naasok: “Inci etikat aluu peetaakut ñífaaf.
Inci fáñoohonii pe ti aluu, fiye saan aluu éfisimeyi pásuuma.”

The Season of Easter

Gospel:

John 17:11-19

Hilim ha hiti John eenape ya -

Yéesu, áfulum ti púlunta apiñoho pati Paapaa ateyoo, náahaafin patiila, naalum fiye: “Paapaa atoom eenape ya, mank pinapana pa pakatoom ti caacawi enca awwufanaam ca, kapiyeno oonool samat nii unaa. Ta inci iyyeniye ta teyii, mankiimank ti caacawi enca awwufanaam ca. Tahaatah kunuuwam teyii, háani oonool ácimut, fo aña pakiical pa eenape pa m’pusoke ya nii áfaacim. Fiye inci oopa ti ékey pati awe, insok fo kati kataak pásuuma pa putoom, pásuuma pa penfakat pa. Inci ufaniiwufan hilim ha hitii, pale púlunta pa pílaftiit, kamma n’kaneetaat pakati púlunta, samat nii inci lombo fa inneetaat fa ati púlunta pa. Inci luumuti áapufulanii ti púlunta pa, pale aapufansii ti Seetaani ya, eekance ya. N’kaneetaat pakati púlunta pa, samat nii inci lombo fa inneetaat fa ati púlunta pa. Sampanii ti hilim ha hiti páni, hilim ha hitii, hiti páni. Samat nii fa ampoñam fa ti púlunta pa, inci lombo impoñii ti púlunta pa. Inci insampanoolo kiteyii, mante fa pako lombo n’kasampanee ti pánipani ya.”

The Season of Easter

Pentecost Sunday

First reading:

Acts 2:1-11

Hilim ha hiti la n'kakiicee la páhinal pa piti pupoñapoñ pa -

Kunoom áwi ésupak niñ ñaasuwan (50) kuumuuse emma Himuusu ha nihikelane, pupoñapoñ pa pakati Yéesu n'kayeno nantoonool. Pako t'ékaap, waah nuusok patiila, samat nii eyam enfakat, neemeenjan ekumpan ya. Waah núufulii teyii weenakoole niñ kíleeluuf kiti seemak. Oom kíleeluuf kípaacinoolaapaacinoolo kipiyeño t'an óo an teyii. Kunuu ka keenape ka n'kimeenjan saanii, fo n'kácook káakup kikee kilim enka Kunuu ka keenape ka n'kíyisanii kápukup. Ti kunoom enkuu, taakaataako Jerusalem Pusuwif keemeenje kéefulii ka pan óo pan. Ta n'kásiye ta eyam ya enfakat ya, n'kapaakool ti kakikilan. Tempo an óo an náasi kilim ka kiti pupoñapoñ pa ti pákupaloo. Kaliimaaliim meemak, n'kasok: "Fo payenka, kéekupe ka púlooj kaneetaat pakati Kalilee? Puume n'cuke an óo an t'unaa náasi kilimii ti pákupal pa, empa naapukee pa nempo? Unaa, pakati lan óo lan, núusiyaasi, an óo an ti pákupaloo, waah wa wenfakat wa, ewwa Pútuun pa m'píhine wa."

Second reading:

1 Corinthians 12:3...13

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Nineetaat Kunuu ka keenape ka, an átayini hisoku: "Yéesu ati Pútuun naayem." Waah óo waah ewwa Pútuun pa, ti panap pa piteetepo, m'puwune wa pakan paka unakoolut, kunuu ka koonool kuu. Waah ewwa kawun ka kiti Pútuun pa n'kuwune wa umeenjaameen, kunuu koonool kuu kuwune wo. Ti miin ma miti pikeleen pa, ñáhin ña ñimeenjaameen, cáwii ca coonool cuu. Ñáhin ña ñimeenjaameen pale Pútuun pa poonool m'pucoonanool ño t'an óo an. Sempe sa siti Kunuu ka keenape ka n'sí yísaneeyisan an óo an ti heenape hiti kayoj ka kiti Pútuun pa. Uhínaa punakool pikee: enii unaa eyenaayeno waah woonool, eti upii weemeenje. Háni nuumeen, ukina púlooj enii yoonool. Moonool muu niñ Yéesu-Kilista. Unaa, Pusuwif pa niñ Puwaaseena pa, pumiikan pa niñ keeneetaat ka pumiikan, unaa fiye púlooj úhineehin

The Season of Easter

pátise ti kunuu koonool, mante fa núuyenooniyaa enii yoonool. Unaa púloon mees, kunuu koonool ka kimeenane unaa.

ALELUYA Kunuu ka keenape ka, kéy meenjan saan sa siti
kéeyinane ka t'awe. Ufan so pálafo pa pitii.

Gospel:

John 20:19-23

Hilim ha hiti John eenape ya -

Kániim ka kiti hinoom ha hícook ha hiti lóokuŋ ya, paketal Yéesu, pinapana pa kúcook kuu pakati Yéesu n'kakul kunkut ka, la n'kayeniye la kamma n'kafeye Pusuwif pa. Yéesu náafulii apisiinjo teyii, naasokii: “Kásuumaay kiyeno ni aluu.” Papayaloo hisoku oom kilim, náayisanii sipeesoo niŋ kahehoo. Pinapana pa n'kameen m'pásuuma ta n'kacuke ta Yéesu Ateeteyo ateyii. Yéesu nene asokii: “Kásuumaay kiyeno ni aluu. Samat nii fa Paapaa atoom naapoñaam fa, inci lombo pupoñ aluu.” Papayaloo hisoku kilim kenke, náafuuteen teyii, naasokii: “Aluu, nitaak Kunuu ka keenape ka. An óo an aŋa inniponkete ya umuyenoo, ufuuponketee; aŋa me inniponketut umuyenoo, utuuponketee.”

THE SEASON OF THE YEAR: ORDINARY TIME (YEAR B)

Trinity Sunday

First reading: Deuteronomy 4:32...40

Hilim ha hiti umpoña wa -

Moses naasok: “Nímiilool heetaakiye ha ta infiyye ta ti caanak ca ceemuuse ca puson aluu, ta Pútuun pa m'pimeene ta pakan paka pe t'etaam. Nicakanoolo heetakiye ti píyaañ púlunta pa fo ti pikelan. Fo waah wenfakat weelehe fiye umpumpu utaako? Fo pakan umpumpu kási n'kakamane heelehe fiye? Fo kayonj impimpi kási hilim Pútuun níhikupe neyii ti pututa kaaleew kiti seemak, n'kiyeno kaloña, samat nii heetaakiye ha aluu? Fo Pútuun impimpi píkey m'pumamaloolo kayonj etempo ti pututa kikee kayonj? Haani, pale Ateeteyo Pútuun pa piti aluu náahin ho aluu innicuk ho niñ ñíkin aluu. Ekina ewune náatahii ti pakati Egypt kúnuul kenfakat, naamemanool aluu páhinal penfakat m'pínimanani, páhinal peetaake sempe m'pufom.

“Fíyooy nímeyi pánipani eyye, innimank yo ti saan aluu: Ateeteyo ayem Pútuun pa, piti patiila ti alacana, niñ t'etaam ti mah ma, taakut pikee Pútuun peeneetaat akina. Nútuul kilim ka kiteyoo keesiinane ka enke inci fawufan aluu fíyooy. Mante fa aluu niñ epuuk aluu innitaak kásuumaay, te innifiyo ti elonj ti mah ma emma Ateeteyo Pútuun pa piti aluu m'puwufane ma aluu fo eket maama.”

Second reading: Romans 8:14-17

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Aluu átoomii, payenka púloonj kéeetintinane ka ti kunuu ka kiti Pútuun pa, pako kayem epuuk Pútuun. Kunuu ka enka innitaake ka ti saan aluu, etikiyesan aluu pimiikan niñ pakan keewatata. Pale oom kunuu éfikihin aluu epuuk Pútuun. Ni oom kunuu, efuuyonkalaa Pútuun pa “Paapaa”. Kunuu ka keenape ka, n'kíyisanyisan kunuu unaa nii unaa epuuk Pútuun. Kamma

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

nuuyemaa epuuk etempo, unaa lombo nuutaakaataak ti coonool niŋ Yéesu hitaaku ha hiti Pútuun pa, niŋ unaa uyokaa ti coonool neyoo, mante fa nuutaakaa hamake ha hiteyoo.

ALELUYA Múlaa Pútuun pa Faaf a niŋ Añii ya niŋ Kunuu ka keenape ka: múlaa aŋa ayem ya, aŋa ayeniye ya, niŋ aŋa ayem ya t'ékey.

Gospel:

Matthew 28:16-20

Hilim ha hiti Matthew eenape ya -

Ti kunoom ka kiti Himuusu ha, pinapana pa ŋaasuwan ya niŋ oonool a n'kakaay Kalilee, ti tíntiŋ ya eyya Yéesu naasokii ya kati kakaay. Ta n'kacuke ta Yéesu, n'káñeem, paakee pakuu n'kataak kunuu kúsupak. Yéesu náalohii, naasokii kilim enke: “Kayine óo kayine kiti patiila niŋ t'etaam kuwufanamee. Nikaay, t'uyoŋ wa púloŋ níhinii pinapanayam, niwufanii pátise ti caacaw ca citi Paapaa niŋ Añii ya niŋ Kunuu ka keenape ka. Níyipenanii hítuulu umpoña wa utoom ewwa inci uwufane wa aluu. Inci yem ti pututa aluu ti kunoom ka púloŋ fo ti pikelan púlunta.”

The Body and Blood of Christ

First reading:

Exodus 24:3-8

Hilim ha hiti la n'kakiicee la Efúlii ya eti Pusuwif pa ti mah ma miti Egypt -
Moses náawanoonii ti tíntiŋ ya eti Sinayi naakaay apikaman kayoŋ ka kilim ka púloŋ kiti Ateeteyo, niŋ kilim ka keesiŋanee ka kiteyoo. Kayoŋ ka n'kiñahanoo ti hilim hoonool: “Kilim enke púloŋ enka Ateeteyo naasoke ka, éfuuhinaa ko.” Moses naakiic kilim ka púloŋ kiti Ateeteyo; púful toko naalito nuulap, naalut kaaciin t'etaam tíntiŋ ya, naasiŋan sínankiin ŋaasuwan níŋ súsupak samat nii miin ma ŋaasuwan ya niŋ músupak ma miti Israel. Naapoñ paakee pikampaani kápihin kaawaaseen ti paleh etenko. N'kamuk lombo kícíin síis kúsupak, kipiyeŋo kaawaaseen ka kiti púsuumool pa. Moses naacoop kancan hísim ha, naawas ho ti pulontoŋ, naaniis ekee kancan ya eti

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

hísim ha lati kaaciin ka. Púful toko naacoop kaahit ka kiti písiyool pa, naakalanj ko niŋ hiceeku, hátikin kayonj ka. Kayonj ka n'kiñahanoo: “Waah óo waah ewwa Ateeteyo naasoke, éfuuhin wo, núutuuloo.” Moses naacoop hísim ha, naasancal ho kayonj ka, naasokii: “Ehe hísim ha hiti písiyool pa empa Ateeteyo náahine pa n'aluu, ti kilimoo kenke púloonj.”

Second reading: Hebrews 9:11-15

Hilim ha hiti anapana Yéesu akee -

Yéesu-Kilista ákiyyooki samat nii awaaseena enfakat ati waah wa wéesuume wa weekaakaay wa ékey. Cúkuut ca enca la naayeniye la páhin pa piteyoo cahaŋaahanj enca pakan paka n'káhine ca, neehanj co lompo ti waah wa púloonj; cúkuut ca encaaw cineetaat citi púlunta pa. Yéesu naanako poonool la sampanee la meemak, acoopoolut hísim pifil niŋ kíceken kata awaaseen, pale hísimoo naacoope. Fo naafakane unaa fo eket maama. Ti cosaan ya eteyii, hísim ha hiti kíceken ka niŋ hiti kíciin síis sa n'kasancal ti keekuulut ka, niŋ píiha pa piti síis sa seesowiye sa n'káhunkanii nempo, m'pukuulan siniinii. Niŋ eehe hiyem hiti páni, hísim ha hiti Yéesu-Kilista efihanj sempe meemak. Kamma naacoope eniinoo apiwaaseen yo Pútuun pa ti kaawaaseen keekuule, ti sempe sa siti Kunuu ka keenape ka keeketantoo ka. Hísimoo nihikuulan kunuu unaa ti páhinal pa peetaakut pa tuunaa nafaa empa efipucoop pa unaa pati eket ya, kati úyiniyaa páhin piti Pútuun pa peeyem pa kaloŋa. Hikina hiwune Yéesu-Kilista naayeno ti pututa Pútuun pa niŋ pakan paka, ti písiyool pa péeyeeni pa empa náahine pa niŋ poko. Hikina náahine eeha efihiwun ha payenka Pútuun pa m'piyonkale pa n'káyini hitaaku, hitaaku heepayantoo, eeha Pútuun pa m'pusoke ha efipuwufan ho pakan paka pakateyoo. Efikataak ho kamma Yéesu-Kilista naakete, n'fúlaa toko eket ya eteyoo neefakan pakan paka ti umuyen wa uteyii, ta n'kátuule ta písiyool pa píyaañ pa.

ALELUYA Yéesu naasok: “Inci yem húmpuul ha hiti eloŋ ya éefulii ya patiila. Aŋa afaali ho afaaloŋ fo eket maama.”

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

Gospel:

Mark 14:12...26

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Ti hinoom ha hícook ha hiti Himuusu ha, pinapana Yéesu n'kasokoo: "Leyme állafiye upumemanoool hili ha hiti Himuusu ha?" Yéesu naapoñ pinapana pákasupak, naasokii: "Nikaay ti pikin pa; efinipaakool po niñ áyiin eetiyye élumpa eti man. Ninapanoo; la afaanako la, nisok ati enuuf yuu áhampaatiin atoonii ákoonanii: Leyme ékaap ni eyem, la inci fali hili ha hiti Himuusu ha ti coonool niñ pinapanayam? At'enuuf ya áfaayisan aluu ékaap enfakat eememanoolee káaliyuma. Nimemanoool toko hili ha hit'unaa." Pinapana n'kakaay fee n'taako net samat nii fa Yéesu naasokii fa. Niñ lombo káhin fa Yéesu naasokii fa.

Pako ti hili, Yéesu naacoop hímpuul, naasampan ho, náapaacinoool ho, naawufanii ho, naasokii: "Nicoop, aje eniinam." Toko n'fule naacoop elontoj ya, naakican Faafoo, naawufanii yo, pako púloojii n'kalaan teyoo. Naasokii "Aje hísimam, hísim ha hiti púsuumool pa, hee sotanee ha kamma pakan paka púlooj. Pánipani inci sok aluu; eti neelaan elaan eti t'etaam foka ti hinoom ha eeha inci fa laan elaan éeyeeni ti himpaac elemeyu ha hiti Pútuun pa." Papayalii hisalu Pútuun pa, n'kakaay ti tíntij ya eti punuun pa, empa n'kasok pa Olifiye.

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

The Sacred Heart of Jesus

First reading: **Hosea 11:1-9**

Hilim ha hiti Hosea ayaamakoola ya -

Ehe hilim ha hiti Pútuun pa: “Inci láfilafi Israel ti hiñiiyateyoo, píyiniyoo éfulanii ti mah miti Egypte iyyonkal añiinam. Inci ípenanaayipenan Israel pukaayu, ti hicokiyoo niñ sipeesam, pale ámiit nii inci kayankananoo ínkeyii. Tíntiñanootintiñan ti panapam; incokoo, samat nii ciñii enca n'káseepin fo ti kaawiilu. Iññeeho teyoo, puwufanoo paliyaloo. Etíhin waah ewwa káñikenam n'kíyisanam; étineeciman Israel, kamma inci iyyem Pútuun, neetaat an. Ti pututa aluu; inci yem Pútuun pa peenape pa, kíyyoot kati pa aluu kamukal.”

Second reading: **Ephesians 3:8...19**

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Inci Paul yem akelan ya ati kéeyinane ka ti Yéesu, toko fiyaaw Pútuun pa m'puwufanam sempe káatuunan uyoñ wa púlooj ti keeneetaat ka Pusuwif, panap pa peecooyantee pa piti Kilista, niñ káyisanii payanf pa piti Pútuun pa amemanoola ya púlunta pa, peeyoliye pa emma n'síke púcook puu. Ti caanak ence (kayine ka niñ sempe sa siti alacana símeyiyee kamma pukeleceen pa, kameye ka keemeenje ka kiti Pútuun pa) áhinal pa piti pukeleceen pa waah wa púlooj ewwa Pútuun pa m'píhine wa éfuumey pucoonool pa piti Pútuun pa. Ti Yéesu-Kilista pikina píhin ewwa m'pílafiye wa íhinu emmaaw emmaaw. Ni úyinanaa ti Yéesu, efuu háaniyaa hilohu Pútuun pa niñ pihinto penfakat.

Ni inci míiloolaa fo, fákilipo hátikin Paapaa ati Yéesu-Kilista, eeyem ya Faaf ati waah óo waah patiila niñ t'etaam. Inci oopa ti kaluumoo kataa ufan aluu sempe sa siti Kunuu ka keenape ka ti saan aluu niñ kunuu aluu, mante fa an éeyeeni náayankii ti aluu. Fo lombo Kilista naakin ti saan aluu, ti káyinan niñ ti pálafi. Fiye ti coonool niñ píyinana pa púlooj, éfinnimey pahaan pa, papent pa niñ pásune pa piti pálafi pa piti Yéesu-Kilista. Oom pálafi m'puhanj waah óo waah ewwa núuyiniyaa kameye. Tempo efinisiit ti hitaaku ha púlooj hiti Pútuun pa.

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

ALELUYA Yéesu-Kilista, ayem Añii ya ati Pútuun pa,
ákeyyookey ti man niŋ ti hísim.
Eket ya eteyoo éñahanii unaa eloŋ ya.

Gospel: **John 19:31-37**

Hilim ha hiti John eenape ya -

Yéesu naaket. Fa yenije fa hinoom ha hísakiyenu ha hiti lóokuŋ ya, te ehunuŋ eñaŋutee hikatu ti kuluwaa ya ti hinoom ha hiti éyekunoolo ya, kamma hinoom eehuu nihiyem hinoom henfakat ti pahaaño pa piti Himuusu ha. Pusuwif pa n'kakaay kapulum Pilaat, kápuwananii puhunuŋ pa ti kuluwaa ya, loho kahumalaa wootii. Pusoocaali pa n'kakaay kapuhumal woot ehunuŋ ya éyaañ ya, púful toko n'káhin fo ésupiyenu ya ti payenka keepempeŋe ka ti kuluwaa ya niŋ Yéesu. Kápicolii pati Yéesu, n'kacuk nii aketaaket, kahumut wootoo. Pale akee ti pusoocaali pa niŋ epaay ya eteyoo naayayoo ti kaheh. Tokotoko hísim niŋ man n'káfulii. Aña eecuke ya eehuu, oopa ti kakaman aluu, eeha efihwun ha aluu lombo ínnyinan. Kakaman ka kiteyoo, kiti pánipani. Ateeteyo náamey nii páni naasoke. Eehuu púlooŋ nihitaako eeha efihwun ha hilim ha heekiicee ha nihiniyo: “Háani kaacecoo koonool etikuhumee.” Hikee hilim lombo nene hisokii: “Efíkahaafin ñíkinii patiila, ti aña n'kayaye ya.”

2nd Sunday

First reading: **1 Samuel 3:3...19**

Hilim ha hiti Samuel ayaamakoola ya -

Cikampaani ca Samuel naloomloom pihinto lati ekumpan ya enfakat ya eti Ateeteyo. Ateeteyo naayonkal “Samuel!”. Samuel naañahanoo “Ehe inci.” Naatey pati awaaseena ya Eli, naasokoo: “Aayonkalaamyonkal; ehe inci.” Eli naañahanoo: “Inci yonkaluti. Ñoho caahinto.” Samuel naañoho pihinto. Ateeteyo náasupiyen apiyonkal “Samuel!” Samuel naalito, naakaay pati Eli, naasokoo: “Aayonkalaamyonkal. Ehe inci.” Eli naañahanoo: “Añiinam, inci

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

yonkaluti, ñoho aapihinto.” Ti oom caanak, Samuel peelokot ámeysi ayme ayem Ateeteyo, kamma Ateeteyo taapala ákup neyoo. Púhaaciyenu pa Ateeteyo naayonkal “Samuel”. Samuel naalito, naakaay pati Eli, naasokoo: “Aayonkalaamyonkal, ehe inci.” Fiye Eli náameysi nii Ateeteyo nayonkal cikampaani ca Samuel, naasokoo: “Ñoho aapicaahinto. Niñ akee nene ayonkaluu, ñahan aapusok: 'Ateeteyo kúp, áhina ya atii oopa ti káasiitani.'” Samuel naañoho apicaahinto. Ateeteyo náakey naasiño pukoloo, naayonkaloo samat nii ti púcook pa: “Samuel! Samuel!” Samuel naañahanoo: “Ateeteyo kúp: áhina ya atii oopa ti káasiitani!”

Samuel náayanki. Ateeteyo naayeno neyoo, waah wa púlooj ewwa Samuel naasok wa ti caacaw Ateeteyo, Ateeteyo náahin wo.

Second reading: 1 Corinthians 6:13...20

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Sinii unaa síhinutee focaa íhinu heenaput ti púkuntu unaa. Pale sinii unaa siti hítuulu Ateeteyo, Ateeteyo lombo namankool sinii unaa. Pútuun pa, pilitane Ateeteyo ti keekete ka, efipilitan unaa lombo ti sempe etempo. Aluu nímeymey nii sinii aluu upii uti enii Kilista? Fo inci facoop cilepetu enii Kilista piliilool yo niñ enii aal aña caacawoo ceepuciye ti pákayiin? Aátisi ho!

Aña ananfoole niñ Ateeteyo áfaayenoonii oonool neyoo ti kunuu. Nitey heenaput ha hiti enii ya. Umuyen wa púlooj, ewwa an a náahine wa, uti enii ya tom, íhinu heenaput ti enii ya, hikina hiyem kamuyen ti enii humuum eteyyo. Aluu, fo nímiit nii sinii aluu siyem pikin pa piti Kunuu ka keenape ka keeyem ka ti aluu, enka innisaye ka ti Pútuun pa? Aluu niyeniit fiye pakan ti aluu, Yéesu-Kilista acooyaacooy aluu cooy enfakat. Ekina ewune ínnimul Pútuun pa focaa ti sinii aluu lombo.

ALELUYA Ti Yéesu-Kilista núukiiwaa Eemamalee ya:
teyoo nuutaakaa kawun kenfakat niñ páni.

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

Gospel:

John 1:35-42

Hilim ha hiti John eenape ya -

Ta John-Pátis naapaye ta íhinu pátise Yéesu, naayeno niŋ pakan pákasupak ti pinapana pa pakateyoo. Naacuk Yéesu, ti himuusu, naasokii: “Ehe Císaacii ca citi Pútuun pa” Pákasupak paka n'kási hilim eehe, n'kanapan Yéesu. Yéesu náayesoonii, naacukii nii kanapanoo n'kayaake, naasokii: “Weyme inniŋes?” N'kañahanoo. “Ahámpaatiin, leyme ankine? Naasokii: “Níkey, nipicuk.” N'kátiŋanoo, n'kacuk la Yéesu naakine luu, n'kakaalak pateyoo. Fiye caanak ca cipisap eyam, Andre, Simon-Peter atuwoo, náayemi akee ti pákasupak paka kéesiye ka John-Pátis, n'kanapan Yéesu. Naaloh atuwoo Simon, naasokoo: “Unii ulaŋanaalaŋan Eemamalee ya ati Pútuun pa, (akina ayem 'Messi' niŋ fotom 'Kilista').” Andre naacoop atuwoo pati Yéesu; Yéesu naasincanoo, naasokoo: “Awe yem Simon, John aŋiinoo. Efi n'kayonkali 'Peter' ekina eyem 'énankiin'.”

3rd Sunday

First reading:

Jonah 3:1...10

Hilim ha hiti Jonah ayaamakoola ya -

Hilim ha hiti Ateeteyo nene híyisaneeyisan Yonas ti pákupal empe: “Lito, kaay ti saatee ya eti Ninifa, saatee ya enfakat ya, cáatuunan po hilim ha eeha inci fawufani ha.” Yonas naalito, naakaay Ninifa ti hilim ha hiti Ateeteyo. Apan Ninifa, hítaapanu saatee, áafiitanum yo aafataak kunoom káhaaciil. Yonas naafiitan yo hinoom hoonool, naaceek apisok: “Le niŋ kunoom áwii ésupak, Ninifa éfeepucaloolo.” Toko n'fúle pakati Ninifa n'káyinán ti Pútuun pa, n'kátuunanool pukaalak fo, n'kawaso wañ uti keenjoot, emma ínsike ti kaahaan fo ti aŋii.

Pútuun pa, niŋ pacukal etempo fa n'kayesan fa páhinalii peenaput pa, m'píyekuno kaakallanii, samat nii fa m'púlafiye fa íhinuyii ti púcook pa.

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

Second reading: 1 Corinthians 7:29-31

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Aluu pákawiyam eeha inci insoke ha hiyem, caanak ceetowuye puson cítamitami tót. Písik fúyooy atam keesaye ka pakaal kañañaa piyeno samat nii pakan keetaakut aal; keeyem ka ti pukoon, samat nii pakan keeyeniit pukoon, keetaake ka pásuuma, samat nii pakan keetaakut pásuuma; keenoom ka waah ukee, samat nii pakan keetaakut likee; keetaake ka pílat pe ti púlunta, samat nii pakan keetaakut pílat. Kaatuko púlunta, eyya nuucukaa ya, hipayu neeyaake.

ALELUYA Cawii ca citi Pútuun pa cícoliyocol pe ti aluu; ekina ewune, inniyinan ti ekoonan ya éesuume ya eti kásuumaay.
Aleluya.

Gospel: Mark 1:14-20

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Ta pusuwif pa n'kapaye ta hikulu John-Pátis, Yéesu naakaay ti mah ma miti Kalilee káatuunanool ekoonan ya éesuume ya eti kásuumaay éefuli ya ti Pútuun pa. Naasok: “túuniyaa/colaa toko kamma himansate ha hiti Pútuun pa hílohiyoo. Niyesan kunuu aluu, níyinan t'ekoonan ya éesuume ya eti kásuumaay.”

Yéesu, naayeniye ta himuusu ti kanaac musuu ma, naacuk Simon niñ atuwoo Andre keeyeniye ka calafaya, kamma pako pucalafayya. Yéesu naasokii: “Aluu, níkii, ninapanam. Píhin t'aluu nípiyenoonii pucalafayya pakan.” Tokofiye n'kakatan po pucala pa, n'kanapanoo kapikaay neyoo. Yéesu naañantan James, Sepetee añiino, niñ atuwoo John keeyeniye ka ti piteen ti kamemanool pucala pa piteyii. M'pacas Yéesu naayonkalii, n'katah po faafii niñ píhina pa pakateyoo ti piteen pa, n'kanapan Yéesu.

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

4th Sunday

First reading: Deuteronomy 18:15-20

Hilim ha hiti umpoña wa -

Moses naasok pakan paka pakati Israël: “Ateeteyo áfaapoñii aluu ayaamakoola samat nii inci, ati miin ma miti aluu. Akina innikaakaay káasiitan. Hikina hiyem heenape ha eeha inniluume ha Ateeteyo Pútuun pa piti aluu, ti hinoom ha eeha innipaakoole ha la ti tíntiñ ya eti Holep. Innisok: 'Unii úlafiit fiye hísiyu niñ unuu unii hilim ha hiti Ateeteyo Pútuun pa putoonii, úlafiit fiye hicuku kaaleew ka kenfakat ka kiti seemak sa. Uláfiit eket!' Ateeteyo naasokam: 'Páni n'kasoke. Inci fápoñii ayaamakoola samat nii awe. Afaayeno an ati miin ma miteyii. Inci fawas kilim ka kutoom ti putumoo, afaasokii waah ewwa púlooj inci inkaakaayoo wa hipoñu apusok. Niñ akee ti poko ásiitanut kilim ka enka oom ayaamakoola naakaakaayii ka hisoku ti caacawam, inci humuumam fakallanoo. Pale niñ ayaamakoola ya añjuu áhaañiyaa hisoku ti caacawam, ekooñan eyya inci úwufaniyootoo, niñ fotom náakup ti caacaw ñikee ñutuun, añañaa eket.”

Second reading: 1 Corinthians 7:32-35

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Inci láfilafi nípikatinool niñ kúnuul. An óo an aña asayut aal námiiloolmiilool waah uti Pútuun pa, naañes puume naañaje íhinu mante fa Pútuun pa ínsuum po teyoo. An óo an aña asaye aal námiiloolmiilool waah uti elonj eyye, naañes puume naañaje íhinu mante fa aaloo ínsuumoo teyoo. Oopa ti kaamanteel. Aal eenimiit man me ámaacul, námiiloolmiilool waah uti Ateeteyo, nálafilefi kawufan po kunuuwoo nii eniinoo. Aña animiye ya na míloolmiilool waah uti elonj eyye, naañes puume naañaje íhinu mante fa áyiinoo ínsuumoo teyoo. Heenape ti aluu inci íllafiye ekina ewune íyyemi ti hisoku aluu eehe. Nicok piliit ti Ateeteyo ti kunuu aluu púlooj.

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

ALELUYA Kaasampan kiyeno ti Ateeteyo ati unaa:
ti payenka keeyem ka ti ñáanim ña,
áhinaahin ecaañ ya eteyyo epicaañ. Aleluya.

Gospel:

Mark 1:21-28

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Yéesu pako niñ pinapana pa pakateyoo n'kácolii ti saatee ya eti Kapaanawum. Ti hinoom ha hiti káahinaati kamme Pútuun pa, naakaay t'éluumuuma eti Pusuwif pa, po naakalañan pakan. Pako púloojii ínnimii meemak, ti kakalañan ka kiteyoo, kamma akina náakupkup ti sempe, anakoolut niñ pikiica uwit wa. Ti keetantake ka le, áyiin akee, aña píkayintanoolu impiyokane ya, naayeno hiceeku: “Yéesu ati Nasalet, woome állafiye tooni? Fo áakiyyooki focaa kaciman unii? Inci hicaañaamcaañ ayme ayem awe, an eenape ya ati Pútuun pa.” Yéesu naafet teyoo, naasok: “Fatan, fúlii ti an aje.” Píkayintanoolu pa m'piwewenool an a niñ sempe, néefulii teyoo, ti hiceeku meemak. Pako púloojii inkafe, n'kacakanool: “Woome uwwe? Ehe kakalañan kéeyeeni kéehine ka ti sempe. Akina an páni, napoñpoñ focaa píkayintanoolu pa, m'pútuuloo.” Tempo n'kásiye kiti Yéesu ti mah ma miti Kalilee púlooj.

5th Sunday

First reading:

Job 7:1...7

Píyawut peenaput pimeenjaam fo cilap -

Job naacoop hilim, naasok: “Pánipani eloñ ya eti pakan paka t'etaam eti páhin peeseene, samat nii fa amiikan nálañi piyeno ti káciya, samat nii áhina eeyem ti hítuulu cooy ya eteyoo. Kiim keemeene, taakut waah ewwa efiwun inci illon, hánant niñ hánant ñíyoka néecoopiyaam. Tan óo tan inci ihhintiye, insokoolo: “Teyme inci falito?” Kániim ka kipayantoo: íyyawutyawut píyawut peenaput fo nuulap.

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

Eloŋ ya etoom nemuusmuus m'pacas, samat nii aliila-uhuy; niŋ nípin na nipayaa, eloŋ ya etoom lompo neepa. Ateeteyo, náwuno; eloŋam kaasuunŋut lamma neeyem, ñíkinam etiñicuk fiye kásuumaay.”

Second reading: 1 Corinthians 9:16...23

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Inci ñaŋut emaayoolo kamma inci n'túunane ekooŋan ya éesuume ya. Ekina páhin empa iññaŋe íhinu. Hileeŋam ni inci túunanut ekooŋan ya éesuume ya. Pánipani, ni inci hínaa ho ti páhinam piti eniinam ñaŋa hisayu cooy, iyyem fa eeha inci iññaŋe íhinu ti kúmpona kiti Pútuun pa, eyyeyme cooy inci fataak? Inci oopa ti káatuunan ekooŋan eyye, ŋesut hitaaku pakalal. Inci taakut nikopu ti an óo an. Inci an ati cíwasaŋ, amiikan tom. Inci lamma híne faŋam amiikan pakan paka púlooŋ, mante fa íññaakii pakan keemeenje pe ti Yéesu Kilista.

Inci páacinoolaapaacinoool káataakaati sempe ti pakan, mante fa íññaakii lompo keetaakantoo sempe. Inci namfoolaanamfool niŋ pakan paka púlooŋ, mante fa infakan paakee paka. Waah óo waah ewwe, inci ínhin wo kamma ekooŋan ya éesuume yuu, mante fa inci lompo infak.

ALELUYA Yéesu naatiyo káataakaati sempe sa siti unaa,
naatiyo ñíseeña ña ñiti unaa. Aleluya.

Gospel: Mark 1:29-39

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Páfulalii t'éluumuma eti Pusuwif pa eti Kapaanawum pako niŋ pinapana pa pakateyoo James niŋ John, Yéesu naakaay pati Simon niŋ Andre. Simon-Peter asonoo piket m'píhintanoo. Kátuulut n'kahaan hisoku Yéesu kiti ákuuña ya. Yéesu náateenooni pukoloo, naacokoo t'epees, naalitanoo. Piket pa fiyafiya m'píyekuno. Akina náacipii paliyal.

Caanak ca panowal etenco, n'káacoopii púkuuña pa pati Yéesu, niŋ keetaake ka píkayintanoolu. Pikin pa púlooŋ m'píkiit putum pa piteyoo. Náakuuñan ukuuñu wa púlooŋ. Náafulen hícamp píkayintanoolu, naakit po káakup

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

kamma pikina m'pimeya Yéesu fa naayem. Eti kacom eteyyo, nuulap Yéesu naalito. Náafulii, naakaay ti káahaan; naayeno toko kaluum Pútuun pa. Simon niŋ pákawuyoo n'kayeniyoo hiŋes. Ta n'kacukoo ta, n'kasokoo: "Pakan paka púloon hiŋesi n'kayaake." Yéesu naañahanii: "Ukaayaa lombo ti pikin pa péekoolii pa, fo lombo inci íyyisan po hilim ha hiti Pútuun pa; kamma ekina ewune inci íñfulii." Naakayool ti mah ma púloon miti Kalilee, ti káatuunanool hilim ha hiti Pútuun pa ti púluumuma piti Pusuwif pa, naayaan pí kayintanolu.

6th Sunday

First reading: **Leviticus 13:1...46**

Hilim ha hiti umpoña wa -

Ti kaahit ka kiti hilim ha heesiŋanee ha hiti Israel, Ateeteyo naasok Moses niŋ púnuwoo Aaron: "Niŋ an ataakaa ti kapaŋoo pikee panaayal piti kanuk, niŋ foton piti panceket, kañañaa hicoopiyo pati awaaseena ya Aaron man pati akee ti epuukoo, puwaaseena pa.

Ati káakuuñu enke añañaa puwaso kúsool keehaacalooliye, atasantaŋo, náawufalool t'etaam puhooniyoo. Añañaa hiceeku apisok: "Kuulut! Kuulut!" Naataakaa káakuuñu enke, naayeno eekuulut. Ekina ewune kati akaay apikin lammayoo puson káayenuma ka kiteyii."

Second reading: **1 Corinthians 10:31-11:1**

Hilim ha hiti Paul eenape -

Waah óo waah ewwa éfinihin: hili, pálaani, man ukee waah, níhin wo mante fa ínnimul Pútuun pa. Timpi niyeno pikalapatanoola an, man Asuwif, man keeneetaat ka Pusuwif, man me Akelecen. Níhin samat nii inci: ti waah óo waah, níhin kata mante fa innicokool niŋ pakan paka púloon; inci ɲesut weetaake wa pílat hak inci, inci oopa ti hiŋes weetaake wa pílat hak pakan

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

keemeenje, mante fa n'kafak. Níhin kata nipiniikanool niŋ inci. Kaatuko inci humuumam ínhin kata piniikanool niŋ Eemamalee ya.

ALELUYA Ayaamakoola enfakat álitooniyoo ti unaa:
Pútuun pa píkeyyoo hiyoop pakan etempo. Aleluya.

Gospel: **Mark 1:40-45**

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Hikee hinoom, akee ati kanuk naakaay pati Yéesu, náakilipo, naalumoo:
“Niŋ áalafiyaa, áafayini kákuuñanam.” Yéesu n'ketoo ti hikaw t'oom an,
náapantin epeesoo, naasokoo: “Inci láfilafi apukuulanee.” Tempo, kanuk ka
n'kúful, akina akuulaneekuulan. Toko n'fúle Yéesu naasokoo akaay, naasokoo:
“Tumpusok an; pale, kaay, yísanoolo awaaseena ya; kamma
aakuulaneekuulan, ufan waah ewwa Moses naapoñe wa ti lúwaa ya eti
umpoña wa, kati yeno ti pako káyisan.” Ta naakaayee ta, an aŋe naahiliikan
hisoku pakan paka, naahancalool hilim ha; ekina ewune Yéesu fiye áhinantoo
punako ti pikin pa, peeyoliit. Yéesu acoonut punako ti saatee ya, pale pan óo
pan n'kákey kaputoopoo.

7th Sunday

First reading: **Isaiah 43:18...25**

Hilim ha hiti Isaiah ayaamakoola ya -

M'pusok: “Tuku nínawunoolo heemuuse ha, tuku nímiilool heeyem ha puson
aluu. Ehe inci ti híhinu héeyeeni: hipayaapa éfulii, puume innicukut ho? Páni
inci fáfulen pítin ti káahaan ka, fáfulen lombo han, ti mah meetaakut enuun.
Mante fa kayon ka n'kilaan, kikina enka inci immamale ka; kayon kenke,
enka inci immemanoole ka hak inci, éfinekumulam. Awe Jacob
aayonkalutam, awe yokut hak inci, Israel! Ti umuyen wa utii, ankallanam

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

samat nii amiikan, ti umuyen wa utii, ayyokanam. Pale inci ponketuuponket hipooku ha hitii, kamma inci fajam, láfiit é nawunoolo umuyen wa utii.”

Second reading: 2 Corinthians 1:18-22

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Fa pinto pa piti Pútuun pa m’pitaakut pílaacinoon, kilim ka kitoonii t’aluu kineetaat 'ee' niñ 'haani'. Kaatuko Yéesu-Kilista Añii Pútuun, aña unii núutuunane ya aluu, inci niñ Silas niñ Timothée, aneetaat ti ékey kati ayeno ti poonool 'ee' niñ 'haani'. Tan óo tan akina ayem 'ee' ya eti Pútuun pa. Kamma teyoo Pútuun pa m'pusoke 'ee' ti waah wa ewwa m'píyinane wa niñ éfipihin. Fiye ti caacaw Yéesu-Kilista unii nuusoke ámiini' eti aluu, niñ unii uyeniyaa hímulu Pútuun pa. Pútuun pa humuum etempo puwufane unaa sempe, niñ aluu, hak Eemamalee ya. Pútuun pa humuum etempo pumamale unaa kati uyeniyaa píhina etempo. Pikina lombo puwufane unaa píyisan peekaakaay káyisan niñ unaa pakan etempo, m'píhin ti saan unaa Kunuu ka keenape ka etenko, ancuk kati úyinanaa niñ efipiwufan unaa hikee hisaanumate.

ALELUYA Ateeteyo ápoñiyooñ Yéesu, amiikan a atempo, kati átuunan ekoonan éesuume ya ti písikateen pa, naakaman keekulee ka niñ afaafakanii. Aleluya.

Gospel: Mark 2:1-12

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Yéesu náañohooni ti saatee ya eti Kapaanawum, pakan paka n’kási nii áñohooni. Pakan paka púloon n’kapaakool, fo paakee paka kalehut hání ti putum pa. N’kácoopii an, aña eniinoo eekete pakapaakiil kátiyooniyoo. Kataakut pítin empa éfikanapii t’empo, n’kápankin piteefu pa, la Yéesu naayeniye la, n’kawananii ákuuña ya t’ecunkun ya eyya n’kátiyooniyoo ya teyoo. Yéesu naacuk káyinanii, naasok ákuuña ya: “Añiinam, kamuyen ka kiti kponketeeponket.” Atam taakaataako ti keetaake ka káyipenan hilim heesiinane ha, payenka n’kasokoolo ka n’kunuwii: “Weyme uwune oom an náakup fiye? Naateñal Pútuun pa. Pútuun pa pikina lamma etempo m'píyini

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

hikatu po kamuyen kuu.” Pale Yéesu naacuk kámiilool ka kiteyii tokofiye; naasokii: “Weyme uwune ínnimiilool fiyuu? Wemey haje pásuum hisoku ákuuña ya: “Kamuyen ka kitii kikateekat po” man hisoku, “Lito, coop ecunkun ya etii n’kaay?” Atam mante fa ínniyanan nii inci íyyini hikatu po kamuyen ka t’etaam, naasok ákuuña ya: “Inci pupoñi apukaay. Coop ecunkun etii, yet t’enuuf.” Ayíin a naalito, fiyafiya naacoop ecunkun ya eteyoo, náafulii hátikin pakan paka. Pako fiye púloon ínnimii n’kayeno hímulu Pútuun pa, n’kasok: “Taapala ucuk waah weecuke fiyuu.”

8th Sunday

Première Lecture: Hosea 2:16...22

Hilim ha hiti Hosea ayaamakoola ya -

Hilim ha hiti Ateeteyo: “Aalam aña acoonoolut a, inci fálamiyoo niñ kilim kiti pálafi, inci fatintinanoo ti káahaan kiti elampa, kati nene áyinanam. Afaanapanam samat nii ti hímaaculate ha hiteyoo, ta náafulii ta Egypt. Israel, inci fañaami ekop, fo eket maama. Inci fañaami ekop, inci fácoopiyi pucoonool niñ pálafi. Iiyo, inci fañaami ekop, famank káyinanan ka kutoom, ímmeyyam nii Ateeteyo.”

Second reading: 2 Corinthians 3:1-6

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Usoolahut pakiical púpufullii pati aluu, niñ fatom ti aluu, empa éfipiyisan niñ unii pakan keecoonoole, samat nii fa paakee pakan n'kasoolah fa. Aluu fañ aluu niyem pakiical empa nuutaake pa peekiicee pa ti saan unii, hak an óo an kati ámeyí naakalañ. Níyisanaayisan ti páhinal aluu, nii aluu niyem pakiical pa piti Eemamalee ya, empa náacoopii pa. Pikiicutee niñ ékiicuma, pale niñ Kunuu ka kiti Pútuun pa keeyem ka kaloña. Pikiicutee ti pínankiin, pale ti saan pakan paka.

Usokaasok ho kaatuko utaakaataak káyinan ti Pútuun pa, kamma Eemamalee ya. Neetaat nii úmiiloolaamiilool nii úfuuyini páhin peecuke nii empe, eeha

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

nuuyina ha íhinu ti Pútuun pa níhifulii. Pikina píhine úpuyeniyaa píhina kati útuunan pakan paka písiyool pa péeyeeni pa. Písiyool empe, punakoolut niŋ hilim ha heesiŋanee ha heekiiceee ha, pale niŋ Kunuu ka keenape ka. Kamma hilim ha heesiŋanee he nihimuk, pale Kunuu ka keenape ka n'kuwufan eloŋ.

ALELUYA Pásuuma piyeno ti keeyonkalee ka ti pahaaño pa piti cáwii ca: efikataak elaan ya éeyeeni ya eti písiyool pa péeyeeni pa! Aleluya.

Gospel:

Mark 2:18-22

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Hikee hinoom pinapana pa pakati John niŋ pakati pufalisaay pa n'kayeno pikaalak fo. Paakee pakan n'kákey kacakan Yéesu, n'kasokoo: “Weyme uwune pinapana pa pakati John niŋ pakati pufalisaay pa n'kayeno pikaalak fo, awe pakatii paka káhinantoo ho?” Yéesu naaňahanii: “Efíniyini kakaalakan fo pakan kéeyonkaliyee pihaaño piti esa, asaya ya toko niŋ poko? Pale caanak unca ti ékey ta asaya ya áfaafulanee teyii, ti oom kunoom efikakaalak fo.”

Naasokii hicantiitu eehe: “An ahaacantoo cifaal ti hísool héeyeeni kati apap co ti hísool heemaamane. Ni áhinaa fo, naaňow ho, cifaal céeyeeni ca éficipucalool epan ya, niŋ fúlaa toko efeehaacaloolo pihan toko. An awasantoo pucoma elaan ti pilink peemaamane. Ni áhinaa fo pucoma pa piti elaan ya efipuhum pilink pa, elaan ya niŋ pilink pa púlooŋ efikapucaloolo. Pale pucoma elaan fo puwasee ti pilink péeyeeni.”

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

9th Sunday

First reading: Deuteronomy 5:12-15

Hilim ha hiti umpoña wa -

“Timpifiilam íhinu hinoom ha hiti éyekunoolo ya hipiyeno hinoom heesampanee, samat nii fa inci insokuu fa, inci Ateeteyo Pútuun pa pitii. Hín kunoom isak niŋ hoonool, páhin óo páhin empa añaje páhin, pale heewase ha isak niŋ kúsupak hikina hiyem hiti éyekunoolo ya heemanke ha hiti inci Ateeteyo Pútuun pa pitii. An añajut páhin ti hinoom eehuu, awe tom, añiini tom, aali tom, amiikan a atii áyiin a tom, amiikan a atii aal a tom, íis ya etii tom, fáliŋ ya etii tom, pikee púlukuleen pa pitii tom, akaawoola ya aŋa ayem ya la ti mah ma mitii tom. Fiye, amiikan a atii áyiin a niŋ amiikan a atii aal a éfikayini eyekunoolo samat nii awe. Nawuno nii aayenaayeno amiikan ti mah ma miti Egypt, inci íñfulaniyi ti mah emmuu niŋ sempe senfakat. Ekina ewune, Ateeteyo Pútuun pa pitii m'pusoki aapucok hinoom ha hiti éyekunoolo ya.”

Second reading: 2 Corinthians 4:6-11

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Pútuun pa peesoke pa: “Ecaañ efeecañ ti énim ya,” pikina píhine ecaañ etempo epicañ ti saan unaa, ti écoopii unaa kameye hamake hiti Pútuun ti kaahoonu Yéesu-Kilista. Hisaanumate eehe, nuutaakaataak ho ti saan unaa, seenakoole sa niŋ púlumpa, kati yísan nii sempe sa ense sífuliiyoot ti unaa, pale ti Pútuun pa n'sífulii. Tan óo tan nuukincoolee pale utuncaloolutee, nuuliimaaliim pale uhintiyaa, nuukallanee pale utahutee fo, nuutahee pale úpucaloolutee. Tan óo tan nuutaakaataak ti sinii unaa eket ya eti Yéesu, fo eloŋ ya eti Yéesu lompo néeyisanee ti sinii unaa. Unaa, keeyem ka kaloŋa, tan óo tan nuuketaaket kamma Yéesu, mante fa eloŋ ya eti Yéesu néeyisanee ti eloŋ unaa t'etaam.

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

ALELUYA Kunuu ka kiti Pútuun pa n'kuwufan eloŋ;
la Kunuu ka kiti Ateeteyo n'kiyem,
toko kafakan ka n'kiyem. Aleluya.

Gospel: **Mark 2:23-3:6**

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Hinoom ha hiti éyekunoolo ya, Yéesu naayeno kaafiitan ukit wa niŋ pinapana pa pakateyoo; pako ti pikaayu, n'kayeno kañakal ukiis uti uli. Pufalisaay pa n'kasokoo: “Sincan fa n'káhinhin fa ti hinoom ha hiti éyekunoolo ya. Ekiteekit.” Yéesu naañahanii: “Taapala nikalaŋ eeha David náahine ha, ti waati eyya peep pa m'pucokoo niŋ pákawuyoo? Naanako t'enuuf ya eti Pútuun pa, ekina eyem ekumpaan ya eti Pútuun pa, naali kúmpuul ka keeyem ka ti kaaciin ka, enka puwaaseena pa lammayii n'kayina ka hili; naawun ko pákawuyoo lompo?” Yéesu naasokii: “Hinoom ha hiti éyekunoolo ya híhineehin hak an; pale an áhinutee hak oom hinoom. Ekina ewune Añii An naayeno ateeteyo ati hinoom ha hiti éyekunoolo ya.”

10th Sunday

First reading: **Genesis 3:9-15**

Hilim ha hiti la n'kakiicee la pucook puu piti púlunta -

Ta áyiin a naacokut ta hilim ha hiti Pútuun pa, Ateeteyo Pútuun pa naayonkaloo naasokoo: “Awe, peyme ayyem?” Ayiin a naañahanoo: “Ta inci ínsiye ta hilimi ti kaakit ka infe, kamma inci iyyem ñaaniinam, ekina ewune inci iyyolo.” Ateeteyo Pútuun pa naasokoo: “Ayme asokuu nii ñaaniini ayem? Inci kituukit hili papukal enuun ya; fo aaliyaali po?” Ayiin a naañahanoo: “Aal a, aŋa aawufanaam ya, akina awufanaam papukal enuun ya, inci illi po.” Ateeteyo Pútuun pa naasok aal a: “Weyme ánhine fiyuu?” Aal a naañahanoo: “Epululoola ya ecaakoolaam, inci pili po.” Fiye Ateeteyo Pútuun pa naasok epululoola ya: “Kamma ánhine fo, aafañanee ti púlukuleen pa púlooŋ piti

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

enuuf, niŋ púlukuleen pa púloonj piti elampa ya. Aáfahuun munowi, aafali haafol hinak óo hinak hiti eloŋi. Inci fáhin ti pututayi niŋ aal a nípiciitooli, niŋ nampuke na nitii niŋ nampuke na niteyoo lombo. Nampuke na niteyoo efinituncalool hikawi, fo awe lombo aafalum no ti econt.”

Second reading: 2 Corinthians 4:13-5:1

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Pakiical pa beenape pa m’pusok fiye: “Inci yínanaayinan, ekina ewune inci ínkup.” Unii, pupoñapoñ pa, núuyinanaayinan lombo, ekina ewune núukup. Unii úmeymey nii Aŋa alitane ya Yéesu ti keekete ka afaalitan unaa lombo ti coonool niŋ Yéesu, afaawas unii niŋ aluu pukool. Waah ewwa núuhine wa, ukina uyem hak aluu; panap pa piti Pútuun pa efipihanj m’pikine ti pakan keemeenje, mante fa hímulu henfakat efihitaako hak Pútuun pa. Ekina ewune úyekuniyantoo páhaañi. Háati sinii unaa éfisipuco, pale saan unaa éfisiyenoonii séeyeeni hinak óo hinak. Ñíyoka ña ñéewiinaa ña ñiti unaa fiye éfiñicoopii unaa hímulu ha heepayantoo ha eeha ufuutaakaa ha alacana. Unii usincanantoo waah wucukucuk, kamma waah wucukucuk efuupa. Weecukantee wa etuupa.

Uméymey nii enii ya eyya nukine ya t’etaam teyyo; eñaje hípucu. Pale Pútuun pa, umpa ti kulut unaa alacana pikee pikin peepayantoo empa pakan paka n’kalutantoo pa niŋ sipeesii.

ALELUYA Ehe Kafakan ka kiti Pútuun pa piti unaa
niŋ sempe sa siti Eemamalee ya ateyoo:
Añii An apempenjee ti kuluwaa ya
náañakii teyoo pakan paka púloonj. Aleluya.

Gospel: Mark 3:20-35

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Yéesu naanako t’eeke ekumpaan. Kayonj ka n’kipaakool toko, fo pakan paka kayinaat hili. Pakanoo n’kásiyaasi, n’kákey kapucokoo, n’kasok: “Akina aliimaaliim.” Káyipenana hilim heesiinane ka kéefulii ka ti pikin pa eti

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

Jerusalem n'kasok: "Pelusepul eeyem ya áhampaatiin a ati píkayintanoolu pa naacokoo, t'akina náafulen píkayintanoolu pa." Yéesu naayonkalii kati kalohoo, naasokii hícantiitu heekuupée ehee: "Puume píkayintanoolu áfaayini káfulen píkayintanoolu? Ni himansate hikee hifiitee, oom himansate etihisiingo. Ni pakati miin ma n'kásiyoolut, oom miin etimisiingo. Ni píkayintanoolu akamaa n'akina humuumoo, átayini pisiingo. Payaa hak akina. Pale an átayini pinako ti ekumpan ya eti an ati sempe ápulip waah uteyoo, hani falam naacenkoo. Fiye lamma afaalam waah uteyoo. Pánipani inci sok aluu: Pútuun pa efipiponket pakan umuyen wa uteyii púloong. Fo hoonool niñ akee amuyenaa ti Kunuu ka keenape ka, ataponketee, amuyenaamuyen fo pántoon." Yéesu asokaasok oom kuu kamma n'kasoksok kiteyoo: Ataakaataak píkayintanoolu pikee. Tempo íññaayoo m'pakatuwoo n'kácolii. N'kayeno tíkitaang, n'kasokoo ápukey. Tempo hícump pakan n'kákinkool Yéesu. N'kasokoo: "Ehe íñña atii niñ pakatuwi n'kayeniye tíkitaang, hiyesi n'kayaaka." Yéesu naañahani: "Ayme ayem íññaayam? Pakayme kayem pakatuwam?" Naawelepoo payenka kékinkooloo ka, naasok: "Ahaayii: íññaayam niñ pakatuwam. Aña áfaahin eeha Pútuun pa m'púlafiye ha, akina ayem atuwam, ahoopam, íññaayam."

11th Sunday

First reading:

Ezekiel 17:22-24

Hilim ha hiti Ezekiel ayaamakoola ya -

Fiye Ateeteyo Pútuun pa naasoke: "Patiila ti enuun enfakat inci fafiit kaanaay; insuk ko, inci humuumam ti tintiñ eehaane meemak. Efinkipuk unaay, n'kitaak papukal, n'kíyenoonii enuun eewalla meemak. Pusuwa peemeeje éfimpihin teyyo ñíwuunu, m'pikin ti káciya ka kiti unaay eteyyo. Punuun pa púloong éfipimeyi nii inci yem Ateeteyo. Inci nintah enuun ya eehaane ya, illitan enuun ya eetahee ya; íihin enuun eetaake ya pahatal episuuc niñ enuun eesuce epiñohe neetaak pahatal. Inci Ateeteyo soke fo, fáhin fo pánipani."

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

Second reading: 2 Corinthians 5:6-10

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Unaa nuuhintiyaa tan óo tan; núumeyaa nii emma nuukinaa ma ti enii unaa, úlaañaa Ateeteyo. Kaatuko eloŋ ya eti unaa eti káyinan eneetaat eti híckuku. Ee, unaa nuuhintiyaa, núulafiyaa púlaañool ti enii eyye, mante fa nuukinaa pati Ateeteyo. Nuuyeniyaa pe ti unaa, man nuuyeniyaa pati Ateeteyo, núulafiyaalafi meemak íhinu kúu ya éesuume ya Ateeteyo. Hikee hinoom uñaŋaa éfulii hátikin Yéesu-Kilista áfiita kilim ka. An óo an afaataak po eeha naañaje hitaaku, kamma páhinaloo ta naayeniye ta ti éniinoo man meenape ma man meenaput ma.

ALELUYA Asuka áfuliyoo hisuku ekooŋan ya éesuume ya.

Pásuuma piyeno ti aŋa sayaane yo ya naahancalool yo.

Aleluya.

Gospel: Mark 4:26-34

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Yéesu náayisan kayoŋ ka kícentiitu kikee. Naasokii: “Himansate ha hiti Pútuun pa hinakoolaanakool nii akee asuka. Akina naatah pasuukal pa ti kakitoo. Hánant, hanakan, ti pihinto pa piteyoo man ti pilito, pasuukal puu m'piyeno hiŋantu, m'puhaan; pale akina amiit puume. Etaam ya lamma eteyo neepuk fala píheeni epite epuk kaalat, ti pikelan pa kaalat ka n'kupuk uli. Ta uli wa ni uyane ta, n'kaamaañ wo; ekina eyem waati ya eti kaamaañ kuu. Yéesu naasokii lombo: “Himansate ha hiti Pútuun pa niŋ weyme lombo nihinakooole? Ti eeheyime hícantiiu heekuupée híyisane ho?

Hinakoolaanakool nii ekoon. Ta n'kasuk yo ta t'etaam ya, naahaŋ pamis pukoon pa púlooŋ piti t'etaam. Pale, ni aasukaa yo, efeehaan, neehaŋ pahaan wééŋantii wa púlooŋ ti naakoo ya; ne tah unaay eteyyo, fo pusuwa pa piti patiila m'píyini hiwasu ñáawuunu ña ñiteetepo ti káciya eteyyo.

Ti kícantiiu keekuupée keemeenje Yéesu náatuunan pakan paka kilim Pútuun pa, samat nii fa n'káyini fa hísiyu etenko. Akúpantoo pakan paka puson

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

kícantíitu keekuupee, pale náacenkin waah óo waah pinapana pa pakateyoo n'kayeniyaa lammayii.

12th Sunday

First reading: Job 38:1...11

Pamec pa piti kúsuh ka kitii le efipileh -

Ta kaati ka n'kiyeniye ta hisapu meemak, Pútuun pa m'pusok Job: “Ayme akule kaati ka niŋ kunkut, ta n'kífulii ta ti meesuna ma? Ta inci immemanoole ta útiŋ wa wéenime wa kúsool, úwwufalool útiŋ wa, samat nii fa n'káwufalool fa ciñii niŋ ñiseehu. Inci wase kaati ka pilehu, uwwas ko kunkut niŋ púkululuma, insok ko: “Aakati káy fo le, aatikaay pílaaŋ; pamec pa piti kúsuh ka kitii le efipileh.”

Second reading: 2 Corinthians 5:14-17

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Pálafi Yéesu piyem ti kaacopool unaa, fiye nuukiiwaa nii an oonool aketaaket hak pakan paka púloon, ekina eyem púloon kananfoolaananfool ti eket ya eteyoo. Yéesu-Kilista aketaaket hak púloon, ekina ewune keeyem ka kaloŋa, tuku kámiilool kuumumii, pale kañaŋa káamiilool akina, eekete ya náalitaniyee hak pako. Fiye étuumeyyaa an ti eniinoo, samat nii fa pakan paka n'kameyoo fa, ni unaa úmeyyaa ni Yéesu-Kilista ákeyyookey samat nii an. Fiye an óo an eehintiye ti Yéesu-Kilista afaayeno an éeyeeni. Eloŋ ya eteyoo eemaamane ya neemuus, eloŋ éeyeeni néekey.

ALELUYA Níkey nipucuk páhinal pa peemaka pa piti Pútuun
pa: hilim ha hiti Ateeteyo hisiiŋanaa eyam ya.
Ateeteyo asiiŋanaa hiyam ha henfakat ha hiti musuu ma.
Aleluya.

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

Gospel:

Mark 4:35-41

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Hinoom ha púloon, Yéesu asokaasok kayon ka kícantiitu kikee. Ta caanak ca n'cicoke ta, naasok pinapana pa pakateyoo: “Kakaay ti kikee kanaac.” N'katah toko kayon ka, n'káyuuk Yéesu ti piteen, samat nii fa naayeniye fa; ñikee ñiteen iññinapanoo. Fiye kaati ka hisapu n'kiyaake kúsuu ka n'kítikinool ti piteen pa, fo pimeen man. Tempo Yéesu hiñotu naayeniye. Pákawuyoo ínkaiyaloo, n'kaceek: “Ahámpatiin a, unaa úcimaacim, fo aapukat fo?” Yéesu áyiyaayiyo, naafet t'eyam ya, naasok kaati ka: “Awe, fatan kat hisapu.” Tokofiya eyam ya néeyekuno hisapu, kaati ka n'kipilan. Yéesu naasokii: “Aluu, weyme ewune innife? Weyme uwune nitaakut káyanan?” Ewatate enfakat neecokii, n'kasokool: “Ayme ayem an aje, aja eyam ya niñ kaati ka n'kútuul ya?”

13th Sunday

First reading:

Wisdom 1:13... 2:24

Hilim ha hiti an eecoonoole -

Pútuun pa piliilut eket, niñ keelone ka kaketaa, súumantoo po. Pumemanoolaamemanoole waah óo waah, kati utaako pántoon. Waah óo waah ewwa m'pumemanoole ti púlunta pa, úcoopiyoocoop elon nuunap. Ti waah ewwa m'píhine wa, taakut pisik piti eket. Eket ya eneetaat ati hikaw ha hiti púlunta, kaatuko pucoonool pa piti Pútuun pa piketantoo.

Ta Pútuun pa m'pimemanoole ta unaa, pímiiloolut nii kati uketaa. Pimemanoolaamemanoole unaa samat nii humuum etempo. Seetaani ya pasowe eteyyo écoopii eket ti púlunta. Keeyem ka pakati Seetaani ya, poka kañaje eket.

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

Second reading: 2 Corinthians 8:7...15

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Nisayaasa uwun wa weemeenje wa púlooj ti Pútuun pa, ukina uyem káyinan, kilim Pútuun pa, kameye Pútuun niñ pálafi. Uluumaa panap pa piti aluu lompo púmaki.

Aluu nímey panap pa piti Yéesu Ateeteyo ati unaa. Ta naayeniye ta usaanum, naacoon éyenoonii ásiikateen, mante fa ínnyenoonii usaanum ti hísiikateenate ha hiteyoo.

Inci sokut aluu nitaak kúnuul, pale nipileh púlooj. Hikee hinoom, keehaje ka hitaaku efikayankanan keetaake ka caahinkiiñ ancuk kalehaa samat nii fa Pakiical pa peenape pa m'pusoke fa kiti paliyal pa péefulii pa patiila. Aña ayesale ya hícump ahanjut pákawuyoo, pale aña ayesale ya caahinkiiñ, waah ukee utowiit.

ALELUYA Yéesu-Kilista, Afakana ya ati unaa ayina eket ya;
naacañan eloñ ya ti ekooñan ya eteyoo éesuume ya. Aleluya.

Gospel: Mark 5:21-43

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Yéesu náayuuko ti piteen, naafiitan musuu ma, fiye kayoñ kenfakat n'kíkinkooloo. Naayeno ti kanaac musuu ma. Tempo áhampaatiin akee ati éluumuuma eti Pusuwif pa, caacawoo Cayilus, náacolii. Naacuk Yéesu, náañeem ti wootoo, naalum ti hisoku: “Címaacul ca citoom unca ti eket. Kéy aapunañ sipeesi t'enco mante fa n'cifak, n'ciloñ.” Yéesu naakaay neyoo, niñ kayoñ ka keenapanoo ka kimeenjaameen fo n'kikakaloo.

Ti pítin pa paakee paka, kéefulii ka t'enuuf ya eti Cayilus, n'kácolii, n'kasok áhampaatiin a: “Ámaacul a aketaaket. Weyme uwune ayyokan Yéesu?” Yéesu náasi kilim kenke, naasok áhampaatiin a: “Tumpufe, pale yínan ti inci lamma.” Yéesu acooput pakan kápitiñanoo fo Peter, James niñ John pako lammayii. N'kácolii t'enuuf ya eti áhampaatiin a ati éluumuuma eti Pusuwif pa, Yéesu naacuk paliim pa niñ pakan keeyeniye ka káacoolan. Naanako po,

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

naasokii: “Weyme uwune inniliim fiye, inniyeno pukoon? Añii ya aketut, pale hiñotu naayaake.” Pale payenkuu n’kalaahatooloo. Fiye Yéesu náafulen pakan paka púloon tíkitaan, fo faafa niñ íñña ya pakati añii ya niñ kéetiñanoo ka. Naanako, la címaacul ca n’ciyeniye luu. Naacok epees añii ya, naasokoo: “Talita kuum” ekina eyem: Címaacul, lito.” Fiye ámaacul a naalito, naayeno pikaayu; akina sitiil ñaasuwan niñ súsupak naataake. Keetantake ka kaliimaaliim púloon; pale Yéesu naakitii ti sempe tukukasok an, naasokii kawufanoo apili.

14th Sunday

First reading: **Ezekiel 2:2-5**

Hilim ha hiti Ezekiel ayaamakoola ya -

Kunuu ka kiti Pútuun pa n’kíkey pe ti inci, n’kíhinam pisiño niñ wootam; ínsi ko ti káakup ti inci: “Añii an, inci oopa ti hipoñuyi ti pakati Israel, ti kayon kiti pupooka keepooke hísiyu kilimam. Fo ti hinoom eehe, pako niñ ñífaafii kapookaapook hísiyu kilimam. Epuukii lombo ñihoonuyii ñiyankaayank n’káciiti kunuu. Ti poko inci fapoñi, aafasokii: ‘Fiye Ateeteyo naasoke: Niñ kásiyaa man niñ kapookaa - kamma n’kayem miin miti pupooka - éfikameyi nii taakaataako ayaamakoola ti pututayii.’”

Second reading: **2 Corinthians 12:7-10**

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Efúlii ya eyya Pútuun pa m’pufúlii ya hátikinam efomaafom. Inci taakaataak ti eniinam waah wéesuumutam pucuk fiye nii an aña asoka-hilim Seetaani neefante, ekina ewune, inci etimec. Inci luumaalum Ateeteyo ñáhaaciil pufakanam ti méesuumutam ma. M’piñahanam, m’pusok: “Kayankananam kufomuufom. La an naayinaat, toko sempe sa sitoom ínsifulii.” Inci mecaamec ti káataakaati-sempeyam, fo sempe sa siti Kilista n’siyeno t’inci. Ekina ewune inci sayaa ti yaanam héesuume kamma Yéesu-Kilista, káataakaati-sempe, kateñal ka, páciite pa, kaakallan ka niñ ewatate ya. Kaatuko, ta inci intaakut sempe, tempo inci intaak sempe ti Pútuun pa.

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

ALELUYA Ateeteyo ápoñii Yéesu amiikan a atempo,
áputuunan ekoonan ya éesuume ya eti hifaku ha ti písikateen
pa. Aleluya.

Gospel:

Mark 6:1-6

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Yéesu naakaay Nasalet, saatee ya la naayanke la, niŋ pinapana pa pakateyoo n'kanapanoo. Ti hinoom ha hiti éyekunoolo ya, naanako ti éluumuma ya eti Pusuwif pa. Naalito focaa kakalanj ti pakiical pa. Pako púloonj mees n'kaliim ti kilim ka enka naasokii ka, n'kasokool: "Puume akina námeysi waah óo waah? Ayme náyisanooloo? Puume áfaayini íhinu waah wenfakat ewwa náahine wa? Fo akina aneetaat apempeŋa-pupapalo¹? Iññáayoo caacawoo Mary, pakatuwoo kaneetaat James, Joseph, Simon pako niŋ Yutaay? Fo pakahoopoo n'kaneetaat pe t'unaa le?" Yéesu naasokii: "Ayaamakoola asayantee pinap ti saatee ya eteyoo. Pakanoo niŋ pákawuyoo etikakiiw teyoo himpaac an enfakat." Pakati Nasalet káyinenantoo teyoo, ekina ewune Yéesu áhinantoo toko waah wenfakat, samat nii fa náhin fa ti pikee pisaatee pa. Náakuuñan lamma púkuña keemeenjut, niŋ anaŋaa sipeesoo ti kikawii. Yéesu innimoo kamma káyinenantoo; ekina ewune naakaay ti pisaatee pa péekinkoole pa, apukalaŋan po pakan.

15th Sunday

First reading:

Amos 7:12-15

Hilim ha hiti Amos ayaamakoola ya -

Amatsiya, awaaseena ati Petel, naasok Amos ayaamakoola ya: "Fúl luu acuka; tey, ñoho ti mah ma miti Yuta; po ankaakaay íhinu eloŋ ya etii niŋ páhin pa piti kaayaamakool ka. Pale m'pipenan kaayaamakool Petel; kamma, le iyyem mah ma miti cáwii ca, niŋ enuuf ya, eti cáwii ca." Amos naañahan Amatsiya: "Inci neetaat ayaamakoola, neetaat lompo añii ati ayaamakoola, pale inci afansa síis niŋ asuka punuun lamma. Pale inci ti puson koolee ya etoom,

¹ ekina eyem ákalafintee

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

Ateeteyo naayonkalam naasokam: 'Kaay, yaamakool kayon ka kutoom kiti Israel.'"

Second reading: Ephesians 1:3-14

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Unimpanaa Pútuun pa Faafa ati Ateeteyo Yéesu-Kilista. Ti pinanfool nin Kilista naasampame unaa ti kawun kiti kunuu kiti alacana. M'pimamal unaa pipite píhin mah ma, nuuyeniyaa ti pálafe pa, pakan keesampame nin keecoonoole hátikin Yéesu-Kilista. M'pimamal unaa kati uyeniyaa epuukoo ti caacaw ca citi Yéesu-Kilista fo m'pílafe ti panap pa piteyoo, mante fa pakan paka n'kámuloo kamma uwun etempo, ewwa m'puwune wa unaa, ti caacaw ca citi Yéesu Añii ya ati kunuuwoo, eefakane ya unaa ti hísimoo, naaponket umuyen wa uti unaa. Kawunoo kipayantoo, kikina kiyem kawun ka kiti Pútuun pa, enka n'kicaañan ka kunuu unaa, n'kíyisan unaa payanf pa piti eeha m'pílafe ha hak Kilista ti pikelan pa. Ti panap etempo, m'pílafe hicoku mah ma púloon patiila nin t'etaam, pipipaakoolan waah óo waah ti sipees Yéesu-Kilista, eeyem ya ati hikaw ha oonooluu.

ALELUYA Ti etaam ya púloon nítuunan hilim ha hiti ekoonan ya éesuume ya ti paleh púlunta pa. Aleluya.

Gospel: Mark 6:7-13

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Yéesu naayonkal pinapana pa pakateyoo ñaasuwan ya nin pákasupak paka, náacook hiponuyii pákasupak-pákasupak. Naawufanii kayine ka kiti káfulen píkyaintanolu pa. Náaponii tukukacoop likee ti pítin pa, fo hikasap lamma. Tukukacoop húmpuul, epootak ni mañ ti peletoyii. Naasokii: "Niwaso pusamata, pale túkunifaliñ hísool ha hit'alu." Naasokii lombo: "Ni n'kawananaa aluu punap, niyeno toko, fo m'piyetu aluu pucolaa. N'kapookaa kawanan aluu punap nin kásiitan aluu ti pikee pisaatee, nikaay kamma n'kacoonut aluu." N'kakaay, kasok pakan kati kayesan kunuwwii. N'kayaan hícamp píkyaintanolu, n'kamaamool nin munucu hícamp púkuuña, n'kákuuñanii.

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

16th Sunday

First reading: **Jeremiah 23:1-6**

Hilim ha hiti Jeremiah ayaamakoola ya -

Ehe hilim ha hiti Ateeteyo: “Aluu, pufansa pa keekance ka, n'nikatkat pásaacii pa putoom pipiketal, m'pihancaloolo. Ekina ewune, Ateeteyo Pútuun pa piti Israel náakup fiye, kiti pufansa pa payenka n'kátintinjan ka kayonj ka kutoom. Kamma aluu, pásaacii pa putoom m'pilinco, m'pihancaloolo, kamma nicokoolut po. Ekina ewune, inci humuumam fakancool ninj aluu kamma páhinal pa peenaput pa piti aluu. Inci humuumam efipaakoolan pásaacii pa peetowiye pa, efipaakoolan po písik ti mah ma púloonj emma inci hancaloole ma po. Efiñahanii po ti koole etempo, efimpupukool pimeenj. Efiwufan po pufansa payenka éfinkatintinjan po; etinepifeyanoolee, etipiyok, háati yoonool étecim. Inci Ateeteyo kúpe. “Kunoom unka ti ékey, ti enka inci fawufan David Ekoon eecoonoole: Akina afaayeno ati cáwii citi páni ninj eecohatiye; áfaayisanool ti mah ma pucoonool. Ti elemeyu ya eteyoo, mah ma miti Yutaay efimifak, Israel efeeyeno ti kásuumaay. Caacaw ca enca efikawufanoo ca, cikina unce: “Ateeteyo ayem Pucoonool pa piti unaa.”

Second reading: **Ephesians 2:13-18**

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Fiye ti pinanfool ninj Yéesu-Kilista aluu kéelaanoo ka faw, nikolaniyeekolan ti hísim ha hiti Kilista. Kaatuko Kilista ayem kásuumaay unaa; áhinaahin Pusiwif pa ninj keeneetaat ka Pusiwif kapiyeno pakoonool. Afúlennaafulen hilim ha heesiinane ha hiti Moses. Fo náalafiye kapaakoolan pakan paka púloonj cew ti kásuumaay, ápihinii an oonool éyeeni. Ta naapempenjee ta ti kuluwaa ya naatah hiniñ ha héekatinoolii ha, ekina eyem káalafiyaati. Pako púloonjii, naañahanii enii yoonool, naálafiye íhinuyii kápisuumool ninj Pútuun pa, ti kuluwaa ya. Ti himuumoo, náacimane káalafiyaati kúu. Akéyookey káatuunan pakan paka ekoonjan ya éesuume yuu; kásuumaay hak aluu kéelaanje ka, kásuumaay lompo hak aluu keekoloo kuu. Ti Yéesu unaa púloonj,

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

Pusiwif niŋ keeneetaat ka Pusuwif éfuuyiniyaa patoohe Pútuun pa Faaf unaa ti kunuu koonool.

ALELUYA Yéesu ayem afansa ya eenape ya, améymey písaacii
pa piteyoo, písaacii pa piteyoo m'pímeyyoo:
teyii awufanaawufan eloŋ ya eteyoo. Aleluya.

Gospel:

Mark 6:30-34

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Papayalii káatuunan kilim ka kiti Yéesu ti pikin pa, pupoñapoñ pa púcook puu pakati Yéesu n'kapaakool niŋ Yéesu. N'kakamanoo waah ewwa n'káhine wa n'kakalaŋane wa púlooŋ. Yéesu naasokii: “Níkey, aluu lamma aluu ti káahaan ka, níyekunoolo caahinkiiŋ.” Pumuusoola pa kameeŋaameeŋ, fo Yéesu niŋ pákawuyoo kayinaat hili. N'káyuuko ti piteen, focaa pikaayu ti káahaan. Pakan paka n'kacukii ti piteeŋo, hícamp n'kámey weetaakiye wa. Kayoŋ kenfakat kéefulii ti pikin pa peekole puu, n'katey ñoota, ínkatikinii. Ta naawaniye ta, Yéesu naacuk kayoŋ kenfakat. N'ketoo ti hikaw teyii kamma inkanakoole nii písaacii peetaakut afaasa. Ekina ewune naafiyo ti kakalaŋanii.

17th Sunday

First reading:

2 Kings 4:42-44

Hilim ha hiti la n'kakiicee la páhinal pa piti Cávii ca citi Israel -

Ti oom caanak, intaako épankul enfakat ti oom mah. Akee an naacoo kúmpuul áwii niŋ cácuŋ ti epootak, naawufan co Elise ayaamakoola ya. Elise naasokoo: “Ufan wo pakan paka payenke, kati kali.” Ahína ya ati Elise naañahanoo: “Puume inci efuwufan wo pakan keme?” Elise nene añahanoo: “Ufan wo payenke púlooŋii, kati kali, kaatuko Ateeteyo asoke fiye: “Efikali wo fo utowo.” Fiye áhina ya naawufanii wo kapili, nuutowo; samat nii fa Ateeteyo naasoke fa.

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

Second reading:

Ephesians 4:1-6

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Aluu átoomii, inci Paul aña eekulee ya ti núkuluma kamma Ateeteyo, inci oopa ti kaayonkal aluu, nipicok pilit ti eloŋ aluu eyonkal ya eyya innisaye ya ti Pútuun pa. Tuku nílafi ihaŋu pakan, nitaak paneena púsus penfakat niŋ kamukut kenfakat. Nicokool an óo an ti pálaŋi. Kunuu ka keenape ka kipaakoolanaapaakoolan aluu ti kásuumaay, fiye nimukut nicokool nipiyeŋo pakoonool. Samat nii fa inniyonkalee fa ti pihinto poonool, fo lompo n'taake enii yoonool niŋ kunuu koonool. Taakaataak Ateeteyo oonool, káyinan koonool, pátise yoonool, Pútuun pa poonool peeyem pa faaf a ati púlooŋ, aña ahaŋe ya pakan paka púlooŋ, náayemi ti pututa púlooŋ niŋ ti pako púlooŋii.

ALELUYA Ayaamakoola enfakat álitooniyoo le ti unaa :

Pútuun pa píkeyyookey hiyoop pakan etempo. Aleluya.

Gospel:

John 6:1-15

Hilim ha hiti John eenape ya -

Yéesu afiitanaafiitan han ha hiti Tipériate kayoŋ kenfakat n'kinapanoo, kamma n'kacuke waah weecukantee ewwa náahine wa ta náakuuñane ta púkuuña pa. Yéesu naakaay ti tíntiŋ ya, naayeno teyyo niŋ pinapana pa pakateyoo. Hinoom ha hiti Himuusu ha níhilohanii. Himuusu ha, ekina eyem pahaño pa penfakat pa piti Pusuwif pa. Yéesu náahaafin, naacuk kayoŋ kenfakat keeyeniye t'ékey. Naasok Filip: “Peyme éfuuyiniyaa énoomii kúmpuul, fo kayoŋ kenku ínkiyini hili?” Asokaasok ho apuwinkiyoo, kamma akina humuumoo naameya waah ewwa naakaakaay íhinu. Filip naañahanoo: “Cooy ya eti páhin pa piti kunoom ka sikeme sa súsupak sa etesifom, fo an óo an ataak pífiitin piti húmpuul.” Akee ti pinapana pa pakateyoo, Andre, Simon-Peter atuwoo, naasokoo: “Taakaataak le akampaani kahiineen eetaake kúmpuul isak niŋ soon súsupak; pale aŋe, weyme afaafom hícump kayoŋ enke?” Yéesu naañahanoo: “Nisokii kayeno.” Toko, taakaataak píheeni peemeenŋe. Kayoŋ kenkuu kucolaacol pakan súwuli isak.

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

Fiye Yéesu naacoop kúmpuul ka, naasok Pútuun pa apalaka, náapaacinoolii ko, naawufanii lombo soon sa, fa an óo an náalafiye fa. Ta n'kaliye ta fo kasiit, Yéesu naasok pinapana pa pakateyoo: “Nitosoolan pufolfol efuntank ya, waah tumpu úcim.” N'kayesal yo, n'kameenjan síyya ɲaasuwan niɲ súsupak. Ta pakan paka n'kacuke ta eeha Yéesu náahine ha, n'kasok: “Pánipani aɲe, akina ayem ayaamakoola enfakat ya éekeyii ya pe t'etaam.” Pale Yéesu náameyi nii kálafiyoofafi hicoku ti sempe, kati ayeno ati cáwii ca citeyii, ekina ewune náañhoonii puson pati tíntiɲ ya, akina lammayoo.

18th Sunday

First reading:

Exodus 16:2...15

Hilim ha hiti la n'kakiicee la Efúlíi ya eti Pusuwif pa ti mah ma miti Egypt - Ti káahaan ka kayon ka púloon kiti epuuk ya pakati Israel n'kákumutool kiti Moses niɲ punuwoo Aaron. Pakati Israel n'kasokii: “Fisakaafisak upuketaa ti sipees Ateeteyo po, ti mah ma miti Egypt, ta nuuyeniyaa ta hátikin pikaleela pa piti efoofa ya, ta nuuliyaa ta kúmpuul fo usiitaa. Aluu nítintiɲaniyootintiɲan unii ti káahaan kenke, focaa himuku unii púloon niɲ peep.” Ateeteyo naasok Moses: “Síitanam, inci fátahalii aluu kúmpuul patiila. Kayon ka éfunkufulii hinak óo hinak n'kaheesal fo la n'kálafiye luu. Fo inci inkaakaayii puwinko, kati méyi man éfikahin hilim ha hitoom heesiiganee ha, man efikapook íhinu eteho.

“Inci síyaasi pákumutoolal pa piti pakati Israel. Fiye aafasokii: 'N'káníim, efinili efoofa; eti kacom eteyyo, m'pucom, efinili kúmpuul fo nisiit. Fiye éfinimey nii inci yem Ateeteyo Pútuun pa piti aluu.’” N'káníim kuu, pusuwa m'píleeoonii ti káahaan ka, m'píkimpitool káayenuma ka kiteyii. Eti kacom eteyyo, m'pucom, haamon nihitaako t'etaam ti káahaan ka. Ta haamon eehu nihimuuse ta, intaako waah weekonke t'etaam ti káahaan ka. Ta pakati Israel n'kacuke ta waah wa weekonke wa, n'kacakanool: “Man huu?” Ekina eyem: “Aɲuu weyme?” (Ekina ewune n'kayonkal paliyal pa 'manna'.) Kamma

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

n'kámiit waah puume. Moses naasokii: “Aje ayem paliyal pa empa Ateeteyo náawufanii pa aluu pipiyeno paliyal pa piti aluu.”

Second reading: Ephesians 4:17...24

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Aluu átoomii, inci soke aluu nene ñahan pusok aluu, ti caacaw ca citi Ateeteyo: Tuku ninakool niñ keeneetaat ka Pusuwif, payenka n'kámiilool ka heeneena.

Ta ínniyenoonii ta pinapana pakati Kilista, neetaat fiye ínniyipene kameye Kilista. N'kátuunanaa aluu Yéesu humuumoo, n'kakalañ aluu kiteyoo ti páni. Nikatan páhinal aluu púcook puu, kamma an ati kucook, pálañi heenaput, níhicimanoo. Nikat kunuu ka kéeyeeni ka kípitintiñan aluu. Nitaak páhinal pa piti an éeyeeni eememanoole ya ti panap pa niñ páni ya, ti punakool pa piti Pútuun pa.

ALELUYA Ateeteyo ákuumanaakuuman pakan etempo ti káahaan. Naasiitaniñ niñ hímpuul ha hiti patiila. Aleluya.

Gospel: John 6:24-35

Hilim ha hiti John eenape ya -

Kayoñ ka n'kímey nii Yéesu niñ pinapana pa pakateyoo kayeniit ti kanaac han ha; fiye pakan paka n'káyuukalo ti ñiteen, kapikaay Kafanawum hiñes Yéesu. Ta n'kaciñe ta, n'kasokoo: “Ahámpaatiin, teyme áncolii lipe?” Yéesu naañahaniñ: “Pániñani inci sok aluu: hiñesam inniyaake, neetaat kamma innicuke heecukantee, fo kamma inniliye kúmpuul fo munow aluu misiit. Tuku níhin páhin piti hitaaku paliyal empa m'pupa lamma, pale piti hitaaku paliyal pa peepayantoo pa. Oom paliyal piyem empa Añii An afaawufan pa aluu, akina aña Pútuun pa Faaf a náahine ya kaahoonuyoo.” N'kasokoo: “Puume nuuñaje íhinu, úpiyini páhin piti Pútuun pa?” Yéesu naasokii: “Páhinal pa piti Pútuun pa piyem, nípiyinan t'aña m'púpoñii ya.” N'kasokoo fiye: “Heeheyime heecukantee áafahin, fo unii úyinan t'awe? Empeyme páhin ánlañiye íhinu? Ti káahaan ka ñífaaf unaa n'kali kúmpuul, samat nii fa

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

pakiical pa peenape pa m'pusoke fa: "Awufaniiwufan kapili húmpuul ha héefulii ha patiila." Yéesu naañahanii: "Pánipani inci sok aluu, neetaat Moses awufane aluu húmpuul ha héefulii ha patiila, pale Paapaa atoom awufane aluu húmpuul ha hiti pánipani ya héefulii ha patiila. Húmpuul ha hiti Pútuun pa, hikina hiyem Aja áwanoonii ya patiila, naawufan eloŋ púlunta." N'kasokoo: "Ahámpaatiin, wun unii ti oom húmpuul fo eket maama." Yéesu naañahanii: "Inci yem Húmpuul ha hiti eloŋ ya, an óo an aja áfaakey pe t'inci, peep etinene pucokoo; an óo an aja áfaayinan t'inci, pálaani etinene pucokoo."

19th Sunday

First reading:

1 Kings 19:4-8

Hilim ha hiti la n'kakiicee la páhinal pa piti Cávii ca citi Israel -

Ayaamakoola ya Elijah, pateyaloo káñiken ka kiti Yesapel cávii ca aaloo, naasapal hinoom púmpuluŋ ti káahaan kiti elampa. Naakaay apiyeno ti káciya kiti cisooy, naalum eket; naasok: "Ateeteyo, fiye fomanaafoman. Coop eloŋam, inci fisakut ñífaafam." Naahinto t'etaam cisooy ca, naaŋot. Pale maleeko néekey neelikoo, neesokoo: "Lito, aapili." Naasincan, naacuk pukol hikawoo húmpuul heeyike ti kíceek niŋ cílumpa citi man. Naali, naalaan naañoŋo apuŋot. Púsupiyenu pa maleeko ya eti Ateeteyo neelikoo, neesokoo: "Lito, aapili, niŋ ekina tom pítin pa éfipilaan niŋ awe." Elijah naalito, naali, naalaan. Niŋ pataakaloo sempe ti paliyal empe, naasapal kunoom áwii ésupak niŋ hánant áwii ésupak, fo ti tíntiŋ ya eti Pútuun pa, caacaw eteyyo: Holep.

Second reading:

Ephesians 4:30-5:2

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Aluu átoomii, focaa ti hinoom ha hiti hifaku aluu, nitaakaataak ti aluu ékiwuma ya eti Kunuu ka keenape ka kiti Pútuun pa. Tuku níhin wéesuumut ko. Nífulen ti páhinal aluu: káñiken, pisaan niŋ pakanc púlooŋ. Níyisanool an

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

óo an éesuumanana niŋ panap. Niponketool, samat nii fa Pútuun pa m'puponket fa aluu ti Kilista.

Niŋes pinakool nii Pútuun pa, kamma aluu niyem epuuk pakati kunuu etempo. Niloŋ ti pálaŋi samat nii Kilista: akina állaŋiyaa unaa, naawufanoolo hak unaa, ti kawufan Pútuun pa kaawaaseenoo kéesuume ka Pútuun pa.

ALELUYA Awe yem húmpuul ha hiti eloŋ ya héefulii ha patiila,
Ateeteyo Yéesu. Aŋa afaali ho, afaaloŋ pántoon. Aleluya.

Gospel: John 6:41-51

Hilim ha hiti John eenape ya -

Kamma Yéesu naasoke: “Inci yem húmpuul ha héefulii ha patiila,” Pusuwif pa n'kákumutool kiteyoo ti hisoku: “Fo áyiin aŋe aneetaat Yéesu añii ya ati Joseph? Uméyaamey faafoo niŋ íññaayoo meemak. Puume áfaayini hisoku nii 'patiila inci ínfulii?'” Yéesu naañahanii: “Tuku níkumutool kutoom, an átayini ékey pe t'inci, niŋ Faaf a aŋa ápoñiyaam ya añakiyootoo pe t'inci; inci falitanoo ti keekete ka, ti hinoom ha hikelan ha. Piyaamakoola pa kakiicaakiic: 'Pako púlooŋii efikakalaŋanee ti Pútuun pa himuum etempo.' An óo an aŋa ásiitane kilim ka kiti Faafam, akina áfaacolii pe t'inci. Páni, an taapala acuk Faaf a, fo aŋa éefulii ya ti Pútuun pa, akina lammayoo acuke Faaf a. Pánipani inci soke aluu, aŋa éeyinane t'inci, ataakaataak eloŋ ya eepayantoo ya. Inci yem húmpuul ha hiti eloŋ ya. Ti káahaan ka ñífaaf aluu n'kali kikee kúmpuul kéefulii patiila, ekina eyem “mana”, n'kaket. An óo an aŋa afaali oom húmpuul héefulii ha patiila, ataket.”

Ta Yéesu naapaye ta káakuuman kayoŋ ka niŋ kúmpuul keemeenjut, naasokii: “Inci yem Húmpuul ha hiti eloŋ ya, héewanoonii ha patiila, aŋe aliye oom húmpuul, afaaloŋ pántoon. Húmpuul ha, eeha inci n'kaakaay ha kawufan aluu, hikina hiyem eniinam mante fa pakati púlunta n'kataak eloŋ ya.”

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

20th Sunday

First reading: Proverbs 9:1-6

Hilim ha hiti Solomon eenape ya -

Ecohato elutaalut ekumpaan ya eteyyo, neememanoool yo sisafu isak niñ súsupak. Neemuk púlukuleen, neememanoool elaan, neememenool taapul ya. Neepoñ pimiikanoo pakaal paka káputuunan ti saatee ya: “Niñ echato ya eti aluu efomut, níkey pe ti inci.” Ti aña eetaakut ya kunuu neesok: “Níkey nipili húmpuulam, nilaan elaan ya eyya inci immemanoole ya. Nikatan puwuyo pa piti aluu inniloñ, nicok pítin pa piti kameye ka.”

Second reading: Ephesians 5:15-20

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Aluu átoomii, nitah kunuu ti páhinal pa piti aluu, tuku niloñ samat nii pakan keewuyye, fo man samat nii pakan keecohatiye keekaakaay (eloñ) kunoom enka Pútuun pa m'puwufane, kamma kunoom enke n'kiyem keenaput. Tuku niyeno péemiiloolut waah, pale ínnimeymey weyme Ateeteyo náalafiye. Tuku níkuman, kamma ékuman nátunk pakan ti heenaput, pale nimeeñ niñ Kunuu ka keenape ka. Nisokool uluum ukee, nícim mante fa ínnimul Ateeteyo ti paleh kunuu aluu. Tan óo tan, niñ ti waah óo waah, ninimpan Pútuun pa Faaf a, ti caacaw ca citi Ateeteyo Yéesu-Kilista.

ALELUYA Ñikin ña iñña ti awe, Ateeteyo, an óo an éeyinane ti awe, aawufanoowufan paliyal ta ánlafiye ta :
enii ya niñ hísim ha hiti císaacii ca ceemukee ca.

Gospel: John 6:51-58

Hilim ha hiti John eenape ya -

Ta Yéesu naapaye ta káakuuman kayoñ ka niñ kúmpuul keemeenjut, naasokii: “Inci yem Húmpuul ha hiti eloñ ya, héewanoonii ha patiila, aje aliye oom húmpuul, afaaloñ pántoon. Húmpuul ha, eeha inci n'kaakaay ha kawufan aluu, hikina hiyem eniinam mante fa pakati púlunta n'kataak eloñ ya.” Pusuwif pa n'kayeno pílaacinoool, n'kasokool: “Puume an aje áfaayini

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

kawufan unaa eniinoo, upuliyaa yo?” Tempo Yéesu naasokii. “Pánipani inci insoke aluu, niŋ niliit enii ya eti Añii Pútuun, niŋ nilaanut hísimoo, etinitaak eloŋ ya t’aluu. Aŋa afaali eniinam, naalaan hísimam, afaataak eloŋ ya eepayantoo ya, niŋ inci falitanoo ti hinoom ha hikelan huu. Atam eniinam paliyal enii eti páni neeyem niŋ hísimam palaanal piti páni. Aŋa afaali eniinam, naalaan hísimam, afaayeno t’inci niŋ inci fayeno teyoo. Samat nii fa Paapaa toom, aŋa ayem ya Eloŋ ya, naapoñaam fa, fo lombo inci intaake eloŋ ya ti Paapaa toom. Fo lombo aŋa afaaliyam, afaataak eloŋ ya lombo t’inci. Ehe húmpuul ha héefulii ha patiila heenakoolut niŋ húmpuul ha eeha ñífaaf aluu n’kaliye ha. Kamma pako n’kakete, pale aŋa afaali oom húmpuul, afaaloŋ pántoon.”

21st Sunday

First reading:

Joshua 24:1...18

Hilim ha hiti Joshua eenape ya -

Yosuwe naapaakoolan uyoŋ wa púlooŋ uti Israel ti Saatee ya eti Sichem. Naayonkal ñíhampaatiin ña, niŋ pumansa pa, niŋ pisiinana kilim ka keesiiganee ka pakati Israel; n’kákey kápiyisanoolo hátikin Pútuun pa. Tempo Yosuwe naasoke kayoŋ ka púlooŋ:

“Niŋ páhin piti Ateeteyo púsuumut aluu, innimamal fíyooy ñútuun eñña ínnilafiye ña kaanimpan. Nimamal eñña símaama aluu n’kayeniye ña kaanimpan ti ekink eyyalipa eti han ha hiti Euphrate, niŋ fotom ñútuun ña ñiti Amorites, kamma innikine ti mah ma miteyii. Pale pakati miin ma mitoom niŋ inci, unii ufuunimpan Ateeteyo.”

Kayoŋ ka n’kiñahanoo: “Ekina tom! Unii utaakut kunuu kiti kakatan Ateeteyo upunimpan ñikee ñútuun! Páni, Ateeteyo Pútuun pa put'unaa alamanaalaman unaa niŋ ñífaaf unaa ti Egypt pa nuuyeniya pa pimiikan. Ahínaahin tempo páhinal péenimanana, núumeyi ho, naamankool unaa ti pítin pa la nuusapalaa la, ti pututa uyuŋ wa púlooŋ, niŋ la nuumuusaa la.

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

Ateeteyo naahancalool uyoŋ wa hátikin unaa, pahaŋ ti pakati Amorites, keekine ka ti mah emmuu. Ekina ewuna unii lombo núulafi kaanimpan Ateeteyo, kamma naayem Pútuun pa put'unaa.”

Second reading: Ephesians 5:21-32

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Aluu átoomii, kamma ínninapiyane Kilista, nítuulool. Pinimiya pa nítuul pákayiin aluu, samat nii fa ínnituule fa Ateeteyo; kamma áyiin naayeno ati hikaw ha ti aaloo, samat nii fa Kilista naayem fa ati hikaw ha hiti pukeleceen pa; akina naayem Afakana ya ati pukeleceen pa peeyem pa eniinoo. Ni pukeleceen pa kátuul Kilista, moonool muu lombo, pakaal paka kañaŋaa hítuulu pákayiinii ti waah óo waah.

Aluu, pákayiin paka, nílaŋi pakaal aluu, samat nii fa Yéesu naálafiye fa pukeleceen pa, naawufanoolo hak pako. Náalaŋi ápihinii kapikuul; naakuulanii ti man ma miti pátise ya, niŋ hilim ha hiteyoo hiti eloŋ ya. Náalaŋi káyisan pukeleceen pa ti faŋoo ti pawalle pa piteyii púlooŋ, n'kacaŋ, n'kakuul. Ayíin añaŋa pálaŋi aaloo samat nii fa náalaŋiye fa eniinoo. An óo an éelaŋiye aaloo náalaŋilaŋi humuumoo. An taapala anat eniinoo himuum eteyyo, náakuuman yo, naacokool yo. Fo lombo Yéesu náahin ti pukeleceen pa, kamma unaa nuyemaa upii wa uti eniinoo. Fa Pakiical pa eenape pa m'pusoke fa: “Ekina ewune áyiin afaakatan faafoo niŋ íññaayoo, apucokool niŋ aaloo, pako t'ésupakii n'kayeno oonool.” Payanf pempe pufomaafom: Inci fasok fo, ekina eyem Kilista niŋ pukeleceen pa.

ALELUYA Yéesu, kilim ka kitii, kikina kiyem toonii eloŋ ya.

Awe taake kilim ka kiti eloŋ ya eepayantoo ya.

Gospel: John 6:60-69

Hilim ha hiti John eenape ya -

Yéesu asokaasok ti éluumuma ya eti Pusuwif pa eti Kafanawum: “An óo an aña afaali eniinam, naalaan hísimam, afaataak eloŋ ya eepayantoo ya.” Hícump ti pinapana pa pakateyoo kéesiye ka, n'kasok: “Eeha naayem ha luu

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

ti hisoku etihitaako; étuuyiniyaa káasiitanoo kotoke.” Yéesu náameyi, ti himuumoo, káakumutool ka kiti pinapana pa pakateyoo, naasokii: “Ekina eseeñaaseen aluu? Pale, innicukaa Añii An ti pisilo la naayeniye la púcook puu, puume n’kaakaay hicuku? Aña kunuu n’kuloñane; pale enii éteyini íhinu likee. Kilim enka inci n’soke ka aluu, kikina kiyem kunuu ka niñ elon ya. Pale, paakee paka t’aluu káyinanantoo.” Yéesu náameyi emma ínsike púcook puu, pakayme káyinanut niñ ayme akaakaay kawufanoo keekontoo ka. Nene asokii: “Ekina ewune inci n’sok aluu, an átayini ékey pe t’inci, niñ Pútuun pa puwufanutoo apunapanam.” Ti oom caanak, hícump ti pinapana pa pakateyoo n’kálaañoo, n’káyekuniyoo kanapan. Fiye Yéesu naasok pinapana pa pakateyoo keeyem ka ñaasuwan ya niñ pákasupak paka: “Fo aluu lombo nílafilafi kakatanam?” Simon-Peter naañahanoo: “Ahámpaatiin, pati ayme nuuñañe pikaayu? Awe taake kilim ka kiti elon ya eepayantoo ya. Unii úyinanaayinan, núumeyi nii Awe yem an eenape meemak, ati Pútuun pa.”

22nd Sunday

First reading: Deuteronomy 4:1...8

Hilim ha hiti umpoña wa -

Moses naasok fiye kayon ka kiti Israel: “Nísiitan kilim ka keesiñanee ka enka inci fakalañan ka aluu, mante fa ínnihin ko. Eeha efihiwun ha innilon, ínniyini kayekan mah ma emma Ateeteyo Pútuun pa piti ñífaaf aluu naawufane ma aluu. Timpi nipenan ti kilim ka keesiñanee ka enka inci inkamane ka aluu kiti Ateeteyo Pútuun pa piti aluu. Timpi lombo níkaasin likee, pale nimank kilim ka púloon keesiñanee ka.

“Niñ nimankaa ko ínnituul ko, pikee písii pa efipucok aluu pakan keeyeke kunuu n’kacohato. Ta éfikameyi ta kilim ka keesiñanee ka púloon efikasok: 'Ecohato puume uyye, hitaaku kunuu puume unke ti síi ya enfakat eyye!' Fo taakaataak lombo ekee síi fo hañ písii pa penfakat pa, eetaake ñikee ñútuun eñña ñeekolii ña lombo samat nii ateeteyo atuunaa naakole fa unaa ni unaa

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

úkupaa neyoo? Kakalaŋan enka inci iyyem ka aluu ti kawufan fiyooy
kiyekaayek kilim keesiŋanee keecoonoole meemak. Fo taakaataak síi, fo ti
písii pa penfakat pa, eetaake kilim keesiŋanee keecoonoole lombo?”

Second reading: James 1:17...27

Hilim ha hiti James eenape ya -

Aluu átoomii, waah óo waah weenape nuutempo patiila núufulii,
núuwanoonii ti Faaf a aŋa eememanoole ya ecaŋ felfel. Pikina piyesanantoo
samat nii énimaan fa neyesoolo fa. Pútuun pa m'pálafi unaa kawufan eloŋ ya,
ti hilim hiti páni, focaa íhinu ti unaa kéecooke ka kayonkalee, ti waah óo
waah weememanoolee wa.

Ekina ewune, nisa hilim ha hiti Pútuun pa heesokee ha aluu, heeyina ha
kafakan aluu. Níhin ho, túuniit káasiitan eteho lamma. Ni ekina tom
efinilino.

Hátikin Pútuun pa Paapaa ti unaa, páhinal pa peecoonoole pa piti hicoku
pítin pa, pikina piyem kaayankankan ñíyoka písikateen niŋ piyaanŋat; niŋ
ecokoolo pinap ti pututa púlunta.

ALELUYA Pútuun pa písincanantoo an fa naayem tíkitaŋ,
samat nii fa pakan paka n'káhin fa :
M'písincansincan páhantuwa saan pakan paka. Aleluya.

Gospel: Mark 7:1...23

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Pufalisaay pa niŋ pikiica uhit wa n'káfulii Jerusalem, n'kapaakool pukol
Yéesu, n'kacuk paakee ti pinapanayoo ti hili, peeñowut sipeesii. Pufalisaay
pa, samat nii Pusuwif pa púlooŋ, n'kañowñow sipeesii pinap, kapite kali, fa
ñífaafii n'kaloomé fa íhinu. Niŋ káyetiyooy ti marché, n'káyisaloolo man,
kapite kali; samat nii fa ñífaafii n'kaloomé fa lombo puñowu pílaanuma pa,
púlumpa pa niŋ pupool pa. Fiye Pufalisaay pa niŋ pikiica uhit wa n'kacakan
Yéesu: “weyme uwune pinapanayi káhinantoo samat nii fa ñífaaf unaa
n'káhin fa? Pako n'kalili, peeñowut sipeesii.” Yéesu naañahanii: “Isaiah

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

ayaamakoolaayaamakool pinap kiti aluu, pucaakoola, ta naasoke ta ti Pakiical pa peenape pa - Kayonj kenke n'kítuulaamtuul ti kilim etenko, pale kunuuwii n'kílaanjamlanj. Kaawaaseen ka kiti pakan paka payenkuu kitaakut pílat; kakalañan ka kiteyii kikina kiyem kakalañan pakan lamma. Aluu nikatanaakatan kiti Pútuun pa, pale innituul kakalañan ka kiti pakan paka.”

Fiye Yéesu naaño ho apuyonkal kayonj ka, naasok ko: “Aluu púlooj mees, nísiitanam, innísi pinap. Taakut waah, weeyem tikítaanj an, ewwa nuunakiyoo, fo núuhinoo ápinapaati. Pale ewwa núufulii wa ti yaan, ukina núuhin an ápinapaati.

Kaatu, ti páhantuwa an, ti yaanoo, pámiiloolal pa peenaput pa m'púfulii: páhinal peenaput, káalipu, himuku, hilaamu aal ati an, pakanc, kincaakool, heenaput, pasowe, pukuuf niñ pamec. Meenaput emme púlooj, ti páhantuwa m'múfulii, m'míhin an ápinapaati.”

23rd Sunday

First reading: **Isaiah 35:4-7**

Hilim ha hiti Isaiah ayaamakoola ya -

Nisok pakan paka keeliime ka: “Níhaañi, tukunife. Ehe Pútuun pa piti aluu: kánukan ka, kikina unka ti ékey, kánukan ka kiti Pútuun pa. Pikina humuum etempo umpa ti ékey, pipifakan aluu.” Fiye ñíkin ña ñiti úfuumiin wa éfiñipankino, unuu wa uti úcotiin wa éfuucotino; fiye ati páhut afaanuut samat nii himisawoot; niñ putum pa piti aña ayinaat ya káakup efipiceek kamma pásuuma. Etaam ya eesowa ya éfeeyesoonii híyanf niñ etaam ya eesuucee ya efeemeenj úpun. La piyen elampa m'pikine, éfiñantii píheeni intaak ekohaay.

Second reading: **James 2:1-5**

Hilim ha hiti James eenape ya -

Aluu átoomii, tuku nifisakanool pakan paka, aluu kéeyinane ka ti Yéesu-Kilista, Ateeteyo ati unaa éemulee ya. Umíiloolaa ti pupaakool pa piti aluu, tempo intaak an aña éesooliye pinap, naataak ekop eti sanoo ti hisiikoo, niñ

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

akee an ásikateen, aña éesooliye ñílaañ. Ni nisokaa aña éesooliye ya pinap: “Coop híkon eehe, aapiyeno pinap.” Ni innisok ásikateen a: “Awe, siingo nin fotom yeno t’etaam, hátikin wootam.” Ni níhinaa fiye, fo ekina kaafisakanool tom ti aluu humuum aluu? Fo ekina hifiitu tom nin kunuu aluu keenaput? Aluu, pakatuwam pakati kunuuwam, nísiitanam. Fo Pútuun pa pikina pumamalut keeyem ka písikateen ti ñíkin pakan paka? M’píhinii kapiyeno kusaanum ti káyinanii; m’píhinii kapitaak hitaaku ha hiti cáwii ca citi Pútuun pa enca m’púyinanane ya payenka éfikalafi po ka.

ALELUYA Yéesu náatuunan ekooñan ya éesuume ya eti cáwii
ca, náakuuñan pakan etempo ti úkuuñu wa uteyii púlooj.
Aleluya.

Gospel: **Mark 7:31-37**

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Yéesu náaful ti mah ma miti Tyr, naanap ti píkin pa piti Siton, naahiin pati kaapii ka kiti musuu ma miti Kalilee, naanako ti mah ma miti Tekapolis. N’kácoopiyoo an aña ákupantoo aña ásiyantoo; n’kaluumoo apunañ sipeesoo teyoo. Yéesu naacooopoo kápulaañ kayoj ka, naanakan kisiikoo t’unuuwoo, naacooop mufaacoo, náalik nemmo híleeluufoo. Náahaafin patiila, naawananoolo, naasokoo: “Effata” ekina eyem “Pánkino”. Unuwoo ince úpankino, híleeluufoo nihikatan, náayini káakup pinap. Yéesu naasokoo tuku kaman an; pale emma naakitii kakaman n’kahañ toko conko kakaman. Pakan paka innimii meemak n’kasok: “Waah wa ewwa náahine wa púlooj úmelananimelanani: náhinhin kéesiyantoo ka kápisi, nin kéekupantoo ka kápukup.”

24th Sunday

First reading: **Isaiah 50:5-9**

Hilim ha hiti Isaiah ayaamakoola ya -

Ateeteyo Pútuun pa púcotinaa kaanuuwam, inci pookut, inci wúnkut po. Inci yísanaayisan pusonam ti payenka keeyeniyaam ka hisapu, nin

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

pufokolootiyam payenka keeñakale ka pasenfam. Inci yolut puhoonuyam, ta n'kañiicaloolam ta n'kafaacal ti inci. Ateeteyo Pútuun pa m'píkey kayankananam, ekina ewune hisapu ha niñ kateñal ka kílikutam, neewun íihin puhoonuyam pipiyank nii énankiin; inci ímmeyi nii etisuu. Alóhiyooloh, aña áfaayisan pacukam. Fo akee áfaalafi hinookuyam? Ukaayaa ti coonool pati afiita hilim ha. Fo akee ataakaataak waah ewwa afaanookam? Atéenjoonii. Ehe Ateeteyo Pútuun pa oopa ti ékey apisiinijam. Ayme afaakallanam?

Second reading: James 2:14-18

Hilim ha hiti James eenape ya -

Aluu átoomii, ni akee asokaa nii akina ataakaataak káyinan, áhinut an apicuk ko, ekina etaakut pílat? Fo oom an áfaayini hifaku kamma káyinanoo? Umíiloolaa paakee ti pakatu unaa man ti pakahoop unaa keetaakut wañ niñ paliyal hinak óo hinak; ni akee ti aluu asokoo: “Yet ti enuuf, cáasimo, n'caali aapisiit.” Pale nuufanutoo waah ewwa eniinoo néelafiye wa, ekina eyekut pílat?

Atam aña áhinantoo likee hak pakan paka, káyinan ka kiteyoo kiketaaket. Núuyiniyaa nuusokoo: “Aasokaasok nii aataakaataak káyinan? Inci íyyisan ko ti páhinalam. Yísanam káyinan ka kitii keecukantee ka; inci ti páhinalam fáyisani káyinan ka kutoom.”

ALELUYA Pamec pa piti unii, pikina piyem kuluwaaa ya eti
Ateeteyo! Teyoo púlunta pupempenjeepempenj ti ñikin unii, niñ
unii, ti ñikin púlunta. Aleluya.

Gospel: Mark 8:27-35

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Yéesu naakaay niñ pinapana pa pakateyoo ti saatee eyya n'kasok ya Césaree-Philippe. Ta n'kayeniye ta pikaayu, naacakan pinapana pa pakateyoo: “Pakan paka, weyme n'kasok, inci yem ayme?” N'kañahanoo: “paakee paka n'kasok niñ awe yem John-Batiste, paakee paka n'kasok awe yem Elijah, paakee n'kasok lombo nii awe yem ayaamakoola ya ati Pútuun pa.” Naacakanii:

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

“Fiye, ti aluu, inci yem ayme?” Peter naañahanoo: “Awe yem Eemamalee ya.” Yéesu naafet teyii, naasokii timpi kasok ho an.

Yéesu náacook kakalañan pinapana pa pakateyoo, naasokii: “Añii An afaayok meemak. Ñíhampaatiin ña efikapookoo, niñ ñíhampaatiin puwaaseena pa, niñ lombo pikalañana hilim ha heesiñanee ha hiti Moses. Efíkahin ti sempeyii pakan paka kapumukoo, pale áfaayitoonii ti keekete ka ti hinoom ha híhaacyenu ha, naakamanii ho picaañ catañ. Peter naacoo hilim ha, náawoomoo. Pale Yéesu naayeso naasincan pinapana pa pakateyoo, naafenter Peter, naasokoo: “Láañam Seetaani! Kaatuko ámmiiloolmiilool niñ pakan paka, pale neetaat samat nii Pútuun pa.”

Toko fúle, Yéesu naayonkal kayoñ ka niñ pinapana pa pakateyoo, naasokii: “An óo an éelafiyam kanapan, eloñ ya eteyoo timpi eyeno fiye eteyoo. Akanto kuluwaaa ya eteyoo naanapanam. Kamma aña áfaalafi ya kafakan eloñ ya eteyoo áfaapuul yo, pale aña afaaket ya kamma inci niñ ekooñan ya éesuume ya afaaloñ.”

25th Sunday

First reading:

Wisdom 2:12-20

Hilim ha hiti an eecoonoole -

Payenka n'kámiilool ka meenaput ma, n'kasokoolo:

“Uhintiyaa úpulopaa keecoonoole ka, kamma n'kakalapatanool unaa, n'kapook eeha núuhinaa ha. N'kafet ti unaa kamma káacukaati hilim ha heesiñanee ha hiti Moses, niñ káahinaati cosaan ya eti símaama unaa.

“Ucukaa man kilim ka kiteyoo, kiti pánipani. Usincanaa fa eloñ ya eteyoo efeekelan fa. Kaatuko niñ an aña eecoonoole ya, añii Pútuun, efipiyankankanoo, m'pufakanoo ti sipees pukamooloo. Uwinkiyoo niñ pisaan niñ kaakallan, kati ucukaa paleh kafatan ka kiteyoo, niñ pilehu pisiño pa piteyoo. Umukoo ti eket eesuwanana, kaatuko, samat nii aña naasoke ya, afaafansee.”

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

Second reading: James 3:16-4:3

Hilim ha hiti James eenape ya -

Aluu átoomii, pasowe pa niŋ píñakalool pa m'púcoopii ehancaloolo niŋ páhinal peenaput. Pale pucoonool pa, péefulii pa ti Pútuun pa, pikina piyem kásuumaay, kamukut niŋ písiyool. M'pimeeŋmeeŋ pásuum hikaw, m'píhinhin kúu eenape, pifisakanoolantoo pakan, picaakoolantoo pakan. Kéelafiye ka kásuumaay ka n'kahancaloolhancalool kásuumaay ka ti pututayii samat nii pasukal. Papukal pa peemaañee pa pikina peeyem kúu ya ecoonoole ya.

Peyme pítaakool pa m'púfulii? Peyme píñakalool pa ti pututa aluu m'púfulii? Púfuliiyoot ti pálaŋi aluu meenaput ma emma m'mútaakoolam ti sinii aluu? Nimeeŋaameeŋ hame, fo káataakaati aluu likee hikina nihiwun innimuk. Aluu, nísowisowi, nicolantoo ti waah ewwa ínnilafiye wa, ekina ewune ínntaakool fo nikamool. Aluu nitaakut likee kamma niluumantoo Pútuun pa. Inniluumlum Pútuun pa nitaakantoo kamma kaluum aluu inkinaput. Ti kaluum ka niŋesantoo likee, fo hitaaku.

ALELUYA Ti káatuunan ka kiti ekooŋan ya éesuume ya,
Pútuun pa m'puyonkale unaa úpupaacinoolaa hamake ha hiti
Ateeteyo Yéesu-Kilista. Aleluya

Gospel: Mark 9:30-37

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Yéesu naafiitan mah ma miti Kalilee, niŋ pinapana pa pakateyoo; pale álaŋiit an ápimey. Naakalaŋanii, naasokii: “Añii An afaawufanee pakan paka; efikamukoo; pale ti hinoom ha híhaaciyenu ha afaalito ti keekete ka.” Pinapana pa kámiit hilim eehe fa nihiroke, káhaañiit kacakanoo fa naasoke. N'kacol Kafanawum; m'panakiyalii t'ekumpaani ya, Yéesu naacakanii: “Eeheyime inniyeniye pílaacinoole ti pítin pa?” N'kafatan, kamma n'kálaacinoole ti pítin pa kati kámeysi ayme ti pako afaahaŋii. Yéesu naayeno, naayonkal pinapana pa pakateyoo ŋaasuwan ya niŋ pákasupak paka, naasokii: “Niŋ akee t'aluu álaŋiyaa piyeno ácookuu, añaŋaa piyeno akelan a niŋ áhina ya, ati pakan paka púlooŋ.” Yéesu naayonkal akee añii, naasiŋaano

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

ti pututayii, naacokoo ti sipeesoo, naasokii: “An óo an eecoke añii samat nii aje ti caacawam, inci humuumam naacoke fo. An óo an eecokaam lompo, inci tom naacoke; Paapaa atoom aña ápoñiyaam ya, naacoke.”

26th Sunday

First reading:

Numbers 11:25-29

Hilim ha hiti umpoña wa -

Ateeteyo náawanoonii ti káatiñu kiti háaputa, náakup niñ Moses. Naacooop kikee kaapi kiti kunuu ka keeyeniye ka ti Moses, naawas ko ti ñíhampaatiin ña áwii éhaaciil ya niñ ñaasuwan ya. Emma kunuu ka (keenape ka) n'kíwanoonii ma ti poko, n'káyaañ káakup nii piyaamakoola; pale kamuusut niñ káakup ka. Ti pakan paka payenkuu, pákayiin pákasupak n'kayeno ti káayenuma ka kiteyii. Akee ya caacawoo Eltat, akee yuu Metat. Kayenaayeno ti kaahit ka la n'kakiice la ucaw áwii éhaaciil ya niñ ñaasuwan ya, pale káfuliyoot kapukaay pati cúkuut ca. Kunuu ka keenape ka n'kíwanoonii teyii; n'kayeno káakup nii piyaamakoola, ti pututa káayenuma ka. Akee akampaani náateyii apusok Moses: “Eltat poko niñ Metat káakup n'kayaake nii piyaamakoola, pati káayenuma ka.” Fiye Yosuwe, añii ya ati Nun, aña ánowii ya ti Moses písik ti hikampaanateyoo, naacooop hilim ha, naasokoo: “Moses, áhampaatiin a atoom, sokii kafatan.” Moses naañahanoo: “Fo awe pasowe kutoom? Niñ cooncoon hínum Ateeteyo apuwas kunuu ka kiteyoo ti pakati Israel! Niñ hínum poko púlooj piyaamakoola!”

Second reading:

James 5:1-6

Hilim ha hiti James eenape ya -

Aluu, kusaanum ka, nii aluu inci iyyaake káakup. Nikooj, nisampoolo kamma hileej éfihikey ti aluu. Hisaanumate ha hiti aluu hípucaapuco; cemmek eliyaali kúsool ka kiti aluu. Saanoo eti aluu niñ mañ ma miti aluu míseemaaseem. Sinii aluu efisiseem, samat nii seemak. Unaa unka ti caanak citi pilehu pale aluu kusaanum ka unka ti kaaconcoolan mañ. Pumaaña pa kamaañaamaañ koos ka kiti aluu, pale nicooyutii; kakaman ka kiti pumaaña

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

pa kucolaacol ti unuwa uti Ateeteyo ati sempe. Aluu niñesaanges t'etaam heesuume ha aluu; inniyeno ti eloŋ hiti hisaanumate ta pakan paka n'kayeniye ta eket. Nifiitaafiit hilim ha hiti an eecoonoole nimukoomuk, akina apookut.

ALELUYA Hilim ha hitii, Ateeteyo, hiyem páni ya;
ti pánipani eyyuu, sampan unii. Aleluya.

Gospel:

Mark 9:38...48

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

John, oonool ti pinapana pa ŋaasuwan ya niŋ pákasupak paka pakati Yéesu naasokoo: “Ahámpaatiin, unii ucukaacuk akee ti hiyaanu píkayintanoolu ti caacawi; pale an eeneetaat ti keenapane ka unaa, ekina ewune núulafiyoo hikitu.” Yéesu naañahanoo: “Tuku nikitoo, kamma an aŋa áfaahin waah weecukante ti caacawam, átayini piyeso ápikuufam. An óo an eeneetaat anatool unaa, akina ati unaa. An óo an afaawufan kopileet eti man, kamma aluu inniyem pakati Kilista, pánipani inci sok aluu: akina atayeno fo peecooyutee. Pale aŋa áfaatunk akee ti heenaput t'epuuk ya payenka kéeyinane ka t'inci, fisakaa n'kacenkoo énanikiin t'ekun, n'kawantoo ti kaati. Awe, niŋ epees étunkuu ti heenaput, fiit yo. Fisakaa aapinako t'epees yáali ya eti Pútuun pa, pati eloŋ ya eepayantoo ya niŋ epees yoonool, niŋ kapiwanti niŋ sipees sa súsupak sa ti seemak sa seehokiyantoo sa.

Awe, niŋ kooti kútunkuu ti heenaput, fiit ko. Fisakaa aapinako pati eloŋ ya eepayantoo ya niŋ koot koonool, niŋ kapiwanti niŋ wooti úsupak wa ti seemak sa.

Awe, niŋ ñíkini ñitunkuu ti heenaput, fúlan ño. Fisakaa aapinako niŋ níkin noonool t'epees yáali ya ya eti Pútuun, ekina eyem himpaac elemeyu ya eti Pútuun pa, niŋ kapiwanti niŋ ñíkini ñúsupak ña ti seemak sa seehokiyantoo sa.”

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

27th Sunday

First reading: **Genesis 2:18-24**

Hilim ha hiti la n'kakiicee la pucook puu piti púlunta -

Ta Pútuun pa m'pumemanoole ta patiila niŋ t'etaam, m'pumeenjan an a nihaafol ha hiti t'etaam, m'púfuuteen ti sínuyoo kaasuuŋut kiti eloŋ ya, fo an a ácook eloŋ.

Pútuun pa m'pusuk kaakit enke m'pusok ti kaakit ka punuun peemeenŋe peewalla peepuke papukal péesume.

Ti púcook púlunta, Ateeteyo Pútuun pa naasok: “Naput áyiin apiyeno lamayoo. Inci fáŋesiyoo akee ayankanana eenakoole neyoo.” Ti hikaf ha, Ateeteyo Pútuun pa naameen púlukuleen pa púlooŋ piti enuuf niŋ piti elampa ya, niŋ púsuwa pa púlooŋ piti patiila. Nácoopii po pati áyiin a, áyiin a kati awufan po ucaw. Ayíin a naawufan púlukuleen pa púlooŋ piti enuuf niŋ piti elampa ya niŋ púsuwa pa piti patiila ucaw. Pale acukut akee ayankanana eenakoole neyoo. Púful toko, Ateeteyo Pútuun pa náatahiyoo hiŋotu henfakat, naacoo káakut koonool ti úkutoo, naañahan kapaŋ eniinoo la n'kiyeniye luu. Ateeteyo Pútuun pa naameen aal niŋ káakut ka enka náafulanii ka ti áyiin a, naacoo po pati áyiin a. Ayíin a naasok fiye: “Tempe, kaacec kiti úcecam, niŋ enii eti eniinam. Efinkayonkaloo 'aal,' kamma náacoo piyee ti áyiin.” Ekina ewune, áyiin a afaakatan faafoo niŋ íññaayoo, naacok aaloo, kápiyenoonii enii yoonool.

Responsorial Psalm: **Psalm 128 (127)**

Ayihaayih an aŋa eefeye Pútuun pa, naanap ti pítin etempo.

Aáfakumanoolo ni sipeesi, ayihaa aataakaa púsuum.

Aali, afaapukool t'enuufi, samat nii enuun eyya nepuk meemak.

Epuuki éfikakiit taapul ya m'pameenii, samat nii unaay wa uti punuun pa.

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

Fiye an eefeye Pútuun pa naasampanee, naafake ti waah weenape weemeenje.

Aafataak kásuumaay ka kiti Jerusalem hinak óo hinak;
Alúmaati Pútuun pa pisampani m'puwufani eloŋ efiye
aakaticuk lombo epuuki papukalii.

Second reading: Hebrews 2:9-11

Hilim ha hiti anapana Yéesu akee -

Pale ta naacoope ta enii an, unii ucukaacuk nii Yéesu awananoolaawananoole t'etaam ti pumaleeko pa, pale fiye oopa ameeje niŋ hímulu niŋ hamake. Oome uwune? Kamma naakalliye naaket. Ti kawun ka kiti Pútuun pa, m'panap etempo, Yéesu naaket kamma pakan paka púlooŋ. Pútuun pa pimemanoole púlunta, niŋ fúláa toko púlunta neeyeno teyoo. Te álafilafi hícump kayoŋ ti epuuk etempo kapitantak hímulu ha hiteyoo. Kamma Yéesu afaafakanii. Ti pikallo pa piteyoo, Pútuun pa m'píhinoo an eekuule. Yéesu naakuulan pakan paka ti umuyen wa uteyii. Fiye páni, aŋa nakuulan ya niŋ keekuulane ka poka púlooŋii faafii oonool. Ekina ewune asuuwut kaayonkalii pakatuwoo niŋ pakahoopoo.

ALELUYA Niŋ unaa upampaŋanaa ti pálaŋi pa,
nuupampaŋanaapampaŋan ti Pútuun pa :
Pútuun pa piyem pálaŋi. Aleluya.

Gospel: Mark 10:2-12

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Hikee hinoom, paakee Pufalisaay n'kakol Yéesu, n'kálaŋiyoo puwinko, n'kacakanoo: “Fo áyiin áfaayini káfulen aaloo?” Yéesu naasokii: “Weyme Moses naasoke aluu?” N'kañahanoo: “Moses acoonaacoon áyiin ápufulen aaloo, pale añaŋaa hikiicu nii áfulenoofulen.” Yéesu naañahanii: “Kamma payank saan aluu, Moses naacoon aluu nípihin fo. Pale ti púcook pa piti púlunta, ta Pútuun pa m'pimemanoole ta pakan paka, m'píhin áyiin niŋ aal.

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

Ti kunoom enkuu, Yéesu naasok pinapana pa pakateyoo: “Ti púcook pa piti púlunta, ta Pútuun pa m’pimemanoole ta pakan paka, m’píhin áyiin niŋ aal. Ekina ewune, áyiin afaakatan po faafoo niŋ íññaayoo, niŋ álafooli niŋ aaloo n’kayeno enii yoonool. Fiye eti kayeno pákasupak, fo pakoonool. Atam payenka Pútuun pa m’pinanfoole an tuku ákatinooolii.”

Ta n’kayete ta t’enuuf, pinapanayoo nene kacakanoo hoonool huu. Yéesu naasokii: “Aŋa áfulene aaloo apicoop akee, ápucaapuc pinimo pa piteyoo. Moonool muu, niŋ aal áfulaa t’áyiinoo, naanimo t’akee, ápucaapuc pinimo pa piteyoo.”

28th Sunday

First reading:

Wisdom 7:7-11

Hilim ha hiti an eecoonoole -

Tempo inci illuume, Pútuun pa m’puwufanam kameye ka. Iyyonkal Pútuun pa, kunuu ka kiti ecohato n’kíkey ti inci. Ecohato inci infisakanoole pihan pilemeyu niŋ hikasap hiti cáwii. Ti inci, hisaanumate aneetaat likee, niŋ taakaa ecohato. Ñimmaan, kilaamant niŋ pukop pýinaatee kaaniikool niŋ ecohato. Pisanoo pa púloon, hímaaf esiya ti ñikin ecohato. Mañ ahaŋut hikaf hátikin ecohato. Ecohato inci infisakanoole pihan kásuumaay niŋ pawalle. Immamal hitaaku ecohato pihan ecaŋ, kaatuko ecohato etaakaataak ecaŋ eehokiyantoo. Néecoopooliyam ti coonool waah wa weenape púloon, acokaacok ti epeesoo, hisaanumate heeniikantee.

Second reading:

Hebrews 4:12-13

Hilim ha hiti anapana Yéesu akee -

Hilim ha hiti Pútuun pa hilonjaalon, nihitaak lombo sempe. Ihaŋa hiliyu epaay óo epaay. Nihinakonako fo ti paleh saan sa la n’sipaakool la niŋ kunuu ka, niŋ la lombo páŋuhiyal picec pa m’pupaakool la niŋ muncul ma. Hikina híyisane pámiiloolal pa peeyem pa ti kunuu kiti an, ti waah óo waah ewwa náalafiye íhinu. An ayinaat hiyolu Pútuun pa waah. Waah wa púloon ewwa

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

naameene wa nacukcuk wo ñaanii, akina nuukaakaayaa kakaman waah óo waah ewwa núuhinaa.

ALELUYA Pásuuma piyeno ti keeleke ka ti saanii :
efikataak cáwii ca citi alacana. Aleluya.

Gospel: **Mark 10:17-30**

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Yéesu naayeno pikaayu ti pítin, akee áyiin náateyii pateyoo, náakilipo hátikinoo, naacakanoo: “Ahámpaatiin a eenape ya, puume inci fáhin kati ínii hitaaku elon ya eepayantoo ya?” Yéesu naasokoo: “Weyme uwune ayyonkalam 'an eenape'? An eenape ataakiit n'fúlaa Pútuun pa.” Aámeymey umpoña wa: timpimuk, timpilam aal ati an, tímpilip, timpicaam ti kíiti ya, túul faafi niñ íññaatii.” Ayiin a naañahanoo: “Ahámpaatiin, inci hínaahin waah ewwaaw púloon ti hikampaanateyam.” Yéesu naasincanoo, náalafiyoo, naasokoo: “Waah woonool utowiyuu: kaay caanooman waah ewwa antaake wa púloon, uwwufan wo písikateen pa; fiye aafataak hitaaku ha henfakat ha hiti alacana; tempo ínkey aapinapanam.” Pale akina, m'pásiyaloo kilim enke, súumutoo kamma naataake hitaaku henfakat; naakaay. Fiye Yéesu naaweleepool, naasok pinapana pa pakateyoo: “Efíciiti usaanum, apunako ti cáwii ca citi Pútuun pa.” Pinapana pa innimii kamma kilim enke. Pale Yéesu naapenan: “Epuukam, cíiticiiti punako ti cáwii ca citi Pútuun pa; hañaa pásuum íis epinako ti káfuun saakilañ, niñ usaanum apinko ti cáwii ca citi Pútuun pa.” Pinapana pa pakateyoo innimii meemak, n'kayeno picakanool: “Ayme áfaayini hifaku?”

Yéesu naasincanii, naañahanii: “Ti pakan paka, ekina éteyini pitaako, pale ti Pútuun pa waah óo waah úfuuyini pitaako.” Peter naasok Yéesu; “Ehe unii núukatani waah unii púloon, upunapani.” Yéesu naañahanoo: “inci sok aluu; an óo an atakatani, kamma inci niñ hilim ha hiti Pútuun pa, ekumpaano niñ pakatuwoo niñ pakahoopoo, niñ íññaayoo niñ faafoo niñ epuukoo niñ hoosoo, peetaakut cooy pe t'etaam, cooy ya eteyoo lombo ti púlunta eeyaake ya ékey, afaataak elon ya eepayantoo ya.”

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

29th Sunday

First reading: **Isaiah 53:10-11**

Hilim ha hiti Isaiah ayaamakoola ya -

Kúnuuloo n'kuwun Ateeteyo náalafi amiikan a ateyoo ti ñíyoka ña. Ni awufanaa eloŋoo kaawaaseen kamma káfulen umuyen wa, afaacuk nampuke na niteyoo, kunoomoo efikifiyo, eeha Ateeteyo náalafiye ha efihitaakiyoo. Kamma ñíyokayoo, afaacuk ecaŋ ya, afaameeŋ pásuuma, kamma naameya kúnuul, amiikan a atoom eenape yuu afaafakan pakan keemeenje afaayekan umuyenii.

Second reading: **Hebrews 4:14-16**

Hilim ha hiti anapana Yéesu akee -

Aluu átoomii, ti Yéesu Añii Pútuun nuutaakaa áhampaatiin awaaseena enfakat, aŋa anakiye ya alacana. Atam ucokaa piliit ti eeha núuyinanaa ha. Pánipani awaaseena ya ati unaa Yéesu-Kilista fan óo fan n'cuke ámeymey kúnuul nii unaa fiye púlooŋ, peemuyenut. Ukaayaa niŋ pihinto penfakat pati Pútuun pa, peeyina pa waah óo waah mante fa n'ket po ti hikaw ti unaa. Ancuk, nuutaakaa lombo kaayankankan kiteetepo ta m'pílaŋfiye tuu.

ALELUYA Añii An ákeyyookey páhin naawufan eloŋoo focaa cooy umuyen wa uti pakan keemeenje. Aleluya.

Gospel: **Mark 10:42-45**

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Yéesu naayonkal pinapana pa pakateyoo, apusokii: “Aluu nímeymey: payenka keeyem ka t'etaam pakati hikaw ha, n'káhinhin úmpoña; kálaŋfilafi káyisan pakan paka kayine ka kiteyii. Pale t'aluu fiye tom. Aŋa álaŋfiye ihaŋu pákawiyoo añaŋaa piyeno áhina ati aluu. Aŋa álaŋfiye piyeno an ácooka, afaayeno amiikan a ati pakan paka púlooŋ. Kamma Añii An náakeyyoot mante fa n'kátuuloo; pale ákeyyookey mante fa náatuul pakan paka, naawufan eloŋoo focaa cooy umuyen wa uti pakan keemeenje.

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

30th Sunday

First reading: **Jeremiah 31:7-9**

Hilim ha hiti Jeremiah ayaamakoola ya -

Ateeteyo fa naasoke fa: “Niceek kamma pásuuma hak Yakop; nímul Ateeteyo kamma kayonj ka keehaŋe ka uyonj wa púloonj. Níhin pakan paka kápisiitan hímulu ha hiti aluu. Niceek: 'Ateeteyo fakan kayonj ka kitii, pakan paka pakati Israel keetowiye ka.' Ehe inci fáñahaniyii ti mah ma miti pukamoolii, m'paakoolanii púfulii ti paleh púlunta. Efitako ti pututayii kéefuume, kéehute, aal eeyem m'munow niŋ aal eepuke féefiye, aŋe kayonj kenfakat keeyem ti éñohoonii. Kawucaawuc niŋ mukun, pale fiye inci fáñahaniyii ti pásuuma; éfitintijanii ti han heeneena, ti pítin peenape empa etinkaloonjoolo tempo, kamma inci yem Faaf ati pakati Israel, poko kayem epuukam pákacook.” Eehe hiyem hilim ha hiti Ateeteyo.

Second reading: **Hebrews 5:1-6**

Hilim ha hiti anapana Yéesu akee -

Awaaseena ya enfakat a, n'kacooopoocoo ti pututa pakan paka. Páhin pa piteyoo, pikina piyem kaluum Pútuun pa hak pakan paka. Añaŋaa íhinu kaawaaseen kamma umuyen wa. Akina áyiniyini paketa hikaw ti payenka keemuyene ka, kamma pako kámeyyantoo man kaliimaaliim. Pánipani akina lombo ameenjaameenj pawine. Kamma pawine pa piteyoo, añaŋa kaawaaseen kamma umuyen wa uteyoo niŋ umuyen wa uti pakan paka. An átayini ewufanoolo páhin pa piti awaaseena, afaataak po ti páhinal Pútuun samat nii fa impiyonkale fa Aaron. Fiye, moonool muu nii Yéesu-Kilista ta náayenoonii ta áhampaatiin a ati puwaaseena pa. Neetaat akina humuumoo awufanooliye hímulu eehe. Asayaasa ho ti Pútuun pa peesokoo pa: “Awe yem añaŋam, fíyooy inci m'pukuu.” m'pusok lombo: “Awe yem awaaseena ya ati pántoon.”

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

ALELUYA Unimpanaa Ateeteyo Pútuun pa piti unii:
ti keeyem ka ti eloŋ ya eti ñáanim ña,
naacaŋan ecaŋ ya eteyoo. Aleluya.

Gospel:

Mark 10:46-52

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

N'kákey Yeliko. Ta Yéesu naayeniye ta éfulii ti saatee yuu niŋ pinapana pa pakateyoo niŋ kayoŋ keemeenŋe, intaako káafuumiin aŋa n'kasok Bartimee, (ekina eyem añii ya ati Timee), naayeno kanaac pítin pa kaalumatoool. M'pameyaloo nii Yéesu ati Nasalet oopa t'ékey, naaceek: “Yéesu, añii ya ati David, keti ti hikaw t'inci.” Pakan keemeenŋe n'kasokoo afatan. Pale naahan naaceeke: “Añii ya ati David, keti ti hikaw t'inci.” Yéesu naasiŋo, naasokii: “Níyonkaliyoo” N'kayonkal káafuumiin ka, n'kasokoo: “Hinto teyoo, oopa nayonkali.” Káafuumiin ka náafulen hísool henfakat ha hiteyoo, naanuut, naatey pati Yéesu. Yéesu naacakanoo: “Weyme alláfiye píhini?” – Káafuumiin ka inkiñahanoo “akalaŋana, hínam picuk.” Yéesu naasokoo: “Kaay, káyinani kufakanuufakan.” Toko n'fúle, áyiin a náayaañ hicuku. Naanapan Yéesu ti pítin pa.

31st Sunday

First reading:

Deuteronomy 6:2-6

Hilim ha hiti umpoña wa -

Moses naasok kayoŋ ka kiti Israël: “Aañanŋa hifeyu Ateeteyo Pútuun pa, ti kunoom ka púloŋ kiti eloŋ; aluu, niŋ epuuk aluu niŋ epuukii, ínnituul kilim ka keesiŋanee ka enka inci uwwufane ka aluu, kati nitaak eloŋ eefiyye. Aluu, pakati Israel, éfinisiitan kilim enke keesiŋanee ka, éfinihin waah wa púloŋ kati nútuul ko. Ekina efihiwun inniyeno ti pásuuma, te éfiniyenoonii kayoŋ keemeenŋe ti mah emme meemeenŋe me miin niŋ múkum. Ehe eeha Ateeteyo Pútuun pa piti ñífaaf aluu náayinane ha aluu. “Aluu, pakati Israel, nísiitan, Ateeteyo Pútuun pa piti unaa, Ateeteyo oonool a. Láfi Pútuun pa pitii ti yaani

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

púloon, ti eloŋi púloon, niŋ ti sempeyi púloon. Kilim ka keesiŋanee ka enka inci iyyem ka ti kawufani fíyooy efikiyeno ti yaani.”

Second reading: Hebrews 7:23-28

Hilim ha hiti anapana Yéesu akee -

Ti písiyool pa púcook pa, puwaaseena keemeenŋe n’kasayool ti páhinii kamma eket ya neekitii piyeno puwaaseena fo eket maama. Pale Yéesu afaayeno tan óo tan awaaseena, an atasayoo kamma naaloŋe fo eket maama. Ekine ewune, Yéesu náayini kafakan fiye niŋ tan óo tan payenka kéenapii ka teyoo kapiloh Pútuun pa, kamma naaloŋe fo eket maama, mante fa naalumii Pútuun pa.

Akina ayem pánipani awaaseena ya enfakat a, aŋa nuusoolahaa ya: anapaanap, amuyenantoo. Fiye áfulaafu ti pumuyena pa, naayeno patiila epees yáali eti Pútuun. Yéesu acukut nii paakee puwaaseena pa kenfakat ka. Asoolahut kaawaaseen hinak óo hinak kamma umuyen wa uteyoo niŋ uti pakan paka púloon, naawaaseen poonool lamma ta naawaaseenooliye ta. Ti hilim ha heesiŋanee ha hiti Moses kamamalaamamal pakan keewiina kápiyenoonii puwaaseena kenfakat. Pale hilim ha heesiŋanee ha hipayeepa kaasiŋan, Pútuun pa m’púkup m’pisintoolo m’picoop añii etempo aŋa eekuulane ya fo eket maama kati ayeno awaaseena enfakat.

ALELUYA Pútuun pa piyem pálaŋi.

An óo an éelaŋiye apukeepuk ti Pútuun pa:
náameyi Pútuun pa. Aleluya.

Gospel: Mark 12:28-33

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Akee akiica uhit naaloh Yéesu, naacakanoo: “Eeheyime hiyem híyaañ ti hilim ha heesiŋanee ha?” Yéesu naaňahanoo: “Eehe hiyem híyaañ ti hilim ha heesiŋanee ha: Nísiitan, pakati Israel: Ateeteyo Pútuun pa put’unaa, Ateeteyo oonool a. Láŋi Ateeteyo Pútuun pa pitii ti himuumi púloon, ti kunuuwi púloon, ti yaani púloon, ti sempeyi púloon niŋ ti ecohatoyi púloon. Eehe hiyem hísupiyenu ha: Láŋi akinooli samat nii fa állaŋiye fa faŋi. Taakut hilim

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

heesiiganee heehaje eehe.” Akiica uhit wa naañahanoo: “Ahámpaatiin, napaanap, páni ansoke nii Ateeteyo oonool, taakut pikee Pútuun. Pálafi po ti himuumi púloon, ti kunuuwi púloon, ti yaani púloon, ti sempeyi púloon niñ ti ecohatoyi púloon; pálafi lombo akinooli samat nii fa állafiye fa fanji; ekina, efisakaa íhinu uwaaseen wa púloon.” Yéesu, m'pameyaloo nii ákupaakup páni, naasokoo: “Awe, láañut ti cáwii ca citi Pútuun pa.” An áhaañiit kati acakan Yéesu waah ukee.

32nd Sunday

First reading:

1 Kings 17:10-16

Hilim ha hiti la n'kakiicee la páhinal pa piti pakati Cáwii ca citi Israel - Elijah ayaamakoola ya naakaay ti saatee ya eti Saleputa, apicol ti putum pa piti saatee ya, naacuk eyaañat neeyeniye káaneenuwan miyaac. Elijah naayonkaloo, naasokoo: “Aáfayiniyam éyookii man inci pilaan?” Aal a naakaay apuyook man. Elijah nene asokoo: “Coopiyam lombo pífiitiin piti húmpuul.” Aal a, naañahanoo: “Inci insintoolo ti Ateeteyo Pútuun pa pitii eeyem ya kaloña: Inci taakut húmpuul. Efol caahinkin lamma ti élumpa inci intaake, niñ lúuliin caahinkin ti ekapa. Inci oopa ti kayesal miyaac caahinkin; niñ yetaa, iyyik aña eetowiyam ya, hak inci niñ añiinam. Ufuuli wo niñ fúlaa toko nuuket.” Elijah naasokoo: “Tumpufe; kaay áapihin fa ansoke fa. Pale, tíkin, yíkiyam cúmpuul, íncoopiyam co; aapite yik húmpuul hiti awe niñ añiini. Kaatuko eehe Ateeteyo Pútuun pa piti Israel naasoke: Efol ya etepa ti élumpa ya - lúuliin ya etepa ti ekapa ya, fo ta hinoom eehe Ateeteyo áfaawufanii aluu etiil ya.” Aal a naakaay ápihin waah ewwa Elijah naasokoo wa áhin. Fo hícamp kunoom, ayaamakoola ya, aal a niñ añiinoo n'kataak paliyal. Efol ya epayut ti élumpa ya, lúuliin ya epayut ti ekapa ya, samat nii fa Ateeteyo náakupe fa, ti putum pa piti Elijah.

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

Second reading:

Hebrews 9:24-28

Hilim ha hiti anapana Yéesu akee -

Yéesu-Kilista, awaaseena ati unaa, anakiit la sampanee la meemak la sipees pakan n'sulute, niŋ fúlaa toko hísaalumant lamma hiti waah wa uti pánipani ya. Naanako t'epees yáali ya eti Pútuun humuum eteyoo (ekina eyem ekumpan ya eti Pútuun pa eti páni), mante fa naasiingo hátikin Pútuun pa, naalum po kiti unaa. Awaaseena ya enfakat a ati Pusuwif pa naanako la sampanee la meemak etii óo etii niŋ hísim hiti élukuleen. Pale Yéesu-Kilista awaaseenut pimeen eniinoo ta naanakiye ta patiila. Niŋ hikina hitaakiye, Yéesu anti ámeysi ñikee ñíyoka ñeemeenje písik ta etaam ya neememanoolee ta. Pale fiye ta hipayu etaam ya níhilohanii ta samat nii fiye, poonool lamma fo eket maama Yéesu náafulii apuwaaseen eniinoo, ápufulen umuyen wa uti pakan paka. An óo an poonool lamma afaaket, Pútuun pa m'pifiit hilim ha hiteyoo. Fo lompo Yéesu-Kilista naawufanooliye poonool lamma, kati áfulen umuyen wa uti pakan keemeenje. Afáañohoonii púsupiyenu, neetaat focaa káfulen umuyen wa, pale kafakan keeyemoo ka ti hítuulu.

ALELUYA Pásuuma piyeno ti keeleke ka ti saanii :
efikataak cáwii ca citi alacana. Aleluya.

Gospel:

Mark 12:41-44

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Hikee hinoom, Yéesu naayeno pukol la pakan paka n'kawufan la salaka ya ti ekumpan ya enfakat ya eti Pútuun pa; naayeno kaasincan pakan paka keeyeniye ka kawufan mañ ma miti salaka ya. Kusaanum keemeenje n'kawas toko hícamp mañ. Intaako eyaajat eeleke néekey, neewas toko uhit úsupak lamma. Yéesu naasok pinapana pa pakateyoo: “Pánipani, inci sok aluu: aal aŋe ahaŋa pakan paka púloon hiwasu salaka ya. Kamma poko púloonjii waah ewwa n'kasolahut n'kawufane, pale aal a eeleke ya awufanaawufan waahoo púloon, ewwa naataake wa.”

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

33rd Sunday

First reading: Daniel 12:1-3

Hilim ha hiti Daniel ayaamakoola ya -

Inci Daniel síyaasi hilim eehe, héefulii ha ti Pútuun pa: “Ti kunoom enkuu, Michel, áhampaatiin a ati pumaleeko pa afaayito, akina ayem aña naafans ya kayonj ka kitii. Efeeyeno waati eti kúnuul, eyya ammeya nii taapala etaako kápiliñ ti píyaañ púlunta fo ti caanak ca citi fíyooy. Tempo kayonj ka kitii efikafak, an óo an afaakiicee ti kaahit ka. Hícump pakan keeyem ti hiñotu ti haafol ha hiti etaam ya éfikayiyoonii: paakee paka ti eloñ ya eepayantoo ya, paakee pakuu ti ñisuu ña ñiti kúnuul ka keepayantoo ka. Pakan paka keecohatiye ka efikacañ samat nii ecañ ya eti patiila; payenka keekalañane ka pucoonool pa pakan paka, efikacañ samat nii picaañañ pa, fo eket maama.”

Second reading: Hebrews 10:11...18

Hilim ha hiti anapana Yéesu akee -

Ti písiyool pa piti púcook pa, awaaseena óo awaaseena ti Pusuwif pa naasiño hinak óo hinak naayeno íhinu páhin pa piteyoo. Náhinhin tan óo tan uwaaseen wa woonool wuu, pale uyinaat káfulen umuyen wa uti pakan paka. Pale Yéesu-Kilista, kaawaaseen koonool lamma náahine ápufulen umuyen wa fo eket maama, naayeno t'epees yáali ya eti Pútuun pa. Fiye oopa po ti hítuulu Pútuun pa kati pitah pukamooloo. Ti kaawaaseen ka kiteyoo koonool ka naakuulane fo eket maama payenka keefakanee ti umuyen wa pakati Pútuun pa.

La taake la kaaponket ka, kaawaaseen etinene kíhinee kamma umuyen wa.

ALELUYA Nitowo ti kaasincan inniluum tan óo tan:

fiye, efikafiit hilim ha hipicoonool innisiñiyaa hátikin Añii An.

Aleluya.

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

Gospel:

Mark 13:24-32

Hilim ha hiti Mark eenapa ya -

Yéesu náakup niŋ pinapana pa pakateyoo kiti éñohoonii ya eteyoo. Naasokii: “Ti oom hinoom, hileenj etiil efihitaako. Caanak ca éficinim, hiim ha étihifulii. Picaañaanj pa éfipinowii patiila, sempe sa siti patiila efisiwen. Tempo efinicuk Añii An t'ékey ti útiŋ wa niŋ sempeyoo senfakat sa, niŋ hamakeyoo henfakat ha. Afáapoñii pumaleeko pa pipiconcoolan pakan paka lan óo lan, emma insike pikelan pa piti patiila focaa pikelan pa piti etaam ya. Folompo incuke nii kaacaaseena ataakut pahatal, ínnimey nii etiil ya ehee yo. Aluu lompo, ta efinicuk waah ewwe púlooj, éfinimey nii Añii An álohiyooloh, oopa ti hunkut ha. Pánipani inci sok aluu: camaani ya eyye eti emuus, waah ewwe púlooj peecolut. Alacana niŋ etaam ya efikamuus, pale kilimam etikumuus. Kiti hinoom ha niŋ caanak ca, an ámiit; háati pumaleeko pa peeyem ka alacana pímiit, háati Añii ya lompo, pale Paapaa ya lamma ameya ho.

34th Sunday: Christ the King

First reading:

Daniel 7:13-14

Hilim ha hiti Daniel ayaamakoola ya -

Inci Daniel yáwutaayawut náhanant ha, insincan, incuk fiye: Akee samat nii añii an oopa ti ékey niŋ utiŋ wa uti patiila, naakaay pati Ahámpaatiin a, n'kacoopoo hátikin Ahámpaatiin a. N'kawufanoo kayine ka, hamake ha niŋ cáwii ca; uyooj wa púlooj ti pákupal óo pákupal éfiputuuloo. Kayine ka kiteyoo kiti eket maama; niŋ cáwii ca citeyoo étincipucaloolee.

Second reading:

Revelation 1:5-8

Hilim ha hiti John eenape ya -

Uluumaa kawun ka kiti Pútuun pa niŋ kásuumaay ka kuwufanee aluu kúpufulii ti Yéesu-Kilista, aŋa ayem ya ákupa ya páni. Aŋa éetikine ya alito ti keekete ka; aŋa ayem ya hikaw ha hiti pakati cáwii ca ti púlunta. Akina

The Season of the Year: Ordinary Time (Year B)

álafiye unaa, naafakan unaa, niŋ hísimoo, ti umuyen wa uti unaa. Ahínaahin unaa upuyeniyaa pakati cáwii niŋ puwaaseena pakati Pútuun pa Faafoo. Ahaayoo, oopa ti ékey patiila útiŋu wa; pakan paka púloon efikacukoo, focaa keeyaye ka kahehoo ti kuluwaaa ya. Uyon wa púloon uti t’etaam, nuucukoo, efuusampoolo. Páni inci insoke. Amin.

Ateeteyo Pútuun pa m’pusok: “Inci yem Acóoka niŋ Akelana ati waah óo waah púloon. Inci yem aŋa ayem ya, aŋa ayeniye ya, aŋa akaakaayaa ékey. Inci yem ati Sempe ti waah óo waah.”

ALELUYA Umúlaa cáwii ca céeyeeni ca citi David, faaf unaa.
Umúlaa Yéesu aŋa ayem ya ti ékey ti caacaw ca citi Pútuun pa.
Aleluya.

Gospel: John 18:33-37

Hilim ha hiti John eenape ya -

Ta Yéesu naasiŋiye ta hátikin Pilaat, (kati afiit hilim ha hiteyoo), Pilaat naacakanoo: “Fo awe yem ati cáwii ca citi Pusuwif pa?” Yéesu naacakanoo lompo: “Fo aasoke ho ti kunuuwi, fo kamma paakee pakan n’kasokuu ho?” Pilaat naañahanoo: “Fo inci Asuwif? Pakani niŋ ñíhampaatiin puwaaseena kácoopiyuu pe ti sipeesam. Weyme ánhine?” Yéesu naasokoo: “Cáwii ca citoom cífuliyoot ti púlunta empe. Niŋ cáwii ca citoom cífuliyootul ti púlunta empe, inci antitaak pufaasa pakatoom payenka anti kátaakool kutoom, etiwufanee Pusuwif pa. Pale fotom. Cáwii ca citoom cífuliyoot le.” Pilaat naasokoo: “Awe, ati cáwii?” Yéesu naañahanoo: “Awe soke fo, inci ati cáwii . Ekina ewune inci impukee, ekina ewune inci ínkey ti púlunta, mante fa inci íyyisan pakan paka pánipani ya. An óo an aŋa álafiye pánipani ya, áfaasiitan hilimam.”

FEASTS OF THE LORD AND SOLEMNITIES DURING THE YEAR

Presentation of the Lord (2 February)

First reading: **Malachi 3:1-4**

Hilim ha hiti Malachi ayaamakoola ya -

Pútuun pa m'pusok: “Ehe inci ti hipoñu Asoka kilimam, kati m'pamemanool pítin pa hátikinam. Tokofiye Ateeteyo aña niñese ya, áfaacolii t'ekumpaana ya eti Pútuun pa. Akina ayem Asoka kilim ka kiti púsuumol pa empa ínnilafiye pa n'inci Pútuun pa piti púlunta m'pusok. Ayme áfaayini pisiingo hinak ékeya eteyoo. Ayme áfaayini pisiingo ta áfaayisanoolo ta? Kamma naakolee niñ seemak sa siti asafaya samat nii pahiine pa piti wañ wa weenowee wa. Afaakuulan epuuk ya pakati Lefi, samat nii fa n'kakuulan fa sanoo ya niñ mañ ma. Ekina ewune éfinkayini kawufan Pútuun pa kawun ka ti pucoonool pa piteyoo. Fiye kawun ka kiti Jerusalem efikicoone pati Pútuun pa, samat nii ti púcook puu, ti sitiil sa seefiyye sa.” Fa Pútuun pa piti sempe m'pusoke fa.

Second reading: **Hebrews 2:14-18**

Hilim ha hiti anapana Yéesu akee -

Kamma pakan paka púloon n'kataake enii niñ hísim, Yéesu lombo náalafi púpaacinool waah uti an, náayenoonii an samat nii an. Ti eket ya eteyoo Yéesu aheekaheek aña ataake ya sempe sa siti eket ya, akina ayem Seetaani. Fiye Yéesu afakanaafakan payenka keeyeniye ka pimiikan t'elonii púloon, kamma kafeyaafe eket ya. Yéesu ákiiyoot kaayankanan pumaleeka fo epuuk ya pakati Abraham. Ekine ewune, man óo man, Yéesu añaña hikufu niñ paakee, keeyem ka pakatuwoo. Ti ekina afaayeno áhampaatiin a ati puwaaseena pa eenape ya nii eemeenje ya pásuuma hikaw. Naapaakoolanii t'éwiin Pútuun pa ancuk náayini lombo káfulen umuyen wa uti kayon ka. Yéesu ámeymey ñíyoka ña emma n'síke ti púcook fo ti pikelan, áyiniini kaayankanan keeyem ka ti ñíyoka.

Feasts of the Lord and Solemnities during the Year

ALELUYA Ehe Yéesu-Kilista aña eeyem ya ecaañ ya eti uyoŋ wa uti puwaaseena pa. Aña eeyem ya hímulu ha hiti pakati Israel.

Gospel:

Luke 2:22-40

Hilim ha hiti Luke eenape ya -

Ti hinoom ha eeha kaasampan ka kiti Moses n'kipaye ta, pupuka pa pakati Yéesu n'kacooopoo Jerusalem mante fa n'kawufanoo Pútuun pa. Kamma to hikiiceekiic nii: cíyiin cícook eficiwufanee Pútuun pa. N'kawufan lombo ti coonool kúcucuku kúsupak hak kaawaaseen ka, enka kilim keesiiganee ka kiti Pútuun pa n'kusoke ka.

Taakaataako ti pikin pa Jerusalem akee áyiin caacawoo Simeyon, akina ayem an eecoonoole, náalafi Pútuun pa. Oopa ti hítuulu Aña Pútuun pa efipipoña niŋ Kunuu ka keenape ka kiyeno neyoo. Kunuu enke n'kíyisanooyisan nii atacuk eket ya, peecukut aña Pútuun pa m'pupoñe ya. Simeyon náatintiŋanee ti Kunuu ka keenape ka, náakey t'ekumpaen ya eti Pútuun pa. Tempo, pupuka pa pakati Yéesu n'kanako po niŋ ciñii ca Yéesu mante fa n'káhin eeha heecenkee huu, Simeyon naacok ciñii ca ti sipeesoo, naasal Pútuun pa ti hisoku: “Ati Pútuun, fiye áayiniyini hikatu inci áhina ya atii pikaay ti kásuumaay, samat nii fa ansokaam fa. Kamma ñíkinam ñicukaacuk kafakan, enka ammemanoole ka hátikin uyoŋ wa púloon: ecaañ ya fo kaacaanŋan uyoŋ wa uti puwaaseena pa niŋ hímulu ha hiti kayonŋ ka kiti Israel.”

Yéesu faafoo niŋ íññaayoo kaliimaaliim meemak ti kilim ka enka naasoke ka kiteyoo. Simeyon náamulii, fiye naasok íññaayoo: “Awe, añiini aŋe áfaahin paakee pakuu pakati Jerusalem kapunow niŋ paakee pakuu kapilito. Efíkatatinoole kiteyoo. Fiye weeyoliye wa ti kunuu pakan keemeene éfiwufulii, niŋ kúnuul éfikunuwii nii káakuntu keeliye saañ t'elumu.”

Taakaataako akee aal, ayaamakoola, caacawoo Anna. Akina animaanimo, pale áyiinoo naaket, fiye naataak sitiil áwi epaakiil n'sipaakiil. Afúliyantoo t'ekumpaen ya eti Pútuun pa, hánant niŋ hanakan ti kaluum ka niŋ ti suŋ ya.

Feasts of the Lord and Solemnities during the Year

Náamul Pútuun pa, náakup kiti ciñii ca niñ payenka púlooj keeyeniye ka ti hítuulu hifaku ha hiti Jerusalem.

Ta n'kapaye ta íhinu waah óo waah ewwa weecenkee wa, n'kañoho ti pikin pa Nasalet, ti mah ma miti Kalilee. Añii ya náayankii, naataak sempe, naahan naacohatiye pásuuma pa piti Pútuun pa m'piyeno neyoo.

Assumption of Mary (15 August)

First reading: Revelation 11:19...12:10

Hilim ha hiti la John an eenape yuu akiice la waah ukee weeyoliye wa, ewwa Pútuun pa m'píyisanool wa -

Enuuf Pútuun pa eeyem ya patiila néepankino, ínnake ya eti hilim heecenkee ha hiti Ateeteyo nihicukee t'enuufoo. Káyisan kenfakat n'kífulii patiila.

Taakaataako akee aal, aña ásooliye hísool hiti caanak; hiim ha nihiyeno t'etaam wootoo; niñ ti hikawoo éwuulu eti sicaañañ ñaasuwan n'súsupak. Naayeno munow, naaceek kamma ñíyoka ña ñiti hipuku ha. Kikee káyisan lombo n'kífulii patiila: élukuleen enfakat eefeyenana éecunke samat nii seemak, eetaake kikaw isak n'kúsupak niñ usiin ñaasuwan, ti hikaw óo hikaw taakaataako éwuulu. Híyaani eteyo nihiyeno kaaneen picaañañ pa patiila nihitahu po t'etaam. Elúkuleen ya eefeyanana ya neesiño toko hátikin aal a, aña ekaakaay ya hipuku, kati eli añii ya t'éfuliyoo. Aal a apukaapuk cíyiin ceekaakaay piyeno afansa ya ati uyooj wa púlooj ewwa naakaakaay wa kátíntiñan ni hikasap hiti mañ. Ciñii ca n'cisilanee pukol Pútuun pa niñ híkon etempo. Aal a ateyaatey fo ti káahañ ka, la Pútuun pa m'pimemanoole la káayenumayoo.

Inci, John, síitanaasiitan hilim henfakat héefulii ha patiila, níhisokii: “Ehe kafakan ka, kéehinee ka niñ himpaac elemeyu ha hiti Pútuun pa put'unaa hícoliyoo niñ sempe sa siti Yéesu-Kilista.”

Feasts of the Lord and Solemnities during the Year

Second reading: 1 Corinthians 15:20-26

Hilim ha hiti Paul eenape ya -

Aluu átoomii, Yéesu-Kilista alitaalito ti keekete ka, náatikin keekete ka púloonj pilito. Eket ya ti páhinal pa piti an oonool neetaakee, t'an oonool lombo pilito pa efipitaako. Atam, ti páhinal pa piti atuwam pakan paka púloonj efikaket; ti páhinal pa piti Kilista, pakan paka púloonj efikañoho kapulonj. An óo an afaañoho apilonj ti káayenumayoo, ekina eyem ácookuu Yéesu-Kilista, n'fúlaa toko keekaakaay kapunanfool niñ Yéesu-Kilista, ta afampaa ñóhoonii ta. Tempo waah óo waah ufuupa, ta Yéesu-Kilista afaañahan kayine ka kiteyoo kiti cáwii Pútuun pa Faafoo, ni apayaa káapucalool sempe sa siti meenaput ma. Akina akaakaay hitaaku himpaac ha hiti elemeyu ya, fo ti hinoom ha eeha afaayenan keepookoo kuu t'etaam wootoo. Apookayoo akelanuu akina ayem: eket ya.

ALELUYA Mary eenape anakaanako ti pásuuma pa piti Pútuun pa, pumaleeka pa fiye púloonj, ni ñaañaa po patiila.

Gospel: Luke 1:39-56

Hilim ha hiti Luke eenape ya -

Ti oom kunoom, Mary naayito m'pacas apikaay ti pikee pikin ti pítintin pa piti Yutaay. Naanako t'ekumpaana ya eti Sakali, naakican Elisapet atuwoo. Ta Elisapet náasiye ta pakicanal pa piti Mary, añiinoo naawen ti munowoo. Tempo Elisapet naameen niñ Kunuu ka keenape ka, naaceek niñ hilim henfakat: “Awe múlee ti pututa pakaal paka púloonj; niñ ciñiini citi munowi címulee. Puume eehe éfihyiniyam pitaako íñña ya ati Afakanayam ápikey pe t'inci? Pánipani, ta inci ínsiye ta kilim ka kiti kakican ka kitii, añiinam naawen ti munowam kamma pásuuma. Aña áyinane ya nii kilim kenka Pútuun pa m'pusok ka, éfikihino, afaataak kásuumaay.”

Mary náakup fiye: “Yaanam ekicanaa Pútuun pa, kunuuwam n'kisaloo kamma Pútuun pa afakanayam. Kamma m'pisincanam, niñ ket po ti hikaw t'amiikan etempo ásikateen a. Fiye fo tan óo tan ekaay ya púloonj efeeyonkalam, “an ati kásuumaay”. Ati sempe áhinaahin t'inci waah weemaka, caacawoo

Feasts of the Lord and Solemnities during the Year

n'cisampanee m'panap. Pálafiyoo m'pufans keefeyoo kuu, ti nampuke óo nampuke. Ayísanaayisan panape epeesoo, naahancalool keemece ka. Atahaatah pakati himansate ha ti pilemeyu pa piteyii, naalitan keewanane ka fanjii. Ahínaahin keetaakut ka likee, kapiyeno kusaanum, ninj kusaanum ka náakaasin hitaakuyii. Aséepinaaseepin amiikanoo Israel, kamma náanawuniye pálafiyoo empa náayinanane pa ñífaaf unaa, Abraham ninj nampukena niteyoo, fo tan óo tan.” Mary naayeno lati Elisapet fo kiim kíhaaciil apite añohe pateyoo.

All Saints (1 November)

First reading: **Revelation 7:2...14**

*Hilim ha hiti la John an eenape yuu akiice la waah ukee weeyoliye wa,
ewwa Pútuun pa m'píyisanool wa -*

Inci John cukaacuk maleeka esiliye ya ti kaapii ka, enka caanak ca n'cífulii ca. Ti hilim henfakat neesok pumaleeka pa: “Tukunikallan mah ma man kaati ka, inci peelokot kiic ékiiwuma ekee ti síyit siti pinapana pa pakati Pútuun pa put'unaa.”

Inci John, cukaacuk kayonj kenfakat, enka an átayini kafinu, kayonj kiti pikin pa púlooj ninj pákupal pa púlooj. N'kasiijo hátikin híkon ha hiti Pútuun pa ninj hátikin Císaacii ca citi Pútuun pa; n'kásoolo kúsool keehiina, n'kañunt kulof ti sipeesii. N'kaceek, kapusok: “Ukicanaa Pútuun pa put'unaa, ukicanaa lompo Aña eefakane ya unaa ti hísimoo.” Pumaleeka pa n'kákiit Pútuun pa, n'kákilipo kápituul po. N'kasok: “Amíini. Umúlaa Pútuun pa; uluumaa Pikina pitaak hímulu ti nampukena púlooj.” Akee ti ñíhampaatiin ña náakup, naasok: “Payenka pakati kúsool ka keehiina ka, pako kayem pakayme? Peyme n'káfulii?” Inci iññahanoo: “Awe áhampaatiin a, áameymey.” Naañahanam: “Pako, ti ñíyoka ñenfakat n'káfulii; kañowaañow kúsool ka kiteyii, ka kuulanaakuulan ko ti hísim ha hiti Císaacii ca citi Pútuun pa.”

Feasts of the Lord and Solemnities during the Year

Second reading: 1 John 3:1-3

Hilim ha hiti John eenape ya -

Epuukam pakati kunuuwam, nímiilool puume pálaŋi pa empa Pútuun pa m'púlafiye pa unaa fa m'pufome: Pikina m'púlafilafi upuyonkalee epuuk Pútuun, pánipani unaa epuuk etempo. Ekina ewune mah ma étimimey unaa, kamma muloot mulaŋan Pútuun pa. Aluu pakati kunuuwam, fiye unaa epuuk Pútuun nuuyemaa, eeŋa nuukaakaay ha éyenoonii hicaaŋut fiye. Uméyaamey ta Añii ati Pútuun pa áfaafulii ta, efuunakoolaa neyoo, kamma efuucukoo samat nii fa naayem fa. An óo an aŋa ahintiye teyoo meemak, yaanoo efeekuul, samat nii fa akina humuumoo naakuule fa.

ALELUYA Níkey pe t'inci, aluu keeyoke ka niŋ keenatee ka kamma patiiyal; inci fáhin aluu nípiyekunoolo.

Gospel: Matthew 5:1-12

Hilim ha hiti Matthew eenape ya -

Ta Yéesu naacuke ta kayoŋ ka púlooŋ keeyem ka ti kanapanoo; naasilo ti tíntiŋ ya; naayeno po, pinapana pa pakateyoo n'kalohoo. Náaŋaapin putumoo, naakalaŋanii, naasokii: “Kayihaayih písikateen pa keecoone ka ti kunuuwii, himansate ha hiti alacana hiteyii. Kayihaayih keekoone ka, éfisuumii. Kayihaayih pakan kéesuumanana, etaam ya efeyeno eteyii. Kayihaayih payenka peep niŋ pálaani m'pucoke ka kamma heenape ha, efinkasiit. Kayihaayih keetaake paket hikaw ti pákawiyii, pakan paka efikaponketee. Kayihaayih kéesuumanoole ka pakan niŋ pákawiyii, efikayonkalee epuuk Pútuun. Kayihaayih keecuumanee ka kamma pucoonool puu, himansate ha hiti alacana hiteyii.

Aluu, efiniyih, niŋ pakan paka unka n'kateñal aluu, n'kayokan aluu, n'kasok heenaput eeŋa ínnihinut kamma inci. Súum aluu, innitaak kásuumaay, kamma cooy enfakat etaakaataako hak aluu t'alacana.”

Feasts of the Lord and Solemnities during the Year

All Souls (2 November)

First reading: 1 John 3:14-16

Hilim ha hiti John eenape ya -

Aluu átoomii, kamma núulafiyaa pakatu unaa, núumeyaa nii nuumuusaamuus eket ya fo t'elon ya. Aña éelafiit ya ayenaayeno t'eket ya. An óo an aña eepooke ya pálafo áwuyoo, amuka naayem. Nímeymey nii elon ya eepayantoo ya enootaat t'amuka ya. Fiye éfuumeyaa puume pálafo naayem: kamma Yéesu-Kilista awufanaawufan elonoo kamma unaa; unaa lombo uñaña kawufan elon unaa kamma pákawii unaa.

Gospel: John 5:24-29

Hilim ha hiti John eenape ya -

Yéesu naasok Pusuwif pa: “Pánipani, inci insok aluu, aña náasiitan ya kilimam, náayinan ti Pútuun pa Faaf a eepoñaam ya, akina afaataak elon ya eepayantoo ya, naafak ti pafiital-káakup ka; kamma amuusaamuus fiye t'eket ya fo t'elon ya. Pánipani, inci insok aluu, caanak púlunta ta keekete ka éfikasiitan ta hilim ha hiti Añii Pútuun; t'oom caanak payenka éfikasiitan ho, efikalon. Samat nii fa Pútuun pa Faaf a naataake fa elon ya teyoo, fo lombo m'puwufane Añii etempo aaputaak elon ya teyoo; m'píhinoo ápiyini íhinu pafiital-káakup pa piti pakan paka, kamma Añii Pútuun naayem. Tukuniliim. Caanak coopi ca t'ékey ta pako púloonjii keeyem ka ti kiyaak éfikasi hilim ha hiti Yéesu, n'káfulii ti kiyaak ka. Kéehine ka t'etaam heenape efikalito, kapitaak elon ya eepayantoo ya, pale kéehine ka heenaput ha efikataak hifiitu-káakup.

Feasts of the Lord and Solemnities during the Year

Harvest

First reading:

Deuteronomy 26:4-11

Hilim ha hiti umpoña wa -

Moses naasok kayonj ka kiti Israel: “Ta funuwufan ta, ti pamaañal pa púcook pa, kaapi ka kit’enuuf ya eti Pútuun pa, awaaseena ya afaasa ti sipees aluu, íyya ya naalempiyo ti kaaciin ka kiti Pútuun pa pit’aluu. Aluu, áfinikup fiye kilim enke hátikin Pútuun pa: “Paapaa toom Alameeyan aña ataakut ya káahintuma; naakaay Egypt. Po náataakii kayonj kenfakat keetaake sempe. Pakati Egypt n’kakallan unii, n’kawasoonii himiikanate héeciita. Nuuceek pa ti Pútuun pa piti ñífaaf unii, m’písiitan kilim unii, m’pucuk nii unii uyem písiikateen pa, keetaakut ka kásuumaay ninj keeyoke ka. Pútuun pa m’púfulen unii Egypt ti sempe sa sit’epees etempo, ti páhinal peefeyanana, m’píyisan ninj waah wenfakat weecukantee wa lombo. M’pítintinjan unii fo la m’puwufane la unii mah emme, la miin ninj múkum immimeemeenje la. Ekina ewune fíyooyo inc’oopa ti écoopii pamaañal pa púcook pa empa aawunam pa.” Aafayenan íyya ya hátikin Pútuun pa, náakilipo hátikin etempo apite añaaña, n’aluu puwaaseena pa ninj ekaawoola ya payenka efikayeno ti pututa aluu. Niñaaña, kamma waah wa weenape wa púloonj ewwa Pútuun pa pit’aluu m’piwufane wa aluu ninj pakan aluu.”

ALELUYA Písiikateen pa efinkali, kasiit. Payenka púloonj keenjese ka Pútuun pa éfinkamul po.

Gospel:

Luke 17:11-19

Hilim ha hiti Luke eenape ya -

Yéesu, ti pikaayu Jerusalem, naamuus ti mah ma miti Samali ninj miti Kalilee. Naanako ti pikee pikin, pakati kanuk ñaasuwan n’kapaakoolanoo. N’kasiinjo kápilaanjo, n’kaceek: “Yéesu, áhampaatiin a keti hikaw t’unii.” Ta naacukii ta, Yéesu naasokii: “Nikaay, nípiyisanoolo puwaaseena pa.” Pako ti pítin pa, n’kákuuñano. Akee teyii, ta naameya ta nii ákuuñanaakuuñano, naaño ho ti hímulu Pútuun pa ti sempeyoo púloonj. Náañeem ti woot Yéesu, apusokoo tímpatimpa. Pale akina ayem akee ati Samali. Fiye Yéesu naacakanoo: “Fo

Feasts of the Lord and Solemnities during the Year

ḡaasuwan ya púloḡ kakuulanutee? Isak niḡ pakapaakiil ka, unkey? Cukutii n'káñoohonii hímulu Pútuun pa; pale akaawoola aḡe lamayoo áñoohonii.”
Yéesu naasokoo: “Lito, kaay: káyinan ka kitii kufakanuu.”

Marriage

First reading: **John 4:7-12**

Hilim ha hiti John eenape ya -

Fiye akee aal ati Samali, aḡa ákeyii puyook man, náacolii. Yéesu naasokoo.
“Ufanam pilaan.” Tempo pinapana Yéesu n'kakaay ti pikin pa hinoom paliyal.
Aal a naañahanoo: “Puume Awe aḡa ayem ya Asuwif, anluum Samali palaanal, aḡa ayem ya ati Samali?” (Kamma Pusuwif pa kásiyoolut niḡ pakati Samali.) Yéesu naayiḡḡo: “Awe, niḡ áameymey kawun ka kiti Pútuun pa, niḡ áameymey lombo aḡa ayem ya ti kaluumi man, awe antiluumoo, naawuni man ma mit'eloḡ ya.” Aal a naasok: “Ahámpaatiin, aayekut kayookuma, ésaapun ya ésunisuni; niḡ weyme aafayook man ma mit'eloḡ ya? Fo awe haḡaahanḡ faaf unii Yakop, eewufane ya unii ésaapun eyye, naalaan teyoo, niḡ epuukoo niḡ pukoollee pa piteyoo?”

Responsorial Psalm: **Psalm 128 (127)**

Ayihaayih an aḡa eefeye Pútuun pa, naanap ti pítin etempo.

Aáfakumanoolo ni sipeesi, ayihaa aataakaa púsuumaa.

Aali, afaapukool t'enuufi, samat nii enuun eyya nepuk meemak. Epuuki éfikakiit m'pameenḡii taapul ya, samat nii unaay wa uti punuun pa. Fiye an eefeye Pútuun pa naasampanee, naafake ti waah weenape weemeenḡe.

Aafataak kásuumaa ka kiti Jerusalem hinak óo hinak;
Alúmaati Pútuun pa pisampani m'puwufani eloḡ eefiyye aakaticuk lombo epuuki papukalii.

Feasts of the Lord and Solemnities during the Year

Gospel:

Matthew 7:21-25

Hilim ha hiti Matthew eenape ya -

Ta pinapana pa pakateyoo n'kapaakoole ta ni Yéesu t'eeke tíntiŋ, naasokii: "Payenka n'kasok ka Ateeteyo, Ateeteyo, etinkanako púlooŋ alacana, pale aŋa áhine ya eeŋa Paapaa toom aŋa ayem ya alacana náalafiye ha, akina afaanako ti himansate ha hiti Pútuun pa. Ti oom hinoom, pakan keemeenje efikasokam: "Ateeteyo, ti caacawi nuuyeniye piyaamakoola, ti caacawi núufulene píkayintanoolu pa, ti caacawi nuuyaana ñíkayintanoolu, núuhin keetaapala kicukee." Fiye inci fasokii: "Inci míit aluu. Nílaaŋool t'inci, aluu kéehine ka meenaput ma."

An óo an aŋa ásiitane eeŋa inci insoke ha aluu fiye, náahin ho, akina anakoolaanakool nii an eecohatiye, aŋa alute ekumpaana eteyoo ti pínankiin. Etiil ya enupaanaup, eyam ya neesap meemak ti oom ekumpaana, pale oom ekumpaana enowut fa neelutee fa ti pínankiin.

Or:

Mark 10:6-9

Hilim ha hiti Mark eenape ya -

Ti kunoom enkuu, Yéesu naasok pinapana pa pakateyoo: "Ti púcook pa piti púlunta, ta Pútuun pa m'pimemanooole ta pakan paka, m'píhin áyiin niŋ aal. Ekina ewune, áyiin afaakatan po faafoo niŋ íññaayoo, niŋ álafooli niŋ aaloo n'kayeno enii yoonool. Fiye eti kayeno pákasupak, fo pakoonool. Atam payenka Pútuun pa m'pinanfoole an tuku ákatinoolii."